

310238 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

జన. ౩. } యన్వేషణము 1921 వ సం. నవంబరు నెల 30 తేది బుధవారము } No. 199.
సంపుటము. ౮ } మర్మతినామ సంవత్సర మాగ్గ శిరమా నశుద్ధ ప్రథమం. } సంచిక. ౧౯౯

ప్రస్తుతమా మా గోదాములందుఁడు బంధారమునుండి తక్షణమే

నర ఫరా చేయ గలము

మాకు

మా ఆఫీసుకు నేరులో

క్రయముడు, తంతికొట్టుడు,

వచ్చి మాతో కలసి

లేక

మాట్లాడుడు

ఔలిపోను చేయుడు,

బాయిలర్లు,

పోర్టులు, ఆవిరిఎంజినులు,

సంపూర్ణమైన ఆవిరి సాధనయంత్రములు, ఆవిరి,

సెంట్రీఫుగాల్ ఫంపులు, రోడ్ రోలర్లు, నూనె ట్రాక్టరులు,

క్రశస్త్రమైన ఎంజిన్ బల్బు రైస్ మిషిన్లు, పిండియంత్రములు, డిస్

ఇంజిన్ గేటరులు, బ్లాక్ స్టోను నూనె ఎంజినులు, పుల్లీలు, బెల్టింగులు, స్టమ్మర్

బ్లాకులు, బెల్టింగుకూ నెలు ముక్కుగునవి

మూవర్ల సిద్ధముగా నున్నవి.

పోను నెం 108

నెం 9, సెకండు

తంతివిలాలము ఎంజిను మద్రాసు

లైసుబీచ్,

మార్వల్ సన్ను అండు కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఎంజి నీరులు

కలకత్తా

మదరాసు

బెజవాడ

బొంబాయి

లాహారు

తంజావూరు

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి సంత మాత్రమున నయమగును. నులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మోహరిత్రము

సీసా 1-3 0-12-0

తామర తైలము

కచ్చి 1-3 0-6-0

పండ్ల పొడి

కచ్చి 1-3 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి మదరాసు.

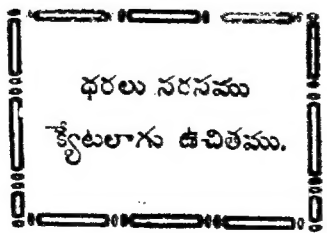
ఒంటిపాళ్లమలోటా తుపాకి ముద్రసిద్ధముగు కంపెనీవారిచే
వేయబడ్డది. (8088)

నానావిధములగు రివాల్వర్లు. అరులేక విడుదలౌటా యె
క్కినవి. [ఫాబ్రికేషన్ ౧౮౬౩ సం.

౧౨ సెంటరు.

నాళ్లము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములతో దొరుకును.

ధరలు సరసము
కేటలాగు ఉచితము.

చిన్నవి. కేటలాగ్ కేటలాగ్ లిగినవి కూడ దొరుకును.

యం. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, ఎ/దా

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

219

తక్షణమే

క్రాంతి కాలము ధర్మము కూడను అపేక్షించక ఇప్పుడే మీకు ఒక ప్రతి "కామశాస్త్రము" కంపెనీదము.

త్వరపడుడు!

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, అరంకన్ గిరి యానాథాయనా, 36, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Awarded First Class Certificates and Gold Medals by the South Indian Ayurvedic Conferences and Exhibitions 1919, 1920 and 1921.

"SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA"

(REGISTERED)

THE WONDERFUL DISCOVERY IN THE MEDICAL WORLD.

For all "Acute" and "Chronic" Diseases.

—PREPARED SCIENTIFICALLY BY AYURVEDA RATNA, PANDIT N. V. SRIRAMA CHARLU, PH. D. Sc.—

(Sole Proprietor and Senior Physician of the Madras Ayurvedic Pharmacy)

This unparalleled and Ancient medicine is prepared in exact accordance with Ayurvedic and Western Modern Principles carefully tested and standardised by expert analysis and found to be an unrivalled Elixir for the general prolongation of life, and particularly a guaranteed remedy for nervous Debility, Skin Eruptions, Eczema, Vertigo, Loss of Nerve Power, Vicar, Memory and Appetite, Depression of Spirit, constant Mental Misgivings, want of spirit and energy, Melancholia Rheumatism, Gout, Paralysis, Insanity, Hysteria, Dropsy, Ophthalmia, Piles, Asthma, Consumption, Dyspepsia, all sorts of urethral discharges, Acute or Chronic, Irregular menses of all kinds and all men and women's ailments, etc. This is the only safe and reliable remedy for all diseases resulting from youthful indiscretions and loss of Vitality. It imparts New Life and Energy by increasing and purifying the blood. It contains such valuable ingredients as Siddha Makaradhwaja, Mukta, Svarna, Loha and vegetable Drugs. This can be taken also as a Tonic by every one of either sex without any restrictions of Diet, Season or Climate. Complete Directions are sent with Phial. One Phial of 60 pills (for a complete cure), Price Rs. 10 (Ten) only. V. P. Extra.

Apply to:—Ayurvedic Ratna Pandit N. V. Srirama Charlu, Ph. D. Sc.

Telegraphic Address:—"KALPAM" MADRAS.

THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY,
Post Box No. 151, Madras.

ఏకమూలీకా యోగమనునట్లు - పర్యవోగములకును

వైద్యుల సహాయము లేకనే ఆరోగ్య మొనగడి

"దేవావృతరసము"

(3218)

ఇహుని నిధులచే నభవకంబుడి దామాలితలచేత నూతనముగ తయారుచేసి వేదశాస్త్రముగా విశ్రయమునున్నది. ఏకమూలీకా యోగములేక మనుష్యులకు వచ్చును నది ఆరోగ్యములను దాటలేని అశేయోగ్యతావృతరసము బడసేయున్నది. ఉపయోగించుచు విధానమును బుట్టి పెంబు పంపబడును. అర అవుణ్ణు బుట్టి ౧ కి రు ౨. కాలు అవుణ్ణు బుట్టి రూ ౧ మూత్రము. వి. పి. చార్మి ప్రత్యేకము. కలము వారిలు జేవావృతరసము కల పెసి.

(ప్రాచీనము: మూలము నరసింహాచార్యులుగానూ, కారు, ఎన్. వి. ఆర్. తిరుదివాళ్ళి జిల్లా.

వర్తకులకు ఫ్యాక్టరీ దారులకు విజ్ఞప్తి
నవత్యరాంతమగుచున్నది త్వరితము.

అక్కంటుబుక్కులు.

తెడల్లు

చిత్రావర్ణము.

రబ్బరు స్టాంపులు

తెలుగు పేకర్లు

కవర్లు

కార్డులు.

కట్టి పుస్తకములు.

వగైరాలు పరభమైవగరలకు అతిశయముగ తయారుచేసి యివ్వబడును.

ఆర్డరు ఇవ్వండి

ఆర్డరు ఇవ్వండి

వాణి ప్రెస్, ప్రింటర్స్, బైండింగ్స్, Etc., బెజవాడ.

మక్కిలి పుష్కలము యిందీయ కేశములకు పెంచునట్లు చలన గలుగును
దేనుమాంద్యము వదలుటకును పూర్వోక్తి వాడుటకును కలమెండుకలము ముఖ్యముగా
యొక విగ్రహమునుయందుకును ప్రతి స్త్రీ మును ప్రతిపురుషును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయి (రిజిస్టర్డ్)

కలమెండుకలము నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు
కలిగిన శక్తితో కలచూచుచున్న కలము. యిందును పోగొట్టును. కేశములకు పుట్టు
కుంటి ముత్తదనము నిడును. పెంచునట్లు చాలచల్లదనమును కలిగించును. తన పెంబు
కురువలన కండ్లకు కలగు ముత్యమును పోగొట్టి చూడక రాంతరి కలిగించును
కామినియా ఆయి కలచూచు అన్నిటికొక (శ్రేష్ఠమైనది) స్త్రీలకు. పురుషులకు
యెదురు. పెట్టుచుండి చూడక కారము మొనరింపినది.
నేను దీని వలనకొనింబియున్నాను.

కల ౨.౫ బుట్టి 1.0.0 వి. పి. చార్మి 0.5.0 అనగా.

మాడుబుట్టు 2.10.0 వి. పి. చార్మి ౧.0.12.0 అనగా

పోర్ ౨.౫ బుట్టు. వి. పి. చార్మి మార్కు కమిమను రూ 0.2.0 ప్రత్యేకము.
ఆంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అండు కెమిగిలు కల పెసి.
D 126 W 100. 156 నామూనీదు, నాంబాల.

"అవ్యక్త విద్యుత్ ఫలదర్శిని"

ఇది మంచి ఆకర్షకతను పుష్కలము. ఈ పుష్కలము
(కలి నమనాకును ప్రతిదినమును మక్కిలి పుష్కలముగకరము.
ఇది చూచుకొనుటకు పాఠము, పుట్టిక రీతి, నక్షత్రము,
మొదలగునవి అభ్యుదయములను, ముగియ నైన తెలుగులో (బ్రాహ్మ
బడివి. గొప్ప సర్వవిశేషములను పొందినది. కల 1 రూ
ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారును అతి శాశ్వతముగా
తంతులు వి. పి. డి. ఎల్. క రిట్టు వ్రాసిరి. "కాగల దాని
తెలిసికొన గోరువారికి యీ విద్యుత్ ఫలదర్శిని సంతోషము
కలిగించునది కానికొనును." పుష్కలమును కలచూచుచు
విగుర చిరునామకు వ్రాయవలయును.
తాతా కోటిమవిద్యాలయము.
2868 వోడరం, విశాఖపట్నం, జిల్లా

మొత్తము గమనింపు.

యోగ్యతావృతములు 2042

(4) నేను రి నువర్తరములనుండి విడుదలి మీయ
వ్యాధిలే భావపడుచుంటిని. కొన్ని కేళలో ప్రాణముబాద
కలిగిపోయినది. కాకట్టుములలో నుండు, "దుర్గా మెడికల్
హాల్" వారిద్వారా మైమల్ ఆస్పత్రువ్యాధి అను విద్యుత్ ఫలము
ను నేనియందుచేరిన నేను ఇప్పుడు సదరు వ్యాధిలే సౌఖ్య
ముగా నున్నాను.
తెలూరు } ఆర్. ఎన్. చెట్టి
4.3.20 }

దంతియూరిము

కల దర్మి 1.5 0.2.0 12.5 రూ 1.4.0
అహోమనందీహో, కి, తంబుకెట్టిది, మదిరాక

భృంగామలక తైలము

(వైద్యసంకేతము)

భృంగామలక తైలము: - పొన్నుకు మర్దనజేసినను,
ముక్కులో ప్రతిదినమును నక్ష్యముజేసినను,
కరోరోగములకు బోగొట్టును.
భృంగామలక తైలము: - కలకు పట్టించిన కంటి
రోగములకు బోగొట్టును.
భృంగామలక తైలము: అపస్తాంబోగమును ఉత్తాద
రోగమును, కపరోగములను బోగొట్టును.
భృంగామలక తైలము: - కల కెండుకలను తుమ్మె
దలకలె నల్లగాచేయును.
4 బెచ్చల సీసా వెల రూ 1
1 పాను " " 3
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి, వి. పి. ఎం. వి. పి. ఎం.
మేనేజరు డైరెక్టరు,
ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)
19, హాన్ రోడ్,
మాంబు రోడ్ - మదరాసు.
(బుధ)

మలయ చంద్రము

గనేరి మలక ఆంధ్ర ఆరోగ్యమునకు మహారము.

పథ్యములేదు. పిరికారితో పురిచేను.
ఎలమ, తెలుపుకచ్చు, అను మూడు
విధముల నెగరోగమును మూడు రూ
కులగా చూడవచ్చు. స్త్రీల కుటుంబ
వ్యాధులకు నూతన ఇది రాజోధము.
దర్మి 1.5 వెల 2.4.0
1 చందీరి (చలమచంద్రమున కనుసానము) బొన్ను 8.0.0
1922 కేలందరు 1922
రంగుల విశ్రవటము. ముగ్గులు మూటగట్టుచున్నది.
రములు తెలుగులో నున్నది. కల 1.5 0.2.0, దేవము
2.5 కటి కావలయునాగు 4 అణాల సొన్నునట్లు పంపవలెను.
నాణ్యులకి కిక్కుర కొరువారికి పోస్తుచార్మి అధికముగను.
కలియుంట నుండరిగినది. కొంత ప్రతుకీ యున్నది. (1281)
గంధర్వఫార్మసీ, రాయవరం, (నోదావరం)

చనోపధిసరస్వతి

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క కలిశుభ్రతను పోగొట్టు
కుండుచు కేలర్మి కాంచినది. ఖర 1.10.0
పండియా నిలోకానందు ఎచ్చటికైనను కలచూపుచు
పులికముగా పంపబడును. (2878)
చిలానము పి. డి. సావంతి
నెం 144 ఫలనవాడి బొంబాయి.

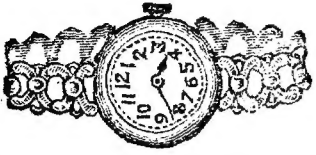
Rolled gold Bracelet Watch

రోల్డ్ గోల్డ్ బంగారు (3262)

బ్రేస్ లెట్ వాచ్

(ఇంగ్లీష్ మోస్తరు చేతిగడియారము)

ఈ గడియారము మంచి వ్యవహార సామానము.

బహు అందమైన చిత్ర పనులచేత తయారుచేసినది. చూచుటకు హృదయపూర్వకముగా గడియారమువలె కనబడును. సరి

యగు గంటలు మాత్ర మంది గడియారము. శ్రీ పురుషోదీనిని చేతిలో ధరించుచుండ చిత్రీ బంగారపు ఆభరణము కట్టి అందముగా వుండును. గడియారము మొదలు చేతిగంటను పోగు అన్నియు రోల్డ్ గోల్డ్ క్యాట్టు బంగారుతో చేయబడినందున అసలు బంగారపు గడియారమువలె వుండును. బంగారు వన్నెకు 2 సంవత్సరముల పూచీ యివ్వగలము. ప్రింగ్ చేతిగంటను అయినంతయు కెట్టచేయవలెను, చిన్న చేతులకును, ఈ గడియారమును ధరించుకొనియును. అందమైన పట్టుబాట్టుతో ప్రతిగడియారము వుంచుచుండును

రోల్డ్ గోల్డ్ గడియారము చేతిలో కట్టుకొను

బ్రాస్ లెట్ గోల్డ్ సుతో ధర రూ. 10.

ఎడ్వన్ స్టేస్ వాచ్ కంపెనీ,

పోస్టు బాక్సు నెం. 328, మాంటూరోడ్, మద్రాస్.

కావలెను

మా జగత్ప్రసిద్ధిచేందిన పుష్టి నిర్దు సట్టి మదనమండరి మాత్రలను విక్రయించుటకు కన్ వాసిర్లు, ఏజెంట్లు కావలెను.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, 27, చీనాబజార్ రోడ్డు మదరాసు.

అమృతము (1842)

బంగారు, వెండి, రత్నము

ల సగలును, యితరవస్తువులును,

వాపనవిచ్చితపుచ్చకొనికైకముయివ్వబడును

ఉమ్మడి - రాయయ్య శెట్టి

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చీనాబజార్ రోడ్, మదరాస్

నగలు వాణ్యముగాను పూచీతోడను గలియిన ధరలకు తయారుచేసి విక్రయించుట కుంచుచును. తయారుచేసినవాటిని అతి కీక్రముగ అర్జున మేరకు తయారుచేసి యివ్వబడును. ఒకసారి అర్జున యిచ్చి నగలు తయారు చేసికొన్న వారివలన మానవ్యకము తెలిసికొనవచ్చును.

అత్యవశ్యక స్వదేశీవస్తువులు

మంచి ఉక్కు - పెరిసోనము!!

మడతచావులు

మేలయిన బల్లయిచావులు, గుంగలికత్తులు వగయిరా కట్లరీ

కప్పతొలములు

లీనర్ల వేసుబడి అన్ని వైపులలోను యిత్తెతోను, యనుములలోను కూడా చేయబడినవి.

మా కర్మాగారమున యింకా యితరవస్తువులు అనేకము తయారుగుచున్నవి.

వివరములగు వ్రాసిన ధరలకాచిత్రా పంపబడును. వర్తకులకు సరసమైన కమిషన్ నిమిబడును.

తెలిగ్రాఫిక్ అడ్డము: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండు కో, "ఇండస్ట్రీస్" కట్టపు అండ్ లోక్ మేకర్స్ etc. పెద్దాపురం. పెద్దాపురం, (గోవావరల్లా)

శాసనతీర్థసాగరము

[మధురారి అన్నపూర్ణయ్యగారు.]

(నిన్నటి రుచివాని)

రాష్ట్రీయసంఘం సభ్యులీ సందర్భమున బహు బాహుకర తో మెలగవలసి యున్నది. వారు ప్రజాపతినిగలకటచే వారిపై విశేష బాధ్యత నిలచియున్నది. సర్వమైన సుగ్రహము వారు ప్రజలను గానిపోయినవారి ప్రజల యభిప్రాయము నెఱవేరి స్వరాజ్యము కరతలాపతల మగును. తప్పకమార్గమును క్రొత్తవారి వారు దేశమును అభివృద్ధిమునకు గొంపోయివా నగుదురు. వారి సమయమున విశేష కార్యాచరణ శక్తియు, వివేచనాశక్తియును కార్య నైపుణ్యమును ప్రదర్శించవలసి యున్నది. ప్రజల స్వరాజ్యాన్ని తమ కృత్రికరించువారు ప్రజాప్రతిభలకంటె వేరొకరు లేరు. అంగులన ప్రతిరాష్ట్రీయసంఘం సభ్యులను అన ప్రాంత పరిస్థితులను బాగుగా పరికించి ఆయాప్రాంతప్రజలు శాసన తీర్మానమునకు సంసిద్ధులై యుండినో లేదో సంప్రదించుకొనింపవలయును. స్వదేశీ యుద్ధమును బయ్యవడముగా కొన సాగి ప్రజలు ఆహింసావ్రతానుష్ఠానముయొక్క ఆవశ్యకతను గుర్తించి, తమలోనున్న వికారమును గోల్పోవక, విద్యాభ్యుదయన్ని ప్రదేశములలోనే శాసనతీర్మానము జయప్రథముగా కొనసాగును. ఉత్సాహముకంటె యెక్కువకు యోచనాశక్తి మావలయును. శాసన తీర్మానమునకు గడంగుటో పెక్కుడు ఆచరణ యోగ్యమైన పద్ధతినొకడ రాష్ట్రీయ సంఘమువారి ఏర్పాటుపలసి యున్నది. శాసనోల్లంఘనమునకు పన్నుల నియంతులగుటకు నిమిదియున్నది ఇది చాల ముఖ్య విషయము. ఈ యంశమునందు విజయము ఒడవినచో ప్రభుత్వము పూర్తిక ప్రభించును. ఇందు విజయమునుబడయుట చాల కష్టము. ప్రజలు ప్రభుత్వ ప్రభుత్వవిధానమును ప్రభుత్వముగా పరిశీలించుచుకొని కార్యమునకు బూసెదరు. దీనికి ప్రభుత్వప్రభుత్వము యొడ ప్రజలయందు పరిపూర్ణద్యేషభావము నుంపవలెను. ఈ ప్రభుత్వము ప్రజలయొడ నీ మ జ్ఞాప్రము బాధ్యత వహింపక, ప్రజాక య ము ల న ని చి వే యు ట కు అనవరతము కృషిచల్లుచున్నదని ప్రజలకుం తెలియును. ఈ ప్రభుత్వమువారి పరిపాలనకెంద ధో తీయుల ప్రాణమానసములకు హానికలుగుచున్న దనియు తుదకు చివ మత స్వాతంత్ర్యము కూడ మంటు లి నెననియు ప్రజలకు బాగుగా గోరిందినది. ఈ కారణముల ప్రజలలో నీ ప్రభుత్వ విధానము యెడల ననూయూ భావము బలించినది. బాధ్యతాయుత పరిపాలనయొకటకు వారు విశ్వప్రయత్నముల చేయుచున్నారు. కాన ప్రతిభావన సమయము వచ్చినప్పుడు ఈ ప్రభుత్వమునకు పన్నుల నియంతులగుటకు సంసిద్ధులైన బాపి, స్వరాజ్యసాధనకరమైన తిన్నపాణమునైనను అర్పించుటకు సిద్ధపడవలెనటో నందియును లేదు. ఈ కార్య సాధనకొరకు ప్రజలు విశేష ధైర్యసాహసములను చూపవలెను. ప్రభుత్వమువారి నేకపక్షపాదములపన్నెదరు. ప్రజలను, నాయకులను కారాగృహమునకుం బంపుదు. ఆస్తినిచ్చిచేసి, జైలులు చేయుదురు. ఇంకను అనేక విధముల ప్రజలను బాధచెల్పెదరు. అప్పుడు ప్రజలయందు క్రోధాగ్ని రగులకలదు. వారు ప్రభుత్వమునవీడరాదు. దౌర్జన్యముకు గడంగరాదు. అమిత్యైగ్రహమునుగోల్పోవరాదు. తిన్నపాణములనైనను దేశమాతకర్పించుటకు సంసిద్ధులై యుండవలెను. భారతవర్షమున శాసనతీర్మానముపూర్ణముగ నవలంబించుట కన్ని తాలూకాల్లోనిస్థానమున్నచో తెలిసికొనుట యవశ్యకము. మామూలుకాగా బాధ్యతీతాలూకాయందు శాసనతీర్మానము ప్రారంభించినది మహాత్ముడు నడిచియుండెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘమువారు 4 తాలూకాలను ప్రత్యేకించి, వారిపరిస్థితులు తెలిసికొనుటకుండుకొనింపుముల నియమించిరి. ఏతాలూకాయైన సంసిద్ధముగా నుండినచో నర్హుట శాసనతీర్మానము ప్రారంభింపబడునని తెలియుచున్నది. గొండకపడినచో బాధము లేదు. బాగునాకతతో బాగునైన తీర్మానమును అనుమతి పెట్టవలయును. ఆంధ్రరాష్ట్రీయకార్య నిర్వాహక సంఘమువారి విషయమై బాపిగా నెఱచింపవలసియున్నది.

ఈ తీర్మానమునందు అనేక నియమముల కలవు. అశల భారతకార్యసంఘసభలో ఈనియమములు చాలతక్కుముగా నున్నవని కొందఱభిప్రాయపడిరి. ఈ నియమములను బాగుగా పరిశీలించుట యవశ్యకము. ప్రత్యేకకృత్యులచేయు శాసనతీర్మానమునకును, సంఘములచేయు శాసనతీర్మానమునకుంగూడ నియమములు కలవు. ఈరెంటికిగల నియమములు వేరువేరుగా పరిశీలించవలెను. (1) ఒక కృత్రిక శాసనోల్లంఘనము చేయుటకు

సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమమున దు రెనకు సంబంధించిన యంశములనున్నటిని పూర్తిగాయోచనలో బెట్టి యుండవలెను. అనగా బిటిషుకోర్టులలో న్యాయవాదిగా పనిచేయుచున్న యొకకృత్రిక శాసనతీర్మానము చేయుటకు వీలులేదు. అట్లే ప్రభుత్వసంబంధమున్న పాతకాలలను విడనివిద్యార్థి కూడ శాసనతీర్మానమున కర్హుడు కాదు. విదేశవస్త్రములను పూర్తిగ బహిష్కరింపనివాడు కూడ దానినాచరించుటకు వీలులేదు. ఈనియమము చాలవక్రగమన్నది. న్యాయవాదకృత్రికని శాసనతీర్మానమునకును సంబంధమేమియును కొందఱు ప్రస్తావించుచును. కాని న్యాయవాది కృత్రిక విస్తరించని యొకకృత్రిక అసహాయ్యమునందు సంపూర్ణ సామూహాని కలిగియున్నను కాన్రూ దృవ్యధర్మన అసహాయ వాని కానేరదు. అందువలన నట్టివారు ఆశ్చర్యంపునము చేయుటకు కారణమబాధ్యత వహింప బనిలేదు. ఇట్టియు, శాసనతీర్మానమునకు ప్రేరేపకీయాలాధానము. అసహాయ్యమును అత్యుత్తమి కలుగజేయును. న్యాయవాదికృత్రిక విస్తరించని వారును, ప్రభుత్వపాతకాలలను త్యజింపవారును, విదేశవస్త్రమును బహిష్కరింపనివారును, దేశభక్త్యధర్మమునకు అడ్డము దగుల్గుచున్నారు. న్యాయవాదులు, విద్యార్థులు, విదేశవస్త్రముల ధరించువారు, ఈ ప్రభుత్వము నింకను ఈ దేశమునలె లేటుటకు కారణభూతులగుచున్నారు. ప్రజలను బాధించుచున్న ప్రభుత్వము సామప్రభుత్వము. అట్టి ప్రభుత్వమును నిలబెట్టుటకు సహాయులగుచున్న వారు కూడ సామము చేయుచున్నారనియే నచ్యుతలయును. అట్టి వారికి చిత్తభుగ్ధిలేదు. అందుచే వారికి ఆశ్చర్యకీలేదు. ఆశ్చర్యకీలేవారు శాసన తీర్మానమునకు గడంగుట ఆసంభవము. ఒక వంక ప్రభుత్వమునకు సహాయము చేయుదు. చట్టముక వంక దానిని ధిక్కరింపవలెనుటలో యగ్గములేదు. శాసనోల్లంఘనము చేయవలెనని కృత్రిక చాటుమునై నూలు చతురుట తెలిసియుండవలెనని చట్టముకనియముగలదు. అశలభారత కార్యసంఘమునందు కొందఱు ప్రముఖులు ఈ నియమము చాల తక్కుముగానున్నదనిచెప్పి తీవ్రవాదములు సల్పిరి కాని యిదియే చాల ముఖ్యనియమమని యెల్లరు గ్రహింపవలయును. ఈనియమమును ఆక్షేపించువారు సహాయనిరాకరణ తత్వమును బాగుగ గ్రహింపలేదని నా యభిప్రాయము. నూలు చతురుట తెలియనివాడు అసహాయవాది కానేరడు. అనుజినము నూలుచతురుటకు వీలులేకపోవచ్చును. కాని ఆశక్తునెప్పుకొనక పోవుట గొప్పతప్పిదము. స్వదేశీ గుడ్డమును స్వరాజ్యమునకు రావలెను. దేశములో నెంతయో నూలు తయారుకావలసి యున్నది. విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును పూర్తిచేసి స్వదేశీ యుద్ధమును జయప్రథముగా కొనసాగించుటకు ప్రతిసలూని యుండిమి. ఆ ప్రతిసల నెఱవేర్చిన కాని మందుకు బోరాదు ఒకవేళ పోయినను దానికేమియు భంగము వాటిల్లకుండ జేయవలయును. ఎన్నడు విదేశవస్త్రబహిష్కారము నందును, స్వదేశీ వస్త్రధారణగుండును మనము సంపూర్ణవిజయమును పొందుదుమో ఆక్షేపముననే మనయం దొక నూతనశక్తి ప్రవేశించును. మన మానమును కాపాడుకొనుటకు పరులనై నాధారపడియుండు అనగరము ఎప్పుడు కప్పిపోవునో, అప్పుడే మనయాత్మగౌరవమును మనమనిలబెట్టుకొనిన వారగుదుము. స్వకృత్రిక వైవాధార పడియుండుట నేర్చుకొనుట తోడనే స్వరాజ్యము కరతలాపతల మగును. ఈనియమమునలోనిగుంటులనుస్వదేశీ యుద్ధమునును మూలకేంద్రన మొనరించుట యని యగ్గము. స్వదేశీయుద్ధముమే అన్నిటికింటి చాల ముఖ్యమైనదనియు ప్రతిపురుషుడను, శ్రీయును రాటుమును త్రిపురలయననియు ఉపన్యాస వేదికలనై గంభీరావక్యములపలుకుచు తానేరాలమునై నూలుచతురుట నేర్చి యుండవలెనుట కడుపూయము. హిందూమహాత్మునియ సమీక్షనమునందును అన్ని బాతులు, వర్ణములవారి సంయోగమునందును వ్యవస్థాపకముకలిగియుండవలెను. హిందువులెవరో అస్పృశ్యభాగవదాచార్యులు చూపుమాపవలెను. 'సంఘీభావలము' అను లోకోక్తి నిజముకదా! ఇన్ని సంవత్సరముల నుండియు, 'విదేశీ సాలినిరా' యనురాజనీతినుసరించిదే ప్రభుత్వము వారు ప్రజలయశములను భంగపుచ్చుచున్నారు. ఒకపక్షము వాని మఱియొకపక్షమునై లేవనెత్తుట, జైరము లున్నచోట నని నెంచి హిందువులకును మహమ్మదీయులకును విరోధములు కల్పించుట మున్నగు పద్ధతులనై ప్రజలనుపాలించి తమ రాజ్యమును గట్టిపు నాదులనై నిర్మించుకొని యున్నారు. చివరము హిందువులకును మహమ్మదీయులకును వైరములు ప్రబలెను. గుడకు దేశనాయకుల ప్రయత్నముల వలన శీఘ్రము బానులవారిని దృఢమైత్రువదిరి ఇరుపక్షములవారును ఏకాక యబులయు స్వరాజ్యసంపాదన కొరకు సాటుపడుచున్నారు. విస్తృతబాలీయవాదులనుండి మితవాదులను చీలదీసివారికికొన్ని గౌరవోద్యోగములు, బిరుదులనుంధ్రవస్త్రులు ఇచ్చివస్త్రపక్షమున కేర్చుకొనిరి. మితవాదుల పలుకుబడి నన్నిగిల్లినతోడనే, నొక బ్రాహ్మణతీర్థ పక్షమును లేవనెత్తి బ్రాహ్మణులనై వాడెడలకుట వానినిపురికొల్పిరి. గాంధీమహాత్ముని అసహాయ్యతత్వమును ప్రజల హృదయసీనులప్రవేశించి వారిని పాపములకడే వృన్దైషవస్త్రములను మంటుగలిపి యేకదీక్షాబద్ధులగ జేసి స్వరాజ్య ప్రతిస్థాపనకై కృషిచల్లువట్లు చేసియున్నది. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు పంచములను మనలనుండి విడదీయుటకు భగిరథ ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. అందులకు అస్పృశ్యరాదోషమున

నిర్మాణముచేయుట అత్యంతవశ్యకము. తోడిమానవులను ముట్టరాదనటకంటె మేముమనకార్య ముండబాలదు. దేవుని పుత్రులను హినుగాచూచి వారిని పిడిచుట హిందూసంఘము నకు గొప్పకళంకమని నమ్మవలెను. వివేకానందస్వామి, జగద్గురు శంకరాచార్యులు, శ్రీధానందస్వామి, లోకమాన్యతిలక్, మహాత్మాగాంధీ మున్నగు మహాపురుషులు అస్పృశ్యత్వము ఖండించిరి. మనజాతిలో 5 వ వంతు ప్రజలయెడ నిట్టికాఠిన్యమును కపించి వారిని హింసించుట మహాపాపమని యెల్లరు గుర్తింపవలయును. 6 కోట్లప్రజల నిట్లు స్వల్పత్రహిణులుగచేసి, వారిని బానిసలు కంటె అన్యాయముగ జూచుచు మనము స్వరాజ్యమును వాంఛించుటలో నర్హములేదు. కావున ప్రతిహిందువును తన నిత్యాచరణముందు అస్పృశ్యతాదోషమును రూపుమాపినగాని స్వరాజ్యమును కర్తృడుకాబాలదు. అందుచే కానన్వోలంఘనకు గడంగుటకుముందుగా ప్రతివ్యక్తియు తాను కాంగ్రెసువారు నిరూపించిన నియమములలో ఒడియుండెనే లేదో యొకమారు ఆల్ఫ్రెడ్ పరీక్ష గానించుకొనవలసియున్నది. పరిశ్రమదయలై నిర్మలమనస్సుతో కానన్వోలంఘనమునకు గడంగుచో జాత్యభివృద్ధికి తోడ్పడిన వాడగును. తన సంకుచితాభిప్రాయములను పీడిక స్థూలదృష్టితో ఆజ్ఞాతస్వరూపము చేసినచో మాతృభూమియు లను ప్రేమకుటలుమాటుగ వానిని పుటింతులపఱచి భారతజాతి కంతుకు ఘోరయవకృతి చేసినవాడగును. ఈ విషయమును ప్రతి భారతీయుడును బాగుగా గమనించి సంపూర్ణ బాధ్యతాయుక్తుడై పరిశ్రమదయలై, వికలదృష్టితోనే కానన్వోలంఘనమునకు గడంగుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

సంఘములు కానన్వోలంఘనము నకలంఛించు విషయమునకూడ కొన్ని నిబంధనలు కలవు. ఒకజిల్లానుగాని తాలూకానుగాని యొకయంకముగా గమనింపవలయును. ఆజిల్లా లేక తాలూకాయందు దర్శనీకసంఖ్యకులు స్వదేశీవస్త్రధారణము చేసియుండవలెను. అందు ముఖ్యముగా ఆజిల్లా లేక తాలూకాప్రజలు, అచ్చటవడిన నూలుతో నచ్చటనే నేయబడిన వస్త్రములను ధరించి యుండవలెను. ఈ నియమము చాలకఠినముగా నున్నదని పలువు రాజేపించియున్నారు. ఈ నియమము చాలకఠినముగా నున్నమాట వాస్తవమే. కాని యిట్టి కఠిన నియమముండినగాని స్వరాజ్యముచేకూరుట దుష్టభము. ఒకజిల్లా లేక తాలూకాప్రజలు తమకువలయు తుండియు బట్టయు స్వశక్తివలననే సంపాదించుకొనినగాని తమ స్వరాజ్యాన్ని తమ ప్రకటించుకొనబాలరు. పరులపై నాధారపడియున్నప్రజలు స్వరాజ్యమున కెన్నటికిని అర్హులుకాబాలరు. అందువలన నీ నియమ మత్యంతసరము. ఈనియమము ననుసరించి ప్రతితాలూకాప్రజలను తామే తమబట్టలను తయారుచేసికొనినచో విదేశవస్త్ర బహిష్కార మానిమిషము ననే పూర్తియగును. ఆనిమిషముననే స్వరాజ్యమునిర్మించి ప్రజల యాశీయుల ఫలభవచును. ఈనియమము స్వశక్తివై నాధారపడియుండుట యనుగుణపాతమును ప్రజలకునేర్పి వారి యాత్మ గౌరవమును సంరక్షించును. కొన్నికొన్ని ప్రదేశములలో తగు ప్రతి లేకపోవుటకలగని మనవ్యవహారములకు శక్త్యము కాని యేకారణములేగాని వై నియమము ననుసరించుటకు పీలులేక పోవచ్చును. అట్టి సందర్భమున రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘములు కార్యాచరణ సంఘమువారికి విన్నపముపి ఆనియమమును తొలగించుకొనవచ్చును.

కానన్వోలంఘనమున కిక యొక నియమము మాత్రమే యున్నది. కానన్వోలంఘనమునకు గడంగు యొకవ్యక్తి తాను కార్యాచరణమునకు బోవునపుడు కాంగ్రెసు ప్రవక్తము ననే టింపగూడదనియు, పీటలుచేయుట, గూలువనకుట, బట్టలు నేయుట మున్నగునూర్కముల పోషణ చేసికొన వలయునని యు తీర్మానించిరి. కాంగ్రెసు ఉద్యమముకొరకు కార్యాచరణమున కేగువారికి కాంగ్రెసు ప్రవక్తమునుండి సహాయముచేయక పోవుట భాష్యముకాదని ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకులు తమ ప్రభావవ్యాసమున నూచించిరి. అమాటనిజమే. కాని కాంగ్రెసు యంతరంగి అసహాయవాదులను గోషించుటకు పూనుకొన గలదు? స్వరాజ్యనిధిని రాటుములప్రవాహము, జాతీయవిద్య, పుస్తకావసరము మున్నగు కార్యములకొరకు వెచ్చించుచున్నాడు. ఇతరవారికి అనేకములది ప్రవాహములకు గోషించుచున్నాడు. ఇతరుల దేశభక్తివలననే మునుపటి అందుచే నా బాధ్యత ప్రత్యేకవ్యక్తులే కపించవలసియున్నది. ప్రత్యేక వ్యక్తి యే యువకుని వైద్యము, త్యాగము, స్వచ్ఛత, కృషి, పుష్కలులు పోషణమును చేసికొనవలెను. ఇట్లు కడుమృదువైన నియమముతో అధిభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారి కానన్వోలంఘన తీర్మానము భావగర్భితమై, రాజీయ వైపుభ్యుత్సాహతో నొప్పుచున్నది. అసంపూర్ణమో నియమములను ప్రత్యేకప్రదేశముల తొలగించుటకు కార్యాచరణసంఘమువారి కధికారము గలదు. వారు తమ బాధ్యతను సరిగా నిర్వహింపబాలన యెవరు చెప్పగలరు. ఆసంఘసభ్యులెల్లరు గొప్పదేశభక్తులు, విశేష అనుభవజ్ఞులు, తమ స్వస్వమును దేశమాత కర్పించిన మహాపురుషులు, గాంధీమహాత్ముడు ఆపారమూర్తియని లోకమంతయు ఘోషించుచున్నది. లాలాజవహర్రాయ జగద్విఖ్యాతిగాంచిన ముద్రసిద్ధి జాతీయనాయకుడు. దాసు, నెహ్రూ, వెంకటప్పయ్య మున్నగు మహానియుల శక్తివై నెవరు శంకింపగలరు?

కానన్వోలంఘనమునకు అనుకూల పరిస్థితు లేన్నదని మురియుచు గాంధీమహాత్ముడు నూరకుజిల్లాలోని బార్దోలి

తాలూకాయందు కానన్వోలంఘనము ప్రారంభింపబోవుచుండగా, బొంబాయిగరమున, అల్లరులు జరుగుట కడుంగడగోచ నియము. ప్రజలు ఆహింసాప్రతిమునుపిడి దౌర్జన్యమునకు గడంగి అసహాయాద్యమమునకు గొప్పకళంకమును దెచ్చిపెట్టిరి. గాంధీ మహాత్ముని మనస్సు చాల నొచ్చియుండెను. ప్రజల దౌర్జన్యము వల్ల గాంధీమహాత్ముడు ఉపనీంపవలసివచ్చెను. ప్రస్తుతము కాంతము నెలకొల్పబడినది. అన్నితెగల నాయకులును సమావేశమయి అల్లరులను అణచివేసి కాంతిని నెలకొల్పిరి. గాంధీమహాత్ముడు దౌర్జన్యమును తీవ్రముగా ఖండించెను. బొంబాయి అల్లరులు దేశమునంతట గుణపాతముగా నుండుగాక! అల్లరులు జరిగినచో మహాత్మునికి మనోవ్యర్థ కలుగును. మన యహింసా ప్రతిమునకు భంగముకలుగును. అందువల్ల ప్రజలందలి గుణపాతమును గ్రహించి, దేశమంతటను కాంతియులే వాతావరణము నెలకొల్పి గాంధీమహాత్మునికి బాగోలీతాలూకాయందు కానన్వోలంఘనాద్యమమును ప్రారంభించి స్వరాజ్యమును ప్రకటించుట కవకాశమునిచ్చుచుగాక! బార్దోలి తాలూకాయందు కానన్వోలంఘనము నిర్వహ్యముగా కొనసాగుచుండ నిత్యప్రదేశములందు ప్రజలు కాంతినిచ్చులై, ఎంతయగ్రహకారణములు కలిగినను దౌర్జన్యమునకు పాల్పడక, స్వదేశీయద్యమమును విస్తరింపజేయుచు చిరకాలములో స్వరాజ్యలక్ష్యుని చేపట్టి ధన్యులయ్యెదరు గాక!

భారత ఆర్థిక విచారణసంఘము

కరాచీ, నవంబరు 28:—భారత ఆర్థికవిచారణ సంఘ సభ్యులు “మొరేలియా” అనునామతో గతశనివారము నాడు కరాచీ చేరిరి. సామ్రాజ్యపు సకలలను సుంకములు, తేకుండ కొనుట, విదేశపు సామానులకు సుంకములను విధించుటమున్నగు విషయములనుగురించి వీరు విచారించి కీఫారసులను జేయుచుండవలయును.

అధ్యక్షుడు గౌ. సర్ ఇ బహింగరహింతుల్లా, కె.టి.సి.వి.ఇ. సహాయాధ్యక్షుడు ప్రొఫెసరు జె.యం. కేన్సు ఎం.ఎ.సి.టి. సభ్యులు:—టి. వి. శేషగిరి ఆయ్యదాసు, యం. యల్. ఎ. (మదరాసు), గ. నేమామహామూర్తి యం. యల్. సి. (కలకత్తా), ప్రొఫెసరుకాయజీ టి. ఎ. ఎల్. ఎల్. టి. (కలకత్తా), గౌ. సర్ మెక్స్ వాదాభాయి సి. వి. ఇ. (నాగపూరు), జమ్నూదాసు ద్వారకదాసు ఎం. ఎల్. ఎ. (బొంబాయి), గౌ. సర్ ఎదారు వాల్టర్డ్. కె.టి.సి.వి.ఇ. (రంగూన్), ఆర్. ఎ. మాంటుగారు సి. యన్. వి. వి. సి. యన్. (సిమ్లా), సరోత్తం మొరార్జీ (బొంబాయి), సి. డబ్ల్యు. రోడ్సు (కలకత్తా) సర్ మాంటెగూర్ డి. పి. వెబ్బు సి. వి. ఇ. సి. టి. ఇ (కరాచీ).

కార్యదర్శి:—హెచ్. టి. షేగుగారు వి. సి. యన్. సహాయకార్యదర్శి:—ఇ. రాజగోపాల్.

ప్రొఫెసరుకేన్సు, రోడ్సు గారుతప్ప మిగిలినసభ్యులందరు కరాచీచేరినారు. ఈదినము ఉదయము 11 గంటలకు కమిషన్ వారు తమ విచారణను బహిరంగముగ కలెక్టరు కచ్చేరిలో ప్రారంభించెదరు. ఐరోపియన్, భారతవర్తక సంఘములవారు మొట్టమొదట విచారింపబడుదురు. మంగళవారము నాడు కరాచీధాన్యపు దిగుమతి వర్తకసంఘమువారు విచారింపబడుదురు. ఇతరు లనేకులు సాక్ష్యమిచ్చురు.

కార్యకర్తము.

విచారణసంఘమువారిట్లు సంచారముచేయు నుద్దేశించుచున్నారు.

కరాచీ నవంబరు 26, లాహోరు డిసెంబరు 3, ఢిల్లీ డిసెంబరు 10, కాన్పూరు డిసెంబరు 16, కలకత్తా జనవరి 5, రంగూన్ జనవరి 23, మదరాసు జనవరి 30, బొంబాయి ఫిబ్రవరి 20, ఢిల్లీ మార్చి 3, సిమ్లా ఏప్రిల్ 10 మునుకుండు. మొత్తంగాని, జూను లోగాని విచారణసంఘమువారి నివేదిక ప్రకటించబడును.

యావద్భారత చేనేతవస్త్రముల ప్రదర్శనము

పాట్నా, నవంబరు 28:—పాట్నా హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి నేటిదినము యావద్భారత చేనేతవస్త్రముల ప్రదర్శనమును తెరిచెను. పంజాబు వ్యతి గౌ. లాలా హరి కిషన్ లాల్ గారు, సంయుక్త రాష్ట్రముల మంత్రయగు గౌ. చింతామణి గారును ప్రదర్శనమును జూడవచ్చిరి. సిమ్లాపురపుగారు రాసంకుడు చింతామణి గౌ. ఫకీర్ముద్దీను గారుపర్యవేసించిరి. సిమ్లాపురపుగారు ఈ ప్రదర్శనమును బట్టి వలయునని ఉద్దేశించుచుండిరి. పృథానన్యాయమూర్తి చేనేత వస్త్రముల పరిశోధననుగురించి కొంతయువృత్తించెను. చేనేతపరిశోధన భారతదేశములకు కాలపినబట్టిలో పాతకభాగమున కెక్కువ బట్టలను తయారు చేయుచున్నది. 1900 నుండి ఈ పరిశోధన దివదినాభివృద్ధి చెందుచున్నది.

ఒకనారీమణి సాట్నా హైకోర్టు న్యాయవాదిగా నుండగోరుట

పాట్నా, నవంబరు 28:—కుధంగ్ సెక్ బాలవాబ్ టి. ఎ. టి. యల్. అనుకన్యక న్యాయవాదిగా నుండుటకు నెలవియ్య వలయునని దరఖాస్తును బంపుకొనెను. వీలుగాదని హైకోర్టు వారు దరఖాస్తును నిరాకరించిరి. కలకత్తా హైకోర్టులో రజీవా గుహ అనుకన్యక దరఖాస్తును నిరాకరించుటకు గనుబులచిన కారణములను పాట్నా హైకోర్టువారు ఒప్పుజేసిరి.

భారత సేనాధికారి రాలిక్ సెక్ ప్రభువుగారు గత ఆదివారము మధ్యాహ్నము కలకత్తా వైపు పర్యటనము చేయుటకు బయలుదేరి వెళ్లెను.

JUST ARRIVED.

Leo Tolstoy :-

Relations of the Sexes	...	1-0-0
My youth	...	2-0-0
Social evils and their Remedy	2-0-0	
SECRET POWER by Marie Corelli	4-8-0	
INTERNATIONAL POLITICS by C. D. Burns	6 0-0	
LOVES COMING OF AGE by Edward Carpenter	2 0 0	

ARKA PUBLISHING HOUSE
Mint Post, G. T. MADRAS.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాల

ఈ ఆశుర్య గ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగదృష్టి సామ్రాజ్యము, ఇంగ్లీషు ఇండోలజీ, మొర్రీకాత్తము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, ఆమెరికావారి చీట్లకేక తిరుగులు పచ్చిర వివోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడి చెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో నమాధియుగుట, శరీరములని లలకాయచేత మాటలాడించుట, భూమిపై గజముఎత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు ఆశేషము అన్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అర్థిద్యురవలగా నేటికీ వయలకరని గ్యారంటీ యుచ్చుచున్నాము. డిసెంబరు 4-0-0 లు. (2118-699) టి. ఆర్. జవార్ల సం గాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

సద్దమై యున్నది.

అతవ తెనుగులో వ్రాసి చిన్న అచ్చులో ముద్రించిన చోకప్రతులను జూచి మోసపోకుడు. ఇయ్యది సంపూర్ణాంధికరణము. వలయుచో స్వీకరము.

శ్రీ గాంధీ మహాత్ముని

ఆరోగ్యదర్శుని

ప్రతియండు నుండదగిన గ్రంథము. ప్రకృతిచిత్రాంశములవారితే నిపు ప్రకృతి కతనియ గ్రంథముగ నిలచుమీక బడినది. ఇందు నికావధిత్వ బోధింపబడియున్నది. వైద్యులకర్తలెదు. ఔషధము లగర్వములేను. ప్రకృతిసూత్రముల నధ్వనించుట మూలముననే వ్యాధుల రాకుండ జేకొనవచ్చును. ఎట్టివ్యాధులు బట్టింపినను బహుముఖముగ జికిర్ప జేయవచ్చును. ఆరోగ్యమే యొకభవము. గుజరాతీ హిందీ భాషలనుండి గ్రంథము చేలకు చేలు కర్మపడియుండెను. చక్కని ఆంధ్రీకరణము. పెద్దఅచ్చు. పరిశుభ్రముద్రణము. ప్రతి 1-కి వెల రూ. 0-12-0, వి. టి. గా రూ. 1-2-0. 12 ప్రతులు: రూ. 8-0-0. సేతు బ్రదర్సు, మచిలీపట్నము లేక, పోస్టు బాక్సు 610, మైలాపూరు, మద్రాసు.

అనాహాయ్యము

బొంబాయి రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సభ్యులు.
బొంబాయి అల్లరులు.

బొంబాయి రాష్ట్రమునందు బొంబాయి నగరకాళి వారు సమావేశమైరి. బొంబాయిలో జరిగిన ప్రాణహానికరము అగు అల్లరులకు గాఢసంతాపమును వెల్లడించుచు బంధు వియోగమును విర్ర నవ్వుమును తలపించినవారికి సానుభూతిని కుటూహలము నందజేయుచున్నాము. అదివరకు జరిగిన వార తాళములందును అలసాదరులను పట్టకొని నపుడును గూడ ఎట్టి దౌర్జన్యమును జరుగవలదున అకాంక్షి జూచి యీసంఘము వారు హాసపోయినందున 17 వ తేదీన ఎట్టి అల్లరులను జరుగ నంద తగిన ఏర్పాటుల చేయకపోవుటవలన అదృష్ట న్యమునకు తమకుల నైతికబాధ్యతనుండి తప్పించుకొనబారు. కాంగ్రెసు సభ్యులును కాంగ్రెసు విధానము నాపాదించు వారును యితరులను తమపక్షమునకే పురలించుటకు లనమాత్ర మగు నిష్పంధమును చూపిననుగూడ నది దౌర్జన్యరాహిత్య కేవల ఫోల్లంకునమే యగును. అట్టిదో నిష్పంధమును పశుబలమును వినియోగించి దౌర్జన్య మొనరించినవారు దౌర్జన్య విరహిత అనాహాయ్యము ప్రధానసత్యమునే వుల్లంఘించి తేజహితమునకు పక్షమును కలిగించిరి. బొంబాయినగరమున స్థిర పడినతే కాత్కాతికముగ నివాస మేర్పరచుకొనిన విదేశీయులు యితరులు ఎట్టి రాజకీయాభిప్రాయములను కలిగియున్నను అన్ని జారుల పక్షములకారితోను మైత్రిని కలిగియుండుట కిసం ఘమువారు దృఢసంకల్ప మొనరించిరి గాన అన్ని అనుబంధ కాంగ్రెసుసంఘములను యితర-సంఘములను వి విధ జాతి వర్గపక్షములం దిట్టిమైత్రిని నెలకొల్పుటకు గట్టిపయత్న మొన రింపవలెను. హిందూమహమ్మదీయ మతములవారధికసంఖ్యాకు లగుటచే రాజకీయాభిప్రాయములతో నిమిత్తము లేకుండ అన్ని చిన్న సంఘములకును పరస్పరమైత్రిని కొల్పుటకు వారికి ప్రత్యేక బాధ్యత కలదు. అల్లరులవలన కలిగిన భవప్రాణాంతమునకే సంఘమువారు విచారించుచు ప్రభుత్వసహాయమును కోరకుండ మరల కాంక్షిని నెలకొల్పి గరిగినందులకు హిందూమహమ్మదీయ, పార్సీ, క్రైస్తవనాయకులను ప్రశంసించుచున్నాడు. వివిధజాతుల వారు కొట్టుకొనతలసి వారిని విడిపించుటకు పితరీనియక చొర బడినట్టియు అప్రతక్షమున గాయములకు పాలైనట్టియు మృతులైనట్టియు వలంటికుల స్వాధీనత్వము నీసంఘమువారు ప్రశం సించుచున్నారను తీర్మానము లామోదించబడిన.

సి. ఎ. ఫె. అంధ్రమానుగారు

మీరు తూర్పుఆఫ్రికా ఉగాండాలో సంచారము చేసి హిందూతేజమునకు వచ్చిరి. ప్రస్తుతము ఢిల్లీలో నున్నాడు.

పశ్చాతామండల కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి

విశేష ప్రసాద హాసగారు కుటూహల చెప్పినందుకను యికముందు కాశీయుములలో కల్పించుకొననని పూచీకత్తు నిచ్చినవరకును అతనిని వదలివేసిరి.

లక్నోమండల కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి

పండిత హరకర్ణవాధమిశానికి 3 నెలలు కఠినశిక్ష విధించిరి.

అజ్మరులో హరతాళము.

యవరాజుగారి రాక సందర్భమున అజ్మరులో హర తాళమును జరుపుటకు 27-28 తేదీలను వంటిరులు చేసిక తయర్చుటకు కలన 29 వ తేదీన దుకాణములు మూయబడిన.

అనంతపురము కేసు.

రామిరెడ్డిగారికి కేసువేసిన పిమ్మట 28 వ తేదీ సాయం కాలము వేరనార్కటి, లక్ష్మీపతి, కొండప్ప, నారాయణ స్వామి, గణపతి, కాసిం సాహెబు గార్లు 148, 185 ప్రకారము నోటీసుల నిచ్చిరి. 28 వ తేదీన తాలూకా మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో విచారణ జరిగినది. నాకాయణ స్వామిగారి పక్షమున మాత్రము వ్యాయవాది సభాపతిరావు గారు వాదించిరి. తక్కినవారు వాదించనేలేదు. సబుమేజిస్ట్రేటు సాక్ష్యము మొదలుపెట్టెను. కానుపరీక్షి సాయంకాలము 6 గంటలవరకు పట్టెను. అతనియుద్దోగ్ధ సంబంధ మైన పట విషయములు వెల్లడియైనవి. ఈ యుద్దోగ్ధి వెనుకటి లోపములనుగూడ దీయుటకును పై అధికారుల మొప్పును బడయుటకును అక్రమముగ కఠినచర్యలకు బూసినది స్థిరపరుచుటకు వ్యాయవాది ప్రయత్నించెను. పిమ్మట సబు మేజిస్ట్రేటు సాక్ష్యమిచ్చెను. మేజిస్ట్రేటుపై అధికారులయచ్చము

ప్రకారమే వదలుకొనగోరుదు నాటావ ముద్దాయి విషయమున దురభిప్రాయమును కలిగియున్నట్లు కనబడుచుండుటచే యీ కేసును మరియొక మేజిస్ట్రేటుకోర్టుకు మార్చవలెనని వ్యాయవాది పిటిషను పెట్టినందున కేసువాయిదావేయవలెనని అతడు కోరగా దిశంబరునెల 1 వతేదీకి వాయిదా వేసిరి. ఇంకను కఠినచర్యలు జరుగునట్లున్నది.

మల్లపాలెము కేసు

కృష్ణాజిల్లా నర్సాపురముతాలూకా మల్లపాలెము రైతులపై నీటితొరవిషయమున తేలదినకేసులో మొదటిముద్దాయి తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షునకు రెండునెలలు కఠినశిక్ష యను తర్కిన వారికి జూర్య నాలుగు నెలలు వేయబడిన. 15 ఏండ్ల బాలుడు జూర్య నా వెల్లించినగా 45 కోజులు కఠినశిక్ష విధించిరి. వారినిద్దరిని పూరేగింతలో కాజ మండ్రి జయలుకు పీసికొనివెల్లిరి. ముద్దాయి అభివాద్యములో వెల్లిరి. దౌర్జన్యవిహిత మగు అనాహాయ్యమును దీక్షతో సాగింపవలెనని అభ్యుక్తుడు హెచ్చరించిరి. పల్లికమ్మగ్గు కాళి వారి కేసును తెచ్చుట అక్రమమున మేజిస్ట్రేటు వెలిపి మదా యాలు వాదించకుండగా కేసు విధింపవలసి వచ్చినందులకు విచారము తెలిపెను.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కిలాఫతుసభ నిలవిపోవుట

అభ్యుక్తుడుగా నియోజించబడిన మోలానా అద్దులకలం ఆజుగాను రాజాలమని తంకివార్ల సంవికందున దిశంబరు 4 వ తేదీన సభ కాకినాడలో జరుగదు. ఎత్తుకు జరుగునో ముందు తెలుపబడును. రాదలచినవారు బయలుదేరవద్దని కాకినాడ కిలాఫతుసంఘకార్యదర్శి తెలిపెను.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ

దిశంబరు 6 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బెజ వాడ కాంగ్రెసు కార్యాలయమున నిసభ జరుగును. చాల ముఖ్య విషయములు చర్చింపబడును. ముఖ్యవిషయము అష్టోల్లంఘనము ఈసంవత్సరమున కిదియే కడపటిసభ కావచ్చును. సభ్యులందరును సుఖ్యులుగా రాగోరెదము. నవంబరులో చేరిన కాంగ్రెసుప్రతినిధు లదరభాష్యులకు అన్ని కలంబులకు వారును వెంటనే పంపవలెను. అనాహాయ్యమాభివృద్ధి కఠినశిక్షలనుగూర్చిన వివరము లనుఅన్ని మండలములవారును దిశంబరు 6 వ తేదీగోగా పంపవలెను. వాదనిట్టి రాష్ట్రీయ నివేదికమును సిద్ధపఱచి కాంగ్రెసు మహా సభలో నొసంగవలెను.

యవరాజుగారికి పాశ్చాత్యులస్వాగతము

అలహాబాదులో స్థిరపడిన పాశ్చాత్యులు సంఘకార్యదర్శి యవరాజు పథానకార్యదర్శికి స్వాగత తోర్ణివార్ల నువెను. యండియాలోని పాశ్చాత్యసంఘమువారు (బ్రిటిషు వంశజులగు టకును బ్రిటిషుదేశ సభాకావారమునకు నువ్వింపుచున్నార. తాము పుట్టిపెరిగినయండియాదేశము రాజభక్తి యుద్ధకాంక్షలను యడులందు బాగుగా విశితమైనది. ఈ సంఘమువారు మను పూర్వక మగుస్వాగతము నొసగుచున్నా రని తలచినవారి.

రాజవోలు తాలూకా గ్రామపాలకుల సభ: 1-12-21

తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు రాజవోలులో అంజనేయ స్వామివారి ఆవళిలో సమావేశమయి అక్టోబరు 22, 23 తేదీల ఆంధ్రదేశ గ్రామవోగోయ మహాసభ తీర్మానములు చర్చింప బడును గనుక గ్రామపాలకు లందఱు వయశేష (పార్టీకులు. పాన్నాడ కృష్ణమూర్తి, కార్యదర్శి.

శ్రీ కొత్తరపు సోమరెడ్డిశ్రీమంత్రి కౌటధానులు శ్రీ పంగిడిగూడెం రాజాగారి ఆస్థానమున సంపూర్ణకౌటధానులు తేసి శ్రీ వారిచే సత్కారములు చెంది మా గుండుగులను పురవాసులును కొంజగు విద్యారసితులచే ఆహ్వానింపబడి 20-11-21, 26-11-21 తేదీలలో రెండు సభలం గావించి తమ యనర్గత కితా ప్రవాసముచే అనందింపజేసి రెండునూట పదార్లుచేతను వస్త్రములచేతను గౌరవించబడితి.

అప్పుడు దొరతనమునకు తెలిగ్రాఫి సామానుల బహు మతి:—అప్పుడు కాయకొరలు కాబూలులో నున్న కోజులలో వారు చాలకాల ముచలుండినను అప్పుడు దొరతనమువారు బాగుగా వాదించినందులకు సంఘోషమాదికముగా వారికి కాబూలునుండి కాండవోరు మీదుగా హోలువరకు 60 మైళ్లు అమర్చుటకు చాలిన తెలిగ్రాఫు సామానుల నిచ్చిరిమని సంధి పురమున సంతకములు జరుగగానే సర్ హెన్రీదాబ్బుగారు తెలిసిరి.

విదేశవార్తలు

పాచ్చిదేశములు

గ్రీకులు ఆసియామైనరును వదలివేయుట
నవంబరు 28:— దినదినమును గ్రీకులలోని పరిస్థితులు విషమము లగుచున్నవి. ఆసియామైనరును వదలివేయవలెనని వార్త వినినతోడనే గ్రీకు వైస్యములు తిరుగుబాటుజేయుటకు సిద్ధముగ నున్నవి. ఇందులకుగాను గ్రీకుప్రభుత్వమువారు చాల మంది వైవికాధికారుల వరట్టుజేసిరి. ఏభేమ్మలలోని వారు వైసి కులు ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞను చెవినివెట్టినదియు ఆసియా మైన రును వదలివేయుట కిచ్చింపనియు ననుకొనుచున్నార.

ఆసియా మైనరునందు వర్తకముజేయుటకుగాను విదేశ మవులను నిలువజేసికొనియున్న గ్రీకు వ్యాపారకులు గ్రీకువారు ఆసియామైనరును వదలివేయుదుని విని చాల యుక్తకపురము లైరి.

ప్రజలను కాంతిచిత్తుల జేయుటకుగాను గ్రీకుప్రభుత్వము వారి, ఆసియామైనరును వదలివేయవలె ననునది సంధిమా నేతమునకు ప్రధానవరతులలో నొకటి కాదను యుద్ధమును ప్రకటించుచున్నారు.

నవంబరు 28:— మైక్యుషత్రిక, టర్కీ గ్రీకులకు సంధి కుదురవలె నన్న ప్రభావమున గ్రీకులు ఆసియామైనరును వదలి వేయవలెనని వ్రాయుచున్నది.

వైరిషియానుండి బాధితులు

నవంబరు 28:— మూడుకొలలలో పూర్వముగ చాలమంది వైరిషియాలోని స్త్రీనియును ఆరెగ్గాడియా శేవునకు వచ్చి పిరి నక్కడ దినిచ్చెదరకే తో ఇంకను వెలియరు.

నవంబరు 28:— మెస్సివానుండి (వైరిషియాలో కాక ప్రదేశము) చాలమంది ఆస్థినియనులును గ్రీకులను ఒకఇటలీ వారి నొకలో స్పిర్గాకు జవవెంచిరి. వైరిషియా యంతటినుండి యు మెస్సివాకు చాలమంది చేరుచుండిరి.

నవంబరు 28:— వైరిషియాలోని క్రైస్తవులు చాలమంది వలసపోవుచున్నారు. అంగోరాప్రభుత్వమువారి వాగ్దానమునకు నమ్మకము లేకపోవుటచే 50000 మంది క్రైస్తవులు వెదలి పోయినదని తెలియుచున్నది.

విరిషుసమస్య

ఇదివరకుకంటె కిచ్చితి

నవంబరు 28:— విరిషుసమస్య సరిగ పరిష్కరింపబడు నను నూచనలు గాన్పించుటలేదు. స్థితి ఇదివరకుకంటె చాలాకీష ముగ నున్నది. లాయడుబాజ్జిగారు క్రెయిగుగార్ల సంఖ్యను వెలువడుదనక వైర్లందు సమస్య మందముగనే యుండును.

సంధి సమావేశమును సజీవముగ నుండుటకు లాయడు బాజ్జిగారు సాధ్యమైనంతవరకు ప్రయత్నించుచుండి రని క్రెయిగుగారు నడిచిరి. సర్ గార్డన్ హిస్టర్, బర్క్లెడ్ హెడ్డు ప్రభువుగార్లు వెలిషిటుల వైర్లందువారు సామాజ్యమునందే యుండనలె నను సమస్య చాలముఖ్యము.

విరిషువారు తాము రాజాగారికి లోబడి యుండుమని వాగ్దాన మొనర్చుటకు పిలిచేదుగాన తాము విర్లందు అధ్యక్షు నకు లోబడి యుండుమని వాగ్దాన మునర్పదమనెయ నారతం రాజాకు లోబడి యుండుమని వాగ్దానము చేయ ననియు వెలిషిరి.

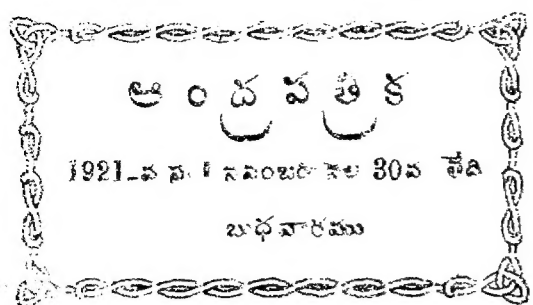
ప్రధానమంత్రి గారు.

క్రైస్తవము పండుగవరకు లాయడు బాజ్జి గారు మృత యాగుననకు జనుట కొకస్థానము నొకయందు ప్రత్యేకముగ నుంపబడిన. లాయడు బాజ్జి గారు కనుకు వాషింగ్టనులో జన వలె నని చాల నతృప్తముగ నున్నదనియు, కాని విరిషు సమస్య పరిష్కరింపబడకపుర్వము వెదలబాల నని యు వెలిపెను.

ఇండియాసేనాని:—రానిస్సును దంపతులు 28 వ తేదీని కలకత్తాకు చేరిరి. 29 వ తేదీ వుదయమున బయలుదేరి బర్మా వెల్లి దిశంబరు 18 వ తేదీకి మరల వచ్చెదరు.

మితవాదసంఘ నాయకుల రాజీనామాలు:—లక్నో అమృతసభ యుద్దోగ్ధుల లగు మితవాదనాయకు లిచ్చిన రాజీ నామాలు సభాకార్యనిర్వాహక సంఘమువారు రామోదించిరి. సయదువజీరు హుస్సేనుగారి సభ్యత్వముగా నియోజించిరి.

గుంటూరు శుశ్పాకాళిగారు ఏలూరులో 27-వ తేదీన కేక్యసంఘముస్థితిని తొలిగించవలయు ననుచు ప్రవస్య సిందిరి.

మానవ ధర్మాభ్యుదయము.

మానవ ధర్మాభ్యుదయమునకు వర్తమాన యుగమునందు సకలదేశములును సకల జాతులును దుర్భరమైన ప్రళయవేదనను బహుచున్న విధమును ప్రపంచప్రవృత్తి జెల్లడిచేయుచున్నది. అన్ని దేశములందును జాతులందును సంఘములందును నాత్మస్వయాకమును వ్యక్తము చేయుటకు బ్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అన్ని దేశములందును సమానంచలనము లయలు వెడలి పడి. ధన కిశోరి వస్తువాహనములతో దులయాగుచున్న అమెరికా ఇంగ్లాండు ఫ్రాన్సు జపాను దేశములందువలె ధన క నక వస్తువాహనములు తేలి రువ్యా జర్మనీ చీనా భరితీఖండములందును మాహా సంపదలము జెడిలినది. మాహాసంపదలమును నడి కట్టుట యాస్వాత్మక ప్రాజ్ఞులంగీకరించుచున్నారు. ప్రపంచవ్యాప్తమైన యశాంతిప్రవాహమును నాపి శాంతిని స్థాపించుటకు సాధనసంపత్తి మాత్రము పండితులకు రాజనీతిజ్ఞులకు రాజులకు నాయకులకు గనుపించుట లేదు. విశ్వవ్యాప్తమైన మాహా వ్యాధికి గారణములు దేశ కాలపాత్రల కర్హితుల ననుసరించి దేశదేశములందును వేరుగ గనుపించినను సకలదేశములందును అస్పృశ్యత లక్షణములు ప్రత్యక్షముగ గనుపించుచున్నవి. కరాధీనజాతులు స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నవి. కర్మకారులు యజమానులనుండి ధనపాశవిమోచనమునుగోరుచున్నారు. ప్రజలభికారు దాస్యవిమోచనమును గోరుచున్నారు. పేదలు భుజివాన్యవిమోచనమును గోరుచున్నారు. సామాన్యులు విద్యాబంధక విమోచనమును గోరుచున్నారు. స్త్రీలు స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నారు. ప్రపంచమునందీ మహాదయ మే రేపిని నెప్పుడు గలుగుడియును నిర్ణయించుట మానవమాత్రులకు సాధ్యము గాదు. ప్రపంచ వ్యాప్తమైన మాహాదయ ప్రయత్నములకు సకల జాతులను స్వాతంత్ర్యము నొసంగుచున్నను వరివర్తన స్వభావము భయభ్రాంతులకు గారణంబగుచున్నది. సామాన్య కామములు భాగ్యకామములు భోగకామములు అధికార కామములు స్వప్రయోజన పరాయణులై మాటలందు నవధర్మోదయమునకు స్వాగతము మెసంగుచు కార్యములందు ప్రతిఘటనమును జూపుచున్నారు. నవధర్మోదయము నిర్విఘ్నముగ నారంభించెడి స్వత్వముల కనుకూలముగ గలుగవలయునని కోరుచున్నారు. నవధర్మమునకు నిష్ఠ వ స్వభావము నారోపించుచు నిరసించుచున్నారు. సామాజ్యాభిమానులకు రాజ్యాభిమానము భాగ్యాభిమానములకు ధనలోభము కులాభిమానులకు మానవోభము స్వాధికారాభిమానులకు ప్రతిభాలోభము భయమునకు గారణంబుగ బరిణమించుచున్నవి. మాహా సంధిగ్రసయములందు దింతవరకును ప్రపంచమును ప్రతిఘటించిన మాహాయోగ సమస్యయే వర్తమాన సమయమునందును ప్రపంచము ప్రతిఘటించుచున్నది. ఈ ప్రతిఘటనను పునర్నిర్మాణమునకును ప్రపంచ శాంతికిని సాధనముగావలసియున్నది. ఈ ప్రతిఘటనను ధర్మవర్తనముగ బరిణమింప గలదు.

మహాధర్మవర్తనము
ధర్మవర్తన వర్తన సమయమునందు మానవ హృదయమునందు సంశయ వరంకరలు జనించుచు దురహంకారము గలుగుచుండును. దురభిమానగ్రస్తులు సకలమునకును తామే కర్తలమని భ్రమకడుచు దుర్మార్గములకు జాలగుచుండును. దురహంకార భరితులై ప్రగల్భవాక్యములను బలుకుచుండును. కారవ పాండిత సేవల నడచుచు శ్రీకృష్ణభగవానుని సహాయమును గలిగి యుండి యును విపాదయోగమునుబొందిన విజయునివలెనే అపవర్ణములైన ధర్మవాక్యములను దురభిమానులు కలకుచుండును. ధర్మస్వరూపము నెఱుంగని దురభిమానులకు ధర్మవిప్లవము ప్రజానాశనము ధననాశనము రక్తపాతము సంక్షోభము గోచరంబగుచుండును. ధర్మసంస్థాపనమునకు మహాభారత యుద్ధమువలె మాహా పరివర్తనమునకును ప్రపంచ వ్యాప్తమైన మాహాసంక్షోభమును నవపరంబుగ నున్నది. స్వార్థరక్షణ పరాయణులకు ప్రపంచ సంక్షోభమునందు విప్లవస్వరూపము మాత్రము గోచరంబగుచున్నను ధర్మాత్ములకు ధర్మాభ్యుదయము గోచరంబగుచున్నది. స్వార్థమునకు పరార్థమునకు గలిగెడి సంరంభమునందు తాత్కాలికముగ స్వార్థము విజయమును బొందినను పరార్థమునకు నిత్యమైన విజయముగలుగునని ధర్మప్రభావము విశేషము చేయుచున్నది. ధర్మపాలనమునకు ధర్మరాజు అష్టాష్టముల పాలనకు ధర్మవిజయమును బడసెను.

ఏమిక్రిస్తు సేవవవాతబడినను దేవత్యమును బొందెను. యుగయుగములందును ధర్మాధర్మములకు సంరంభములు జరిగినవి. ధర్మము విజయమును బడసినది. గతించిన యుగములందు గలిగిన ధర్మ విజయమున సుధీరముచేసి మానవ ధర్మాభ్యుదయమును జేయుటకు వర్తమానయుగమునందు జరుగుచున్న మాహాప్రయత్నములకు భారతదేశ ప్రయత్నములు నిదర్శనములుగ నున్నవి. ప్రజలయందు మాహాసంపదలము బయలుదేరినది. ప్రజలు కారుతార్థములను బడయుట కాత్మసమర్పణమును జేయుటకు సిద్ధముగనున్నారు. స్త్రీలు పురుషులు నాశ్రియములు గోల్పోవుచున్నారు. నిర్బంధములను వరమానందిముతో స్వీకరించుచున్నారు. అధికారవర్గ మెక్కిటివలెనే నిర్బంధవిధానము నునియోగించుచు నాత్మసంరక్షణమునకు బూనుకొనుచున్నది. అన్ని రాష్ట్రములందును 144, 107, 108, 124 ఏ, 153 ఏ శైక్షములు శరవరంకరలుగ వాడజుచున్నవి. శాసనాస్త్రాగారమునుండి ప్రాతకావనము లేసి ప్రయోగింపబడుచున్నవి. విద్యుత్ సేవాశుభములు ప్రతిపేధింపబడుచున్నవి. కొన్ని రాష్ట్రములందును ప్రాంతీయులందును సభాసమావేశములు ప్రతిపేధింపబడుచున్నవి. ఆంధ్రదేశమునందు ప్రముఖులకు వ్యాఖ్యధన శ్రీముఖములు జారీచేయబడినవి. ఈ శ్రీముఖములనె ట్లికల మీదను పయోగింప వచ్చును. సారాయి దుకాణములయెదుటను బట్టలయంగడుల యెదుటను గస్తీచేయుట దోషముగ నెంచబడుచున్నది. జాలురను పాతకాలలకు బోవలదని బోధించుట నేరము గ నిర్ణయించబడుచున్నది. ఇకను ఒకకు నూలుబట్టలను గట్టుటయు నేరముగ నెంచబడినను వింతయైందగు. అధికారులవలె జేయులును ధర్మాభ్యుదయ లక్షణములను జూచి కంపము నొందుచున్నారు. శ్రీమంతులకు బోల్చిబిజము పికాచము గనుపించుచున్నది. ద్వితీయకు ప్రపంచ భయము పొడకట్టుచున్నది. విద్యావంతులకు పామరులగుండగములు గోచరంబగుచున్నవి. అధికారులు

శ్రీమంతులు విద్యావంతులు మానవధర్మాభ్యుదయమునకు మూలసాధనమైన ప్రజాశక్తిని జూచి భయకంఠములను బొందుచున్న విధమును దేశవ్యవహారములు విశేషము చేయుచున్నవి. ప్రజాహృదయ మీ నిర్బంధముల నతిక్రమించి గమ్యస్థానమును జేరుటకు వేగిరకడుచున్న విధమును ప్రజాశక్తి విశేషము చేయుచున్నది. యవరాజు గమన దినమునందు లక్షలనుండి దేశమునందంతటను అసేతుహిమాచారవర్తంతము పారితాళమును జేసిరి. పనివాండు బండ్లవాండు దుకాణము వాండు విద్యార్థులు న్యాయవాదులు వారివారి కనుల నిలిపి పారితాళము చేసిరి. పారితాళమునకు శ్రీ యవరాజుగమనము గాంధీ మహాత్ముని యాదేశము నిమిత్తమాత్రములు గాని నిత్యమైన కారణములు గావు. కారణము ప్రజాహృదయమునందు గలిగిన స్వధర్మ నిర్వహణాభిలాషగాని ప్రభుత్వముకట్ల జ్యేష్ఠముగాని కేవలము మాహాత్ముని కట్ల భక్తి విశ్వాసములు గాని కాజాలవు. పారితాళముల సందర్భమున బొంబయియందు జరిగిన యల్లరులకు గాంధీమహాత్ముడు ప్రాయశ్చిత్తమును జేసికొనుట ధర్మాభ్యుదయమునకు సాధనమైనను సంచిత ప్రవృత్తిఫలమును గాంధీమహాత్మున కారోపించుటగాని స్వయముగ నారోపించుకొనుటగాని యసంగతము. మాహాప్రవృత్తియందు కర్మ వీడములు తదనురూపమైన ఫలముల నొసగుచుండినను త్రిరంగశుద్ధి గాంధీమహాత్ముడు త్యాగయోగమునుబూసి కర్మఫలవిమోచనమును బొందెను. వర్తమాన సంధి సమయమునందు ప్రపంచ శాంతికి మానవధర్మాభ్యుదయము కాకను మానవ ధర్మసంస్థాపనము శరణ్యముగ నున్నది. భాగ్యాధికారభోగములను నృకతిపాతముగ ననుభవించుచున్న వారల కీధన్వభావము వికరీతిముగ దోచుటయందు వింతయైందది.

ప్రజాస్వభావము
ఏనాయకుడో ఏకండితుడో ఏమతిబోధకుడో ఏరాజో స్వేచ్ఛగ స్వీయమతానుసారముగ బ్రవర్తించుచుప్రజలను శాసించుట లోకాచారము. ఈలోకాచారమునకు వ్యతిరేకమైన మార్గములన్నియును విప్లవకరములుగ నెంచబడుచు నిర్బంధమును బొందుచున్నవి. పరిపాటియైన వ్యవస్థలను ప్రతిఘటించుట దోషముగ బరిణమించుచున్నది. పాపప్రదమైన మద్యపానమును ప్రతిఘటించుట దండవార్తము. కుబేరులైన యజమానుల యాజ్ఞలను నుల్లంఘించుట దండవార్తము. న్యాయవిమర్శనము శాంతిస్థాపనము సంచితమైన స్వత్వముల సంరక్షణమునకు వినియోగపడుచున్నవి గాని మానవ ధర్మాభ్యుదయమునకై వినియోగపడుటలేక. పరాధీనజాతులు సాకబుధములందు దిక్కుగొని వికాసము లేకను కుబ్జత్వమును బొందుచున్నవి. ప్రజలొక్క వికాసములేకను నధికారబంధములందు జమ్మకొని పరితేపించుచున్నారు. పంచమాదులు మానవధర్మ ప్రభులై పశువులవలె జాడబడుచున్నారు. ప్రజలు దోడద్రగస్తులై కృశించుచున్నారు. ఈ మాహా కష్టములకు ప్రతికారము మానవధర్మాభ్యుదయమునందే గలుగవలయును గాని నిర్బంధములందును ప్రతిబంధకములందును బలప్రదర్శనములందును గలుగజాలదని ప్రపంచానుభవము వ్యక్తము జేసినది. ఆ ప్రపంచ ధర్మాభ్యుదయమున గాంధీమహాత్ముడు నూతనాస్పతిని వ్యక్తముచేసి మానవ ధర్మాభ్యుదయమును జేయ సమకట్టెను. పశుబలమున కలవాటుపడిన ప్రపంచమునకు అహింసా సత్య ధర్మ మార్గము లందు విశ్వాసము లేకను కంఠముగలిగి వారి సంస్కారజన్యమైన విప్లవ స్వభావము గోల్చు

రంగులను పట్టి సంస్కారమున కనుకూలమైన కార్యములను జూపించుచుండును. అధికారివర్గమును, ప్రజావర్గమును, వారి జలాజలమును : రక్షించుటకు సహాయ మానము చేసెడి. ఈ సమయమునందు ప్రతిభులకులు భయభ్రాంతిలై ప్రతిభులన కార్యములను జేయుచు బంధనములను నిర్బంధములను దండనములను నడచుకొనిచున్న న సహాయోద్యమావలంబనుల ధర్మాధ్యక్షులై గాంధీమహాత్ముని ధర్మోపదేశమును ప్రకరణశుద్ధిగ నవస్థించుచు మానవ ధర్మాధ్యక్షయమునకు దోడ్పడుచు భగవద్వింకలమును సర్వహించుదురు గాత !

దాహము, దాహము

తిరుగుతుండి మోకలా ఖయిదీలను తీసికొని వచ్చుచుండిగ, పోరనూరు ప్రేమనుయొద్దకు వచ్చునప్పటికి ఖయిదీలు నీటికొరకు కేకలు వేయుచుండిరి, వాని దీసికొనివచ్చుచున్న సార్జెంటు ఆంధ్రానుగారు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు నియమించిన విచారణ సభము నందు సాక్ష్యమిచ్చుచు బలికిరి. అప్పుడు రాత్రి ఎనిమిదిన్నర గంటలయ్యెను. కాని, ఆంధ్రానుగారు ఖయిదీలపై తలెత్తును తెరువలేదు. ఇదివరకెన్నడును ఖయిదీలకు పోరనూరుయొద్ద వారుదాహము నిచ్చియుండలేదట. ఈ మారుమాత్రము ఖయిదీలకు పోరనూరుయొద్ద ప్రత్యేకముగ దాహము గావలసిన యవసరమేమియో ఆంధ్రానుగారికి గోచరింపలేదు. సురక్షితముగ రయిలుబండితలు పుతెరుచుటకును వారియొద్ద తగినంత సిబ్బందియు లేదట. అందుచేత ఆంధ్రానుగారు ఖయిదీలకు నీరు నీయజేయిరి. వీరికి అరవముదప్ప మళయాళము తెలియదట. ఖయిదీలకు నీరుగావలెనని, హెడుకాఫ్టేబిలు పోరనూరువద్ద వారిలో జెప్పిరిట. పోరనూరుకు వెనుకటిప్రేమనునందే ఖయిదీలు దాహముని యటదినలుల తమ కెవరును జెప్పలేదని ఆంధ్రానుగారు బలికిరి. పోరనూరుయొద్ద నీటికి ఎక్కి అను పదమును ఖయిదీలువయోగించగ ఆంధ్రానుగారికి చెవిపట్టెను. పోరనూరు దాటిపోయెను ఉలవకోట ప్రేమచుయొద్దకు జేరగనే, మరల ఖయిదీలు సీసినీరని యటచుచుండిరి. పోదనూరుయొద్ద నీరు నిచ్చెదనని, ఆంధ్రానుగారు బండికి వెలుపలనుండి చెప్పిరిట. పోదనూరు యొద్దకు పోవునప్పటికి పండ్లెడున్నర గంటలయ్యెను. ఖయిదీలు దాహముకొరకు నీరు గోరెనుల ఆంధ్రానుగారికి తెలిసినప్పటికిని, పోదనూరుకు జేరునప్పటికిని మధ్యనాల్గుగంటలు దాటెను. అప్పుడు నీరుదీసికొని సిబ్బందిచేర్చి మిగుల జాగ్రూకతతో రయిలుపెట్టెను తెరుచునప్పటికి ఖయిదీలకు నీటితో నవసరము దీరిపోయెను. అనేకులు మృతులై పడియుండిరి. ఈసంగతులను ఆంధ్రానుగారే వ్యయముగ చెలిపియుండిరి. ట్రాఫిక్ ఇన్స్పెక్టరుగ రీపుగారు సాక్ష్యమిచ్చుచు ఖయిదీలనుంచిన 1711 సంబరబండిని ఇంతకుముందెన్నడును ఖయిదీల గొంపోవుట జూరయోగించలేదనియు, దానినిండ సామానులుంటున్నచే నవంబరు 19 లేదన కాము దానిని వివరముగ జరిక్షింపలేదనియు, ఇప్పుడు జరిక్షింకగ దానికిగలతగ అల్లికరంగువలన మూసి వేయజేసినటుల గనుపించెననియు, ఇతరబండ్ల అల్లికలకన్న నీటి మిగుల చిన్నదిగనున్నదనియు, బలికిరి. ఖయిదీలనుంచిన ఇనుపపెట్టెకు తగ అల్లిక ద్వారా మాత్రమే గాలిగాని వెలుతురుగాని రావలయును. ఆయల్లిక రంగులచే మూసివేయబడినటుల, ట్రాఫిక్ ఇన్స్పెక్టరుగారు ఒప్పుకొనుచున్నాడు. ప్రభుత్వ విచారణసభమువారు ఇతరుల సాక్ష్య

మును విచారింపుచున్నాడు. వారి నిర్ణయ మేతరునందునో నిపు డాహింక నగర్వములేదు. ముఖ్యసాక్షు లిరువురు జెప్పిన సంగతులుబట్టి, సం దర్భములు దెలియుచునేయున్నవి. ఎవరికి వారు నిజస్థితిని నూహించికొన గలుగుదురనటకు శంది యములేదు.

నూతన సిద్ధాంతము

స్వకరిచాలనమునకు సుపరిచాలనము ప్రత్యామ్నాయము గానేరదని, పో హెన్రీ కాంపుబెల్ కావరమెనుగారు ప్రతిపాదించిన న్యాయము, నిజ సిద్ధాంతముగ నెల్లరచే కరిగజేంబబుచున్నది. స్వకరిచాలనా ప్రదానమునకు వెనుదీయవారు గూడ, ఈ సిద్ధాంతము నంగీకరించుచు కార్యాచరణయందు గల కష్టముల నడ్డుగ బెట్టుచున్నాడు. కల్లినీటి అభీషధగనున్న దాక్షగు గిల్బర్టు స్టేటరుగారు మాత్రము జాతీయ విశ్వవిద్యాలయ సంఘ కక్షమున నిటీవల నుజ్వలించుచు, క్యావరుమెనుగారి సిద్ధాంతము నిజమయినను సుపరిచాలనమునకు స్వకరిచాలనము ప్రత్యామ్నాయము గాదను సిద్ధాంతముగూడ నిజమనియు, ఏదో మయినను స్వంతప్రజలచే చెడ్డగ కరిపాలింప జడటకన్న ఏదోయలచే భాగుగ పరిపాలింప జడట మేలను సిద్ధాంతమునందు సత్య మెంత యేని గలదనియు, నుడివిరి. విదేశ కరిచాలనము ను సమర్థించుటకు దాక్షగు స్టేటరుగారివంటివారింకను మిగిలియుండుట నిరంకుశాధికార ప్రియులకు సంతసము గలిగింపవచ్చును. మార్క్సభువు వెనుక సూదించిన ఉదారవంతముగు నిరంకుశ కరిచాలనమును మాంటాగుగారు సిద్ధాంతమునందయినను గ్రోసిపుచ్చి స్వకరిచాలనా దర్భము నంగీకరించినను, సుపరిచాలనము కొరకు విదేశ కరిచాలన మవసరమని నింగను ప్రతిపాదించెడి స్టేటరుగారికి నూతన వాతక లెవ్వియు పొడగట్ట లేదనుట న్యస్తము. ఇట్టి యభిప్రాయముగలవారు కల్లినీటి అభీషధగ నుండునపుడు, కల్లినీటితోడ్పరచురణములు పూర్వయుగమునకు సంబంధించిన యుద్దేశములను వెల్లడించుట, అశ్చర్యకరముగాదు. సంకుచితముగా జాతీయతను విడిచి, మానవత్వము నాశించవలెనని దాక్షగు స్టేటరుగారు భారతీయుల కిచ్చెడి హితము, ఆచరణయోగ్య మగునదిగాదు. జాతీయతకు భిన్నమగు మానవత్వమును, హిందూజీవము గ్రహింపనేరదు. హిందూజీవమునకు స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగనిది, ఇతర జీవములతో నది సహచర్యము నాశించజాలదు. విదేశీయుల సుపరిచాలనము నాశించి, భారత భూమి స్వకరిచాలనాశయమును విస్తరింపజాలదు. భారతవర్షమునకు త్వరలో స్వరాజ్యము సిద్ధించేనేని, మానవ కళ్యాణము త్వరలో చేకూరక తప్పదు. ధర్మబద్ధమగు భారతవర్ష స్వరాజ్యము మానవ స్వాతంత్ర్యమును సంతరించి, లోకమును ధర్మబద్ధము గావించగలుగునని దాక్షగు స్టేటరు గారు గ్రహించుట ముఖ్యము.

"స్వరాజ్య" పత్రిక

గత కనివారమునుండియు, ఆంగ్ల దైనికపత్రికయగు "స్వరాజ్య" ప్రకటితమగుచున్నది. చెన్న పురియందు గల ఆంగ్ల దైనికపత్రికలో, చంద్రానుమయిలు, డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్సు పత్రికలు ఆంగ్లో హైంకవపత్రికలు. ప్రజలకు ప్రతికూలకక్షమునవి బూనుటలో వింతలేదు. జస్టిసుపత్రిక అధికార ప్రతిష్ఠా సమర్థనమునకు పాలుజడుచున్నది. న్యాయసిద్ధియాపత్రిక, కొంతకాలముక్రితం హిందూ యాలకొరకు వికరితాంధోళనపలిపినను, నేడు ప్రజాశయములను తృణీకరించుటలోను, నిరంకు

శాధికారమునకు చేయూతనిచ్చుటలోను వైకృతికలను మించిపోయినది. ప్రజలకక్షమునహించుటకు ఆంగ్లపత్రికలలో హిందూ పత్రిక యొక్కటియే మిగిలియున్నది. ఈ తరుణమున స్వరాజ్యోద్యమ వ్యాపకమునకు మరియొక ఆంగ్ల దైనికపత్రిక కవసర మెంతయేనిగలదని, కలెక్టురలందుచుండి. ఆకొరతకు దీర్చుటకు "స్వరాజ్య" పత్రిక బయల్పడుట శుభప్రకరము. సుప్రసిద్ధ జాతీయవాదులగు టంగుటూరు ప్రకాశింబంతులుగారి పత్రికను నడుపుచుండుటచే, సర్వస్వస్వరాజ్యసిద్ధికిది తోడ్పడితనమేను సార్థకము జేసికొనునని నమ్మెనము. చిరికాల మీపత్రిక పట్టుగా !

విదేశవస్త్ర బహిష్కారము

విదేశవస్త్ర బహిష్కారమునకు జయము గలుగుచున్నటుల, డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్సు పత్రిక ఒప్పుకొనుచున్నది. దీని నకర్మచుటకు వర్తకులు కార్యవీక్ష బూనవలయునని ఈ పత్రిక హెచ్చరించుచున్నది ప్రస్తుత సందిగ్ధ సమయమున, భారతీయులు మిగుల జాగ్రూకతతో మెలగవలయును. స్వదేశ ప్రతాచరణము స్వరాజ్యసిద్ధికి మార్గము జూపుననుట నిశ్చయము. విదేశవస్త్ర వ్యాపారులు స్వదేశప్రతీక్ష నెలులనయినను భంగపరుచుటకు విశ్వప్రయత్నముల గావించెదరనుటకు సందియములేదు. ప్రజలు తమ దీక్షను నిశ్చలభక్తితో కొనసాగించుచో, ప్రతికూలర ప్రయత్నములు విఫలముగాక మూనువు.

స్థానిక వార్తలు

సవరణ:—రాజ్ కోలులో జరుగు సమాకారసభకు ఆ హాజరుసంఖ్యాధ్యక్షులుగా నన్నవారు చింతింపల్లి వెంకట సూర్య నాథాయనరాజుగారు కారణము అల్లూరి వెంకటసూర్యవారాయనరాజుగారు రనియు నొకరు ప్రాయశమున్నాను.

వ్యవసాయము:—అగిళ్ళకు దైర్ఘ్యముగాదు మా కార్యాలయమునకు పంపిన 1920-21 సంవత్సర పుస్తకమును నెం 30-వ ప్రకటనమును చేసినది. అందులకు వారి కంతయు కృతజ్ఞులము.

భారత స్త్రీ మహామండలి:—ఈమండలి యాజమాన్యమున రామస్వామి మొదలగు సభ్యులుగారు డిసెంబరు 1 క లేదీ గురువారం సాయంత్రం 4-30 గంటలకు ప్రెస్టికేషన్ వీర రాఘవ మొదలిపిల్లలోని కారవాహులలో స్త్రీలకు పరిశ్రమలతరగతిని ప్రాంధించెదరు.

వైదాపేట టీచర్సు కాలేజి ఉపాధ్యాయుల సంఘము:—ఈసంఘ యాజమాన్యమున, డిసెంబరు 1-క తేదీ గురువారం సాయంత్రం 4-30 గంటలకు ఆనరబుల్ కే. శ్రీనివాసయ్యగారి అధ్యక్షుక్రింద రావు సాహెబు యన్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు పరిశోధనా విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణము' అను విషయము గూర్చి యుచ్యునించెదరు

పోస్టు ప్రకటనము:—ఇదివరకు దెల్వికలుల బుఖ వారముగా, రంగూనుకు వెళ్లుసరారి మెయిలుస్టీయరు మద్రాసులో గురువారము పుధ్యార్దము బయలుదేరును.

కాన శిజప్పరు కానిలేఖలు గురువారముదయం 10 గంటల వరకును, శిజప్పరులు బుధవారంసాయంత్రము 4 గంటలవరకును మద్రాసు జనరలు పోస్టాఫీసులో దీసికొనబడును.

వినూతు గ్రామమునకు 26-11-21 క లేదీ సుమారు గం. 5 లకు మంచవరం కాపురమును అసహాయవారులగు బ్రహ్మశ్రీ వేదాంతం లక్ష్మీకాంత కాపురముగారు దయచేసి తూములూరి కోటయ్యగారి అధ్యక్షుక్రింద సుమారు 8 గంటలు అసహాయతత్వమును గురించి గాటము సందేశమును గురించి చిన్ని ప్రస్తుతము చేయవలసిన విధానమును గురించిని గంభీరోపన్యాసము జేసిరి.

మా పితృభేదీల మరణములు

(0)

ప్రభుత్వ నియమిత సంఘము విచారించుట

కొల్లూరు, నవంబరు 29;—రయిలులో మాపితృల విచారణను పీల్చి ముగిసినందుకు గురించి పూర్తిగా విచారించినందున ప్రభుత్వము వారికి విచారణసంఘమును నియమించి తిరూరు నందలి రయిల్స్ ట్రాఫిక్ ఇన్ స్పెక్టరు ఎ. హెచ్. రీవుగారు విచారణ సంఘము ఎదుట నిట్లు సాక్ష్యము చెప్పిరి.

“మాపితృ నేరస్థులను ప్రత్యేక రయిలు పెట్టెలలో బంపుటకు గురించి గత సెప్టెంబరు మాసము మొదటి తేదీన చర్చ జరిగినప్పుడు నేను తిరూరునందుంటిని. కర్నూలు మాన్ ట్రేజరు, ఇ. సి. తానమ్మ, ఆర్. హెచ్. హిచ్చికాట్ (పోలీసు మాఫరింగు డెంటు) అచ్చట ఉండిరి. కొయిలుత్తూరు వెళ్ళే 89 వ నెంబరు రయిలులో కొందరు మాపితృ నేరస్థులను బంపదగునని నేను అభిప్రాయపడితినిగాని వారికి ప్రత్యేక పెట్టె ఉండవలయునని వారు శాశ్వతప్రాయమును సరకు చేయలేదు. ప్రత్యేక పెట్టెలో పీరినిధి ప్రతిపాదించుటకు, పోలీసు రక్షకభటులు విశేషము అక్కరయిందని వారు తలచిరి. పశువులబండిలో బంపదగినదాని నేనడుగగా, వారు పశువులవాయువును గొల్పుటకు వీలగుటకు తలపెట్టెను, కిటికీలను తెరిచి యుండునని నచ్చునని వారాక్షేపించిరి. యన్. యం. రయిల్స్ నెం 1716 చక్రయాణికుల సామానుల పెట్టెను మాదించిరి. మలుసటి ఉదయము 89 వందీ నేరస్థుల పెట్టెలో కొయిలుత్తూరుకు పంపబడిరి. మలుసటి గోపా నెం 8 రు పెట్టెలో 122 మంది కొయిలుత్తూరుకు బంపివేయబడిరి. నెం 4 రు పెట్టెలో యన్. యన్. ఆర్. కంపెనీవారిది 114 మంది నేరస్థులు నవంబరు 4 వ తేదీన బిట్టపాశెనుండి బెంగుళూరుకు బంపివేయబడిరి. 19 వ తేదీన మాపితృ ఖైదీలను బర్మాకి పంపివేయుటకు రాత్రి రయిలులో స్థలముండదా యని నేనొక మేజిస్ట్రేటును సర్జెంటు ఆర్డ్రును చేరినప్పుడు ప్రశ్నించిరి. 20 మంది నేరస్థులకు బోటు కాకలెనివారు తరువాత నాతో చెప్పిరి. రెండు పెట్టెలు మాత్రము గలవు. ఒకటి నెడ్డి, ఇంకొకటి బిల్డి. నెడ్డి నెం 1711 రు పెట్టె. ఇంకొకటి 8 1/2 టన్నుల పెట్టె. నేరస్థులను బిట్టపాశె వారు మోచింపవచ్చునని నేను ప్రత్యుత్తరమిచ్చి యుంటిని. సాయంత్రము 8 గ 35 నిమిషములకు సర్జెంటు ఆర్డ్రును నావద్ద కేరెంచి 100 మంది నేరస్థులను మాత్రము ఒక పెట్టెలో పెక్కించి బంపివేయునట్లేక పంపింట్లు దెలిసెను. అప్పుడా పెట్టె నిండ రెండుసామానులయ్యెను. సర్జెంటు ఆర్డ్రును కొందరు మాపితృలు బిట్టపాశె వద్ద కేరెంచి, వారిచేత పెట్టెను ఖాళీ చేయించెను. పెట్టె అంతట కుద్రవలచుటకు, రయిలు సాయంత్రము 6 గ 45 నిమిషములకు స్టేషనుకు చేరెను. ఈ పెట్టెను ఆ రయిలుకు తగిలించి ట్రాగుటకు పోలీసులను ప్రక్కకు జేర్చిరి. 15 నిమిషముల ముందే పోలీసులు నేరస్థులను స్టేషనుకు గొనివచ్చియుండిరి. వారు ప్లాటుఫారము మీద ఆసీనులై యుండిరి. వారాపెట్టెలో పెక్కించబడినప్పుడు నేను విశ్చించుచుంటిని. వాండరు ఎక్కిన తరువాత, తలుపులన్నియు మూయుటకు, బయటగడియులు భద్రముగా బిగించుటకు, రయిలు కనుక వైపు పెట్టె బిగించబడెను దీనియందట ఆందరు గార్డు బి. టి. వి. ఎ. తోగుపెట్టె యుండెను. ఖైదీల పెట్టె వెనుక వైపు పెట్టెలో పోలీసుభటులు ఎక్కిరి. నెం 1711 రు పెట్టె భక్త్యార్జును నేరస్థులను బంపివేయుట కన్న దును నాడబడలేదు. 19 వ తేదీన సామానులను దిగుమతి చేయవచ్చును గాధాంధ కాంచుగానున్న యవలకు, నేనాపెట్టెను పరిశీలించుటకు వీలు పడవలెనని నేను అటుపిమ్మట పెట్టెను తిరిగి తలుపులకు, కిటికీలకు రంగులు పెట్టి రంగులను మాసివేసెను

సర్జెంటు ఆర్. హెచ్. ఆర్డ్రును

రెవెన్యూ పోలీసు కార్యదర్శియగు సర్జెంటు ఆర్. హెచ్. ఆర్డ్రును గారిని సాక్ష్యమిచ్చిరి;—గత సెప్టెంబరు మాసము 8-వ తేదీనండి నేను తిరూరు గ్రామము నందుంటిని. నేరస్థులను భద్రముతో పహారాచేయుచుంటిని. మాత్రపునముండి 200 మంది నేరస్థులు ఈదినము వచ్చుచున్నారు. మధ్యాహ్నము రయిలులో వారు తిరూరు జేరుదురు. అని మాలపురము జాయింట్ మేజిస్ట్రేటు పంపిన రెంటివార్తను నుమేజిస్ట్రేటు నాకు 19-వ తేదీ ఉదయము 10 గంటలకు జూపెను. అచ్చటి సబ్ - డెయిలీ పత్రికే నిండియున్నది అని తంజివార్తను బంపవలయునని సబ్ - మేజిస్ట్రేటు ఉద్దేశించుచుండెను. ఆ రాత్రి రయిలులో

100 మంది మాపితృ నేరస్థులను బర్మాకి బంపివేయవలయునని అని సబ్ మేజిస్ట్రేటు ఆదేశము మధ్యాహ్నము నాతో బలికెను. నేనంతట రైల్వే ట్రాఫిక్ ఇన్ స్పెక్టరు రుద్దగజుకు వెళ్లి బండికొనునా, 100 మంది మాపితృ నేరస్థులను బర్మాకి బంపివేయవలయునని అనుగగా, రెంటిసామానులతో నింపబడిన సామానుల పెట్టె యొకటిగలదు, ఆ సామానులను తీసివేసి, ఆ పెట్టెను వాడుకొనవచ్చునని అతడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. నేనంతట కొందరు మాపితృ నేరస్థులను తీసికొని, ఆ పెట్టెను ఖాళీ చేయించితిని. అంతట నేను లాపలికి వెళ్లి పెట్టె నులై పులులను జూచితిని. రెంటికిటికీలను నేనంత ముఖ్యముగా గమనించలేదు. సబ్ మేజిస్ట్రేటు స్టేషనుకు వెళ్లి, పెట్టెను ఖాళీ చేయించవలయునని ట్రాఫిక్ ఇన్ స్పెక్టరుతో మాట్లాడి యుండెను. నుమేజిస్ట్రేటు అజ్ఞలను జూచి, నేను ఖైదీలను స్టేషనుకు జేర్చి దెచ్చితిని. అప్పుడు సాయంత్రము 6 గ 30 నిమిషముల యుండునప్పుడు, రయిలుకు చేరవలకు నేరస్థులు ప్లాటుఫారము మీద వేదియుండిరి. నేనంతట వారిని పెట్టె కక్కించితిని. నాతో గూడ ఒక హెడ్ కాన్స్టేబుల్ 8 గురు పోలీసులు యుండిరి. వారు ఖైదీల పెట్టె వెంటి మాడవలెనని పెట్టెలో ప్రయాణము చేసిరి. నేను ఇంక నైన రెండవ ఈగతి పెట్టెలో వెక్కిరితిని.

అంతకు ముందు సాయంత్రము 5 గంటలకే నేరస్థుల కందరికీ కడుపునిండ భోజనము నీళ్లు ఇయ్యబడెను. వారు ఈ సబ్ డెయిలుకు మాలపురమునుండి 3 గంటలకు చేరియుండిరి. నైకులు వారి వెంటి వచ్చియుండిరి. వారిని నాకు సమీపింపి నపుడు అందరు ఆకొగ్గరంతులై యుండిరి.

తిరూరునుండి రయిలు బయటపడిన పిమ్మట మొట్టమొదట ఎడమకొలం స్టేషనులో ఆగెను. అచ్చట సర్జును నిశ్చలముగా నుండెను. పెట్టెలో మాసివేయబడిన నేరస్థులను 4 రెండు సేపి వివరము. వారు బాధపడుచుండిరి అని నేను సంజెహించలేదు. అటుపిమ్మట వరుసగా రయిలు మాలపురం, పల్లిపురం, పట్టణి అను మూడు స్టేషనులలో ఆగెను. రయిలు మోచునారుచేరగానే, నేను స్టేషనులో దిగి ఇద్దరు పోలీసులతో గూడ నేరస్థుల పెట్టెను సమీపించితిని. వారు త్రాగుటకు నీళ్లు గావలయునని కక్కిరించి అడుచుచుండిరి. నేనంతకు పూర్వము నేరస్థులను అనేక పర్యా యములు రయిల్స్లో గొనిపోవుచుండేవాడను. వారు గూడ వాచానునకు గోలచేయుచుండేవారు. పోదనూరులో విాకు త్రాగుటకు నీళ్లనిప్పించెదనని నేను నేరస్థులతో జెప్పితిని. రాత్రి 8 గ 30 నిమిషములకు మేము మోచనూరు చేరితిమి. నేనప్పుడు పెట్టెలను పులులను తెరిచెను. ఇట్టి పెట్టెలలో నేను మాపితృ నేరస్థులను అంతకుముందు 15 మారులు రయిల్స్ కింది ఇతర స్థలములకు తీసికొని వెళ్లి యుంటిని కొన్ని మాట్ల టెంకులూకు పోయియుంటినిగాని త్రోవలో నేను వారికి త్రాగుటకు నీళ్ల నిప్పించలేదు. మోచనూరులో త్రాగుటకు నీళ్ల నియ్యవలసిన అవసరము నా కగడపటపోవుచుండగాక, తలుపులను తీసిన యెడల నేరస్థులను బాగ్రరపటములకు తగిలించుచు పోలీసు భటులు నాతో గూడ లేకపోయిరి. పోదనూరులో నాకిట్టి భయము లేకయుండెను. ఇదియగుగాక, నేరస్థులకు చేతులకు సంకెళ్లు తగిలించలేదు. సబ్ డెయిలులోనే వారికి సంకెళ్లును సన్నయిచేయలేదు.

పోలీసు మాఫరింగు డెంటు

హిచ్చికాట్ దొర సంకెళ్ల కన్నటిని త్రువులు దోచుకొని పోయి వారిని నుడివేయెను.

సాక్షి

ఒకసారి నువ్వేమను వెనగానే నేను తిరిగి రయిలుబిగి మాపితృ నేరస్థుల పెట్టెను సమీపించితిని. అప్పుడు నాకేమి విశేషములు గమనిలేదు. అజువులు వివరములేదు. మోచనూరు స్టేషనులో వివరములేక, వివరపడలేదుగాని అల్పసంఖ్యాకులు త్రాగుటకు నీళ్లను ఇప్పించువు అని అడుచుచుండిరి. విాకు పోదనూరు స్టేషనులో నీళ్లు ఇయ్యబడెను, తొందరపడవలకు అని నేను తిరిగి ప్రత్యుత్తరమిచ్చితిని. 6 వాక్కుల నిండ పరి కుద్రవైన ఉదకమును నిద్రముచేయుచు అని నేను తర్జునాచే పోదనూరు స్టేషనుమాపులకు తంజివార్తను బంపితిని. నవంబరు 20 వ తేదీ ఉదయము 12 గ 30 నిమిషములకు మా రయిలు పోదనూరు స్టేషను చేరెను. నేను తర్జునాచే పోదనూరు స్థలములను

నకు వెళ్లి, 6 గంటలను పుచ్చుకొని పోలీసులతో గూడ రిహాక్కు నల నీళ్లను మోయించుకొని మాపితృల పెట్టెలను తెరిచితిని. నేను తలుపులను తెరిచితిని. నేరస్థులందరు పరుండియుండిరి. కొందరు స్వల్పతేజస్వియుండిరి మరికొందరు మూలుగుచుండిరి. ఏదో ప్రమాదము జాటిల్లి యుండును అని నేను తలచితిని. నేను తర్జునాచే ప్రక్కరెండు పెట్టెలను కూడ తెరిచితిని. అచ్చటి నేరస్థులు కూడ ఇట్టిస్థితిలో పడియుండిరి. నేనంతట కొంచెము నీళ్లను పెట్టెలలో పోల్చితిని. కొందరు నేరస్థులను పోలీసులు, రయిలు ఉద్యోగియుల సహాయముతో ప్లాటుఫారము మీదికి దించి పెట్టిరి. నేను తర్జునాచే నైక వైద్యాధికారికి రయిలు వైద్యాధికారికి చెప్పి పంపితిని, వైద్యులిద్దరు పరుగెత్తుకొని వచ్చిరి. డాక్టరు లిద్దరు చేరి స్వల్పతేజస్విని పడియున్న వారికి ఉచ్చాస్యపనికాగములను తాత్కాలికముగా పురికొల్పిరి.

మృతకేబరము అంతట పెట్టెలో తిరిగి పెట్టివేయబడెను. అంతట నేను ప్రత్యేకముగా ఇంజనును దెప్పించి ఆ పెట్టె ను తిరిగి తిరూరుకు గొనిపోతిని. ఉదయము 8 గ 30 నిమిషములకు తిరూరు చేరితిమి. ఈ మృతకేబరములను అచ్చటి మాపితృలకు పూడ్చి పెట్టుట కిచ్చివేసితిమి. 31 హిందూశవములను పోలీసులే పూడ్చి పెట్టిరి. మొత్తముగా నేను 56 శవములను తిరూరుకు గొనిపోతిని.

జరికిన మిగిలినవారిని రయిల్స్ వైద్యుడు కొయిలుత్తూరుకు తీసికొని వెళ్లెను. నేను పోదనూరునుండి వెనుకకు బయలుదేరకముందే వారిరయిలు బయటపడలేక. నే నొక్కడను మాత్రమే పీనుగులను తిరూరుకు దెచ్చితిని.

ఈ ఖైదీలను సామానుల పెట్టెలో దీసికొని పోకుండుటకు నాకేలాటి యధ్యంతరములును దోచలేదు. సామాన్యరంద ర్భములలో నేను సబ్ మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువుల ప్రకారము ప్రవర్తించవలెను. గత సెప్టెంబరు మాసములో నన్ను తిరూరుకు మార్చినపుడు, నేరస్థులను రయిల్స్లో కేలాగున బంపుచున్నారని నేను విచారించితిని వీరిని ప్రయాణికుల సామానుల పెట్టెలలో పెక్కించుచున్నారు. 60 నుండి 100 మందివరకును, ఒక్కొక్క పర్యాయము 120 మంది కూడ ఒక పెట్టెలో నికీ త్రోయబడుచు ర ని స్టేషన్ మా స్టేషను, ఇతర రయిలు ఉద్యోగియులు నాకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. ఈ పెట్టెలు సామాన్యముగా నెం 1711 రు పెట్టెను బోలియుండును. మొదటిసారి నేను 100 మందిని బర్మాకి ఇట్టి పెట్టెలో పెక్కించి తీసికొని వెళ్లియుంటిని. బయలుదేరకముందు వారికి తిరూరులో వాచాను ఇయ్యబడెను. తరువాత పోదనూరులో తిరిగి త్రాగుటకు నీళ్ల నిప్పించబడెను. వారేమి మోపెట్టుకొనలేదు. వారు తనివి జెంది యుండి, సురక్షితముగా బర్మాకి చేరిరి. మేముప్పుడు మెయలు బండిలో వెళ్లి యుంటిమి. ఇట్టి సామానుల పెట్టెలలో నేను 45 నుండి 117 మందివరకు అప్పుడప్పుడు పెక్కించుకొని వెళ్లేవాడను. బర్మాకి చేరేలోగా వీరి కన్న దును బబ్బుచేసివది కాదు.

మిడిల్ సెక్సు పటాలములో పండ్రెండువర్షములు నేను బ్యాండు మనుష్యునిగా నుంటిని. 1918 వ సంవత్సరములో నేను పోలీసు ఉద్యోగమునందు ప్రవేశించితిని. నాకు మౌళికము తెలియదు, గాని నేను రెవిన్యూలో ముట్టాడగలను. హెడ్ కాన్స్టేబుల్ మాపితృల త్రాగుటకు నీళ్లను గుచ్చుచున్నారని నాతో చెప్పెను. అంతకుముందు స్టేషనులో మాపితృలు వాచాను గుచ్చుచు, త్రాగుటకు నీళ్లు కావలెనని కేకలు జెట్టిట్లు నాతో ఎవ్వరును చెప్పినవారుకాదు. మోచనూరు స్టేషనులో నాకు “సర్క్ల” (నీళ్లు) అనుపదము వివరము. నేరస్థుల నోటినుండి ఈ మాట నాకు వివరము. నేనెన్నడును ఇట్టి పెట్టెలలో పెక్కి ప్రయాణము చేయలేదు.

పోదనూరులో నేను ఆ పెట్టెలను పులులను తెరిచినప్పుడు కైదీలందరు పరుండియుండిరి. కొందరు కుప్పలు కుప్పలుగా బడి యుండిరి. కొందరు ఒకరివైన ఇంకొకరు బరుండి యుండిరి. తిరూరులో వారిని బండికి ఎక్కించినప్పుడు వారు పర్యాసము పెట్టుకొని కూర్చుండిరి. కొందరు పెట్టె కానుకొని కూర్చుండిరి. అందరు ఒక్కచోట గుంపు గూడలేదు. ఇందు పెట్టెలలో రెండు మందియు, ఇంకొక పెట్టెలో 34 మందియు ఉండిరి. ఇట్టి పెట్టెలో ఒకసారి నేను 120 మందిని ఎక్కించి బర్మాకి తీసికొనిపోయి యుంటిని. మోచనూరులో వారికి వీల నీళ్లనియ్యలేదని ప్రశ్నించుచుండగా నే నెవ్వరిని వివరము. నాతో గూడ వచ్చిన పోలీసులు నాడురు.

మరియొకరెంటివార్త

తిరూరు, నవంబరు 29;— రయిలులో మాపితృ నేరస్థులకు ప్రాణనష్టము గలుగుటకు గురించి విచారించుటకు నియమించబడిన విచారణ సంఘము వారు తిరూరు రయిలు స్టేషను ప్రయాణికుల

గతంలో నిన్ను మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు సమావేశమైరి. ఎ. ఆర్. శాస్త్రి, ఐ. సి. యస్, సి. బి. ఇ. గారు, మాయి డిజిటల్ (మండరాం) గారు, మంజుల రామయ్యగారు కమిటీ సభ్యులు. ఈ విచారణను గురించి ప్రజలకు ప్రకటించలేదు. కాన ప్రజలు విశేషముగా రాలేదు. మలబారునందు పనిచేయు చున్న యస్. ఐ. ఆర్. ట్రాఫిక్ ఇన్ స్పెక్టరు రీవుగారును, తిరువనంతి బస్టాంకి మామలా కేరణులను వీసికొనిపోయిన సజ్జంటు అంధ్రాసుగారును, తిరువన, ఎడమలము కట్టిపురం స్టేషనుమాస్టరును వి చా రిం చ బ డి రి. వి చా రణ సాయుధము 7 గంటలవరకును జరిగెను. కర్నూలు హౌస్ మేజి. ఐ. సి. యస్. బి. ఈవస్సు. ఐ. సి. యస్. గారును కూడ విచారణకు హాజరయ్యిందలవలనవారు విచారణ ముగిసిన తర్వాత మా. శాస్త్రిగారు, కర్నూలు హౌస్ మేజి, ఈవస్సుగారు కల్లికోటకు బయలుదేరిరి. ఈ దినము విచారణ ఒలకోటలో జరుగును. పోలీసులు, వైగానుండు స్టేషనుమాస్టర్లందరూ అచ్చట విచారించబడుదురు.

కమిటీవారు మామిలాల మృతి నుండి

పెట్టెను పరీక్షించుట

కల్లికోట, నవంబరు 29: నిన్న రాత్రి 7-30 నిమిషములకు కమిటీసభ్యులు 7111 రు పెట్టెను పరీక్షించిరి. ఆ పెట్టెలోనే మామిలాల మృతిచేసిరి. అచ్చట ప్లాటుఫారముమీద చరి యుండినవా రందరు పెట్టెలో ప్రవేశించి పరీక్షించవచ్చు నని శాస్త్రిగారు చెప్పిరి. ఈ దురదృష్టపు సామానులపెట్టె, కొన్ని మరణములను కలుగజేసినపెట్టె మదరాసు డిజిటల్ మోరార్త్రపు డైరీ కంపెనీవారిది.

ఈ పెట్టె చాల పెద్దది. ఇందులో మూడుభాగాలు గలవు. కొయ్యమీద నాలుగిదిస ఇనుపముట్టు ఒక భాగము నుండి మరియొక భాగమున వేరుచేయున ప్రతిభాగమున ప్రశ్నో త్తెలుపులు గలవు. తలుపులు పరిమాణము ఒకటిగా నుండును. ఈ తలుపులు ఉపరిభాగము తొలివైపు తుల్యో నల్లబడియుం డును. ఈ మధ్యరంధ్రములలో క్లి నశనరి సేవాను నులభముగా మార్చవచ్చును గాని ఇటీవల రంగుపూసిండువలన, రంధ్రము లన్నియు పూడిపోయినవి. నిజపరిస్థితులను కనుగొనుటకు కొంద రిని లోపలపెట్టి తలుపులు మూయబడెను. వారు తలుపుల బయటవారితో నులభముగా మాట్లాడవచ్చును. బయటి వారి మాటలు లోపల వివబడును. బండికి 80 అడుగుల దూరములో మంజుల రామయ్యగారు సాధారణస్వరముతో కొన్నిమాటల నుచ్చరించిరి. పెట్టెలోపల నున్న మనుష్యు డొక డిమాటలను గులభముగా విని ప్రత్యక్షతర మియ్య గలిగెను. ప్రతిపెట్టెలోను 40 మందిని సుఖముగా నెక్కించుటకు వీలున్నట్లు కమిటీ సభ్యులు తీర్మానించినగాన మొత్తముమీద మూడుగంటలలో 120 మందిని ఎక్కించి యుండవచ్చును. సజ్జంటు అంధ్రాసు సాక్ష్యము ప్రకారము 100 మంది మామిలా నేరస్తులను మూత్రమే వారు బ ర్లా రి కి వీ సి కొ ని పో వు చుం డి రి. బయట ఒక దీపము పెట్టికయ్యెవల, ఆ వెలుతురు తలుపువ్యా రా పెట్టెలోపలికి ప్రవేశించగలవా యనివారు సాధించిరి. పెట్టెలోపలివారు వెలుతురు కిరణములను వెలుతురు యక్కుల ను చూడగలిగిరి. తిరువనలో విచారణ ముగిసినపిమ్మట కమిటీ వారు ఓలనకోడుకు ఈదినము మెయిలులో నెక్కి వెళ్లెదురు అచ్చట నుండి కొయ్యలత్తులకు వెళ్లెదురు.

ఎక్స్ కోలో స్టేషన్ మాస్టరు

కల్లికోట, నవంబరు 29: యల్. యస్. పనమేశ్వరయ్యగారు రిల్లు సాక్ష్యము చెప్పిరి.

నెం 77 రు రయిలు అయోమ్యగముమీద వెల్లినప్పుడు స్టేషన్ ఎడ్వోకేట్ స్టేషనులో నుండిని. మామిలా నేరస్తుల పెట్టెను గురించి క కప్పడమే తెలియదు. ఆకినము వనూలు కాబడిన కొక్కపు నుంచి గార్డు కచ్చిచేయుటకు నేను వెల్లితిని. టిక్కుట్లు నియ్యగడికి ఎదురుగా అందరుగార్డు పెట్టె నిలిచియుండెను. ఆ మామిలా నేరస్తుల పెట్టెలోనుండి నాకేలాటి కేకలు వివబడ లేదు. ప్రధానగార్డు పెట్టెకు వెళ్లిటప్పుడుగూడ నీ నీ పెట్టెను వాటిపోలేను నాకేలాటిధ్వని వివబడలేదు. ప్లాటుఫారము మీద ఈ మామిలా నేరస్తుల నెం బ డి పెట్టె పో లీసు లెవ్వరును నాకు గానబడలేదు. నా కేలాటివింత అనుపడ లేదు. అజువులు నల్లన, నే నావైపు వెల్లి యుండక దప్పుదు. స్టేషనులో నే నొక్కడనే గార్డుపెట్టెకు వెల్లి తిరిగివచ్చునపుడు గూడ నాకేమి కేకలువివబడలేదు. కేకలు ఉండినయెడల, నేను వినియుండును. నాపోర్టుకుడ ఏమివినలేదు. 83 వాలాబాపరా తులు రి మండి ప్లాటుఫారముమీద నిలిచియుండిరి. వారిలో నొకడు కమిషనులేని సైన్యాధికారి.

కుట్టిపురం స్టేషన్ మాస్టరు

యస్. ఆర్. శేషయ్యగారు రిల్లు సాక్ష్యము చెప్పిరి:— నెం 77 రు రయిలు వెల్లినప్పుడు నేను స్టేషనులో పని చేయుచుంటిని. గార్డుపెట్టె వెనుక ఒక ప్రమాణికుల సామానుబండి తగిలించి యుండెదనెను. నేను పోలీసులనునాడ లేదు. నేను గార్డుపెట్టెకు నడువలేదు. నేను రయిల్లను మార్చు కలసివచ్చెను గాన ప్లాటుఫారములోనకు వెల్లితిని. నేను ఈ సామానులపెట్టె వెంబడి వెల్లివను, నాకేలాటికేకలు వివబడ లేదు. స్టేషన్ ఉద్యోగముల కప్పరికిగాని అజువులు వివరాలేదు. రయిలు యథాప్రకారముగా రెండు నిమిషములనే పచ్చట ఆగాను. నేనాదినము చాల అవసరముగా పనిచేయుచుంటిని. నా కేమి అజువులు వివబడలేదు.

పాలిపురం స్టేషన్ మాస్టరు

పి. వి. వెంకటేశ్వరయ్యగారు రిల్లు పలికిరి:— 19-వ తేదీన నెం 77 రు రయిలు నా స్టేషనుమీదుగా వెల్లినప్పుడు నేను స్టేషనులో నుండిని. నేరస్తులబండి యొకటి రయిలుకు తగిలించబడినట్లు నాకు తెలియలేదు. ఈవిషయము మరుసటిఉదయము నాకు తెలిసెను. టిక్కుగడికి ఎదురుగా రెం డవరగతి ప్రయాణికులపెట్టె నిలిచెను. నాకేమి కేకలువివబడలే డు. రయిలు అలభ్యముగా వచ్చివచ్చుచువలన అచ్చట రెండు నిమిష ములనేపు మార్తము ఆగును.

రిజర్వుపోలీసు గోపాలనాయుడు

19 వ తేదీన మామిలా నేరస్తులలోగూడ నేను వెల్లియుం టిని. ఎడగొలంలో మే మెవ్వరును రయిలునుండి దిగలేదు. మామిలాల కేకలు మాకు వివబడుటకు వీలుపడును. పోలీసులూ మా కేమిఅరపులు వివబడలేదు. పోలీసులూ ఖైదీలు నీళ్లు గా వలయునని అజుచిరి. మేయందజము క్రిందికి దిగితిమి. చాకబోవు చున్నట్లు వారు యొక్కోనలేదు. నేనంతట సజ్జంటుకు ఈవిష యమునుగురించిచెప్పగా, ఇచ్చట నీళ్లుచిక్కుటదుర్భలము అని ఆతి డనెను. పోలీసులూ స్టేషనులో నీళ్లునిచ్చెనమని మేము మామిలా నే రస్తులలో కప్పితిమి. రయిలు పోలీసులూ స్టేషన్ చేరిన కొంతసేపటికి వారు నీళ్లు గానలేనని గోరి గాన అప్పుడు కాలము చాలక పో యెను. అంతకుపూర్వము నేనెన్నడు నేనొక్కలను రయిల్లో దీ సికొనిపోలేదు. పోలీసులూ బయటివా రెవ్వరును వచ్చి మా మిలా నేరస్తులలో నంభాపించలేదు. నాకు అంగేయభాషాభాష ములేదు. నేను తమిళభాషలో పాల్గొంటుంటే మాట్లాడేవాడను.

పోలీసు కేకవక్త నాయుడు

నేను 19 వ తేదీన మామిలా నేరస్తులలోగూడ ప్రయాణ ము చేసియుంటిని. వారి కేక లేమి నాకు వివబడలేదు. పోలీసులూ చేరగానే వారు త్రాగుటకు నీళ్లు నియ్యవలెనని గోరి. వారు దిగజగ నడుగ లేదు. నాకేమిమా మాట్లాడుచుండిరి. అందులో నీళ్లును గురించిన మాట యొకటి ప్లాటుఫారముమీద గలభాషల్ల వారి పలుకులన్నియు నాకంతస్పష్టముగా వివబడలేదు. ఇంతకు పూర్వము నేను నేరస్తులను రైల్లో దీసికొని పోయేవాడను. వా రప్పడప్పుడు త్రాగుటకు నీళ్లు నడుగు చుండిరి. నేరస్తులలో గూడ నే నెన్నడును సామానులపెట్టెలో నెక్కి లేదు. పోలీసులూ మామిలాలకు నీళ్లు నియ్యలేదు.

పోలీసు కొంతూసినాయుడు

ఇతడు కేకవక్త నాయుడు చెప్పిన విషయములనే తిరిగి చెప్పెను.

పోలీసు నారా శివరాజునాయుడు

పోలీసులూ చేరకముందు మామిలాల త్రాగుటకు నీళ్లు గానలేనని అజుచిన కేకలు నాకు వివబడలేదు. పోలీసులూ కూడ వారు సామాన్యముగా నీళ్లుగానలేననిగాని కేకలు పెట్టలేదు. నేనును, నామిత్రులునుగూడ నీళ్లుగాని, ఇంకేమిగాని పానము చేయలేదు. పోలీసులూ అజువులు లేదు.

పోలీసు క్షాన్తంబు

తనకు మామిలాలబండినుండి కొన్ని కేకలు వివబడ్డట్లు నుడి కెను. వారు హిసస్సుముతో అజుచుచుండిరి.

పోలీసు రామకౌంబియారు

మిగిలినవారు చెప్పినలానే చెప్పెను.

లాన్సునాయక్ తిరువేంగడం పిళ్లగారు

నవంబరు 19 వ తేదీన నేను ఎడ్వకులం స్టేషనులో నుం టిని. ఆకినము రయిలులో మామిలాల వెల్లెనున్న విషయము నాకు తెలియలేదు. అచ్చట నాకేమి కేకలు వివరాలేదు. మాడు రోజులందటనే నా కీరమాడమును గురించి తెలిసినది. నేను తిరువన తిరిగి వచ్చినపిమ్మట నాకు ఈసంగతి తెలిసినది.

83 వాలాబాపరా తులు యథాస్థితిమీదకు సాక్షా కన్నప్పుడునది ఎడ్వకులం స్టేషనులో అప్పట్ను రయిలును నొచ్చిట్లును, కేకలు వివబడట్లును చెప్పెను.

క త్తెంబి స్టేషన్ మాస్టరు

పి. నారాయణయ్యగారు రిల్లు చెప్పిరి:— ఈరయిలు వెల్లెనప్పుడు నవంబరు 19 వ తేదీన నేను స్టేషనులో నుండిని. నేనా సామానుల పెట్టెను జూచితినిగాని నాకేలాటి కేకలు వివబడలేదు. తిరిగి పీనుగులను వీసికొని వెల్లి టప్పును నాకీ విషయము తెలిసెను. ఏ రైలుకోసము "లైను క్లీయరు" అని అడుగగా, పోలీసులూ స్టేషనుమాస్టరు నాకీవిషయ మును తెలిసెను. అకవములను తెచ్చిన ప్రత్యేకరయిలు ఎచ్చట నిలువకుండ వెల్లెను రయిల్లన్నియు పర్యటిస్తేముగా రెండు నిమిషములుమాత్ర ముగను. నేను కొక్కమాను సేద్య కిచ్చేటొం దరపనివీడ నుండినిగాన ఆ పెట్టెలోకి కలు ఉండెనో లేదో నేనుచెప్పాలను.

సర్జెంటుకుర్కు

ఇట్టి పెట్టెలలో నేను సుమారు 01 మారులు నేరస్తుల ను వీసికొని వెల్లి యుండును. వారిని నేను కోయంబుత్తూరుకు దీసికొని వెల్లితిని. సెప్టెంబరు 2 వ వారములో నేను 122 మందిని గొనిపోయితిని వారివందరిని ఒకపెట్టెలో నెక్కించితిని. వారి ని దీసికొనిపోవలయునని నవ - మేజిస్ట్రేటు నా, కాళ్ళాపించెను. నేను వారికి పోలీసులు, ఒలనోడు స్టేషనులో నీళ్లు త్రాగు ట కిచ్చితిని ఖైదీ లెవ్వరును ప్రయాణమువలన అలసిపోలేదు. వా రు సామాన్యముగా నీళ్లు ఆగుచుండిరిగాని కేకలు పెట్టెనా డగారు.

తిరువన సబ్ - మేజిస్ట్రేటు

పి. సి. నారాయణయ్యగారు రిల్లు చెప్పిరి. మామిల్లం గాయంటుమేజిస్ట్రేటు 200 ఖయిదీలు బంపుట తీర్మాటను చేయవలయునని నాకు తంతివార్తను బంపెను. సబ్ కలెములో పోటులేదు, కోయంబుత్తూరు పెంటలు రయిలు వారు ఎవ్వరికి ప్రవేశము లేదన్నారు అని నేను ప్రత్యక్షతరమును తంతివార్తను జేసితిని. సామంత్రిము 8 గంటలకు 183 మంది సేరస్తులు తిరువనచేరి. పోలీసులు వీరికి తగినపెట్టెలకు కుదుర్చు నలేక. 100 మందికివారిని పెట్టెముకటి గలదని సర్జెంటువచ్చి నాతోచెప్పెను. నేను 100 మందికి భోజనము పెట్టించితిని. మరు సటిరోజు నేను కేరములకు జూచితిని. ఇచ్చటివారుకేరములను గుర్తింపజాలక పోయిరి. హిందువులుమాత్రము వారిచిన్నముల ను బట్టి హిందువులని గుర్తించుడిరి. నేనెన్నడును మామిలా ఖై దీలు ఎక్కి పోయేపెట్టెను పరిశీలింపలేను. ఖయిదీలు పోలీసు లవరముచేసినపిమ్మట, నాకేలాటి బాధ్యతలేదు.

విచారణసంఘము శ్రేణులిగి సమావేశమగును

మైసూరు నుహరాబావారు కాశీకి వెళ్లుట యనరాజుగారికి గోరవట్టుము నిచ్చుటకు కాశీ హిందూ విశ్వవిద్యాలయము వా గొనసరియ ప్రత్యేక పట్ట ప్రవాసభయం దివ్యక్షతర నహించుటకు ఛాన్సలరు మైసూరు నుహరాబావారు మైసూరునుండి బయలుదేరి డిశంబరు 8 తేదీకి ప్రయాగకు వెల్లి 11 వ తేదీకి కాశీకి వెళ్లెదురు. అవట 15 వ తేదీనకు నుండురు.

కరాచీలో ఆర్థికసంఘము విచారణ:— రెండవరోజున భాగ్యము దిగువతినన్నకుల స ఘమువారి పక్షమున నేటుమెన కాత్రిగారును గోభునుండి మర మే నేజరు కీర్తిగుగారును లూ యునుకంపెనీ యువ్యోగి కోనెలులాంకుగారును నాక్ష్యమిచ్చిరి. దేశములో నిర్బంధము వస్తువులకు మాత్ర మే గము కా వలెను. యెల్లసామానులమీద దిగువతినన్ను లుండగూడదు. భాగ్యముమీద పన్నుండగూడదు. అందువలన గోభునుపంట తగ్గును. మిల్లుసామానులమీద దిగువతినన్నులను తీసివేయలె ను. స్వేచ్ఛా వ్యాపారములనువరి పన్నులకంటె చుంచిది. ఇంక దేశములవారు రక్షణ నేర్పించిన యిండియా కవనము తేదని కడకటి సాక్షి చెప్పెను.

వైటుసంఘ విచారణ:— 28 వ తేదీన తేదీనలో విచారణ ప్రారంభమైనది. వారిలో లాకే నానద్ద లాంచిమీద రార్లువనరి రిగాని ఎవరికిని డెబ్బలు తగులలేదు. లాంచిదేసిన చేరగానే సం ఘమును బహిష్కరింపుడను కరపత్రములతో శ్రీలు వారి ఎదుట నిలచి కరపత్రములు వంచిపెట్టిరి.

బ్రిటిషుగూనానాలోని భారతీయులు:— బ్రిటిషుగూనానా నుండి తిరిగివచ్చుచున్న 463 మంది భారతీయులు గాంధేజు స్తీమరులో బయలుదేరిరి. డిశంబరు 10వతేదీకి కలకత్తావచ్చువరకు.

వ్యవస్థాపక లేఖలు

చిత్తూరు వార్తలు

నవంబరు, 29:— సి. వి. రంగయ్య కేష్టిగారి వై రాబడిన కేసు 29 తేదీన జిల్లా మేజిస్ట్రేటువద్ద విచారణ జరిగినది 2 వేల ప్రజలు హాజరయ్యిరి. శ్రీ లక్ష్మణుడు హాజరైరి. వకీళ్లందరు సమావేశమైరి. కేష్టిగారు వాదన చేయలేదు. ఫిర్యాదిపక్షమున 6 గురు సాక్షులు విచారించబడిరి. ఈ సాక్షులను కిమకు తప్పిగానందనం దున యింకను సాక్షులవిచారణ నిమిత్తం పోలీసువారు వాయిదా కోరిరి. దీనివలన 8 తేదికి వాయిదాయుక్యబడెను. వాయిదా అపు సదము లేదని కేష్టిగారు తెలిపిరి. విచారణ 3 గంటలకాలము జరిగెను. జూ మేమియూ ఆల్లరి కేయక నిశ్చయము గానందేరి. సాయం త్రేము సభ జరిపి కొద్దిలో జరిగిన చర్యయంతయు జనసామూహ్య మునకు తెలుపబడెను.—(ఒక విలేఖరినుండి)

కోటిపల్లి

కోటిపల్లి గ్రామంలో 28-11-21 తేదీన డిప్టీ కలెక్టరు సర్కిల్ యిన్ స్పెక్టరు, సబ్ డివిజన్ డిప్టీ కలెక్టరు రివిన్యూ యిన్ స్పెక్టరు మునగలు కరణములు మున్నగు గవర్నమెంట్ యిన్ స్పెక్టరు విచ్చేసి మహారాజశ్రీ ప్రాతూరి తిరుమలరావు పంతులుగారి యాధిపత్యమున సహకారసభ గావించిరి. ఆసభ యందు గ్రామస్థులెంతయులను సాక్షులక శ్రీ ఆనంద గజపతి గ్రంథాలయమువద్ద బ్రహ్మశ్రీ కడిరాల కామశాస్త్రిగారి యాధిపత్యముక్రింద జరుపబడిన అసహాయవాదుల సభను సుమారు 500 జనలు పోయి సభను జయప్రదముగాను అత్యుత్సాహము గాను జరిపిరి.

ఆ సభలో శ్రీయత గోదావరి సత్యవారాయణగారు (కీ.టి. గోవిందరాజుల అబ్బన్నగారును స్వరాజ్యమును గురించి అతివిపులముగా ముచ్చటించిరి. విదేశవస్త్ర దహనము గావించబడెను.—(ఒక విలేఖరి.)

వ్యాపలి

నవంబరు, 27:— ఈ నెల 27 వ తారీఖున సాయంకాలము 8 గంటలకు బా లా బి సింగిగారి యాజమాన్యముక్రింద అసహాయాద్యుల సభ సమావేశమయ్యెను. సభకులు వివిధ సభ నలకరించిరి. గుంటూరువాస్తవ్యులు శ్రీమంత్ కోవెల శ్రీరంగా చార్యులుగారు విదేశవస్త్రములవలన గలుగుచున్న అనర్థమును మాధిపత్యమున ఉద్ధర వస్త్రముధరించి దేశోద్ధారకులకందనియు న్యాయస్థానములనెడి బాధపురోద్ధులను బహిష్కరించి పంచాయితీలములను తొలగి పునరుజ్జీవింపజేసిందనియు పాఠశాలలను స్వచ్ఛించి జాతీయపాఠశాలలను నెలకొల్పి విద్యుత్ పూర్వోన్నతి మును కలగజేయువనియు, మద్యపానము నాపుకొని షాహువాగ బాధలను నిర్మూలము గావించువనియు, మహమ్మదీయులకు గల్గిన భిలాభతులను సర్వలోపరిమార్చిరించువనియు చెప్పుచు దేనియు, కొరిరాడేశమువారు స్వరాజ్యమును తెచ్చుకొనిన వృత్తాంతమును వుపసంగించిరి.

అనంతరము అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసముతోను జయ భ్యనలతోను కరతాళములతోను రాత్రి సుమారు 8 గంటలకు సభ అంత మొందెను.—(ఒక విలేఖరి)

జగయ్యపేట

నవంబరు, 28:— మా గ్రామము ఇదివరకు స్వదేశ వస్త్ర ధారణయందు వెలకంజవేసిన మాట సత్యమే. కాని గోనుగుట్ట వెంకట శుబ్రహ్మణ్యంగారు మా గ్రామముందు శ్రమ యనక పెక్కు సభలచేసి, విదేశవస్త్రదహనము చేయించి చాలమందిని స్వదేశవస్త్ర దీక్షాపరులను చేసినారు. ఇదివరకు మా గ్రామము నందు భయోత్పాతము యెక్కువగా యుండెను. శుభవ్యాఖ్యం గారివలన అదికూడ చాలవరకు పోయినది.

అదియుంక ఇంటికి గుంటూరు నాయకులలో ఆగ్ర గణ్యులగు శ్రీయత చీమత్తరి బసవయ్యగారు తమ సహచరిణి తో దయచేసిరి. ఇప్పటికి సుమారు శాలగుర్రోజాలనుండి సభలు జరుగుచున్నవి. పురుషులలో ఇదివరకే స్వదేశ వస్త్రధారణము యున్నదిగాని స్త్రీలలోలేదు. శ్రీమతి చీమత్తరి సత్యవరమ్మ గారి యుపన్యాసములవలన స్త్రీలలో కూడ యుద్యమము ప్రబలెను. దీనికిదృష్టాంతము మా గ్రామముందు ప్రతిసంవత్సరము జరుగు వనసమారాధనకు స్త్రీలు చీమత్తరి దేవునికి పెట్టుకొని కట్టు కొనెడివారు. ఆ వనసమారాధన ఇదట గురువారము నాడు జరిగెను. ఆ రోజున స్త్రీ పురుషులు అందరు స్వదేశవస్త్ర మునే ధరించిరి. (ఒక విలేఖరి)

బంగోలు

నవంబరు, 27:— 26-11-21 తేదీన జాతీయకళాశాల పుష్పాధ్యాయులున్న అందరి విద్యార్థులున్న 9½ ఘంటలకు కొద్ది వీధినుంచి జాతీయకీర్తనలు పాడుకొనుచు రైలుస్టేషను వద్దకు వున్నవ లక్ష్మీనారాయణ రావుగారి భర్తపత్ని యగు వున్నవ లక్ష్మీ బాయమ్మగారి గౌరవార్థమై పిలుచుకొని వచ్చుటకు వెళ్లి తిరిగి జాతీయకీర్తనలు పాడుకొనుచు భజనలు చేయుచు వారిని పిలుచుకొని వచ్చిరి. ఆ రోజుననే సాయం కాలము 4 గంటలు మొదలుకొని 5½ ఘంటల వరకు కన్యకా అమ్మవారిదేవాలయమువద్ద స్త్రీలకుగాను ప్రత్యేకసభ గావించి, వుపసంగించిరి.

తిరిగి 6 గంటలు మొదలుకొని రాత్రి 8 గంటలవరకు పురుషులకుగాను కొండమీద దేవాలయమువద్ద రెండవసభ ఏర్పాటు చేసిరి. ఈ సభకు కొంచె మించుమించుగా ఈ పుర వాస్తవ్యులందరు విచ్చేసిరి. వీరియొక్క వుపన్యాసము మిక్కిలి క్షాణునీయమైంది.—(ఒక విలేఖరినుండి)

వేటపాలెం

నవంబరు, 26:— శ్రీమతి వున్నవ లక్ష్మీబాయమ్మగారు చిట్టాకీ కనకవల్లి తాయారమ్మగారు, శ్రీయత పోలిశెట్టి ఆది వారాయణగుప్తగారు 25-11-21 తేదీ కుకవారం మా వేటపాలెం గ్రామమునకు కాల్ గెనుప్రచారముమీద చీరాలనుంచి దయ చేసివారు సాయంత్రం 3 గంటలకు స్త్రీలకు ప్రత్యేకసభలోను 6 గంటలకు గొల్లపూడివారి సత్రమువద్దగల పురుషులకు ప్రత్యేక సభలోను స్వకాబ్యాంకుకేతన గురించిన్న రాట్నములనుపయోగించవలసినదనిన్ని, స్వదేశవస్త్రబహిష్కారమును గురించిన్ని స్వదేశవస్త్ర స్వీకరణావశ్యకతను గురించి, ప్రభుత్వోద్యోగ విస్తార యత్యవసరమనియు జనసామూహ్యమున కర్మగునుటుల తేటతెల్లముగా అత్యుద్యుక్తమైన వ్యుమమధుర వాగ్ధోరణితో గంభీర వన్యాసమును గావించి సభాసదుల మనస్సుల నాకర్షించిరి. మన హిందూదేశ దౌర్భాగ్యస్థితిని ప్రజల నిర్జీవత్వమును, ప్రభుత్వము వారి నిరంతరభాదకారకపరిధను పంజాబు దురంతములను యింకను వాగ్ధోరణి 64 మామలాలమరణములను, గూర్చి శ్రీమతి లక్ష్మీ బాయమ్మగారు సభ్యులకు విపులపరచినప్పుడు కన్నీరు కారని మనుజుడలేడు. సభలోనివా రందరు కదలక మెదలక నిశ్చేష్టులైరి. ఈ గ్రామములో నూతనవికాసము కన్పట్టుచున్నది. ఉపన్యాసకులక నేకవందనముతో సభముగిపెను. (ఒక విలేఖరినుండి)

యూడికి

తాడిపత్రి తాలూకా యూడికి గ్రామమునందు త్రాగుడు నహింపనసాధ్యముగా నున్నది. అనేక మైనటువంటి గొప్పసంసారములు యందుకల్గి నాశనమవుట కవకాశమైనది. ఇంకను అవకాశము గలూ బోవుచున్నది. ఈ కారణములను బట్టి కొందరు అసహాయవాదులు దీనిని మాన్పుటకు ఎక్కువ ప్రయత్నములు చేయుట ఉద్ద్యోగములు సహింపలేక అనేక అటంకములు కలుగజేయుచున్నారు. సురాపానమును నిషేధించినవారిని, మరియొక అసహాయవాదిని పోలీసువారు న్యాయస్థానముక్రింద చార్జీ చేయించి యున్నారు. ఈ నెల 28-వ తేదీ విచారణ జరిగి యిద్దరికి రు. 50-00 వంతున జైలున విధించిరి. మిగిలిన కేసులను డిసెంబరు నెల 5 వ తేదీ వాయిదా వేసియున్నారు. 12 గంటలనుండి కేసు విచారణ తీసుకొనువరకు కాలము వృధాచేయుకుండా జాతీయ సభాకార్యదర్శిగారు కాశ్యే వెదనారాయణరావు ప్రస్తుత ప్రభుత్వనియమమును విదేశవస్త్రబహిష్కారమును గూర్చి విపులముగా 4 గంటలకాలము కొద్దుకు 50 గజములదూరములో పేకు ముక్కును సాహెబుగారి అధ్యక్షతక్రింద వుపసంగించిన తరువాత కొన్ని విదేశవస్త్రములు, వస్త్రపులు కల్పించెను.

విచారణ మేజిస్ట్రేటుగారు మొదలిడినతోడనే పౌరులు విచారణ వివరముగాను లోకల్ ప్రవేశించుచుండగా సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారి సలహాపైన సబ్ యిన్ స్పెక్టరుగారు విచారణ కాలములో హాజరుండకుండ దని నిర్బంధపెట్టివారు.

కర్నూలు

నవంబరు, 27:— మా కర్నూలు మండలమునుండి అహమ్మదాబాదులో జరుగబోవు దేశీయహాజనసభకు ఈ క్రింద వివరింపబడినవారందరును ప్రతినిధులుగా నంకిరింపబడిరి.

(1) మేడం వెంకయ్యశ్రీధర్, (2) బి. వారాయణ మూర్తి, (3) కందాళ వెంకటేశ్వర్లు, (4) నూరి వెంకటసుబ్బయ్య, (5) కసిరెడ్డి వెంకటరెడ్డి, (6) కువ్వ గోవిందరెడ్డి, (7) ధారం వెంకటేశ్వరరావు, (8) పూర్తి వెంకటసుబ్బారావు, (9)

సయ్య మొహిద్దీన్, (10) హుస్సేన్ అబ్దుల్ హక్, (11) కామగారి రామచంద్రరావు, (12) అత్తుకూరు కృష్ణారావు, (13) పాలిమెర కేమయ్య, (14) పేలాల లక్ష్మయ్య, (15) గుంటూరు నాసింహారావు, (16) స్వయంపాతల శ్రీరామమూర్తి, (17) చక్రవర్తి రంగారావు, (18) నల్లకోట చక్రవర్తి (19) గంగాచార్యులు, (20) నంద్యాల రంగారావులు, (21) పాణ్యం రామచంద్రయ్యగారు.

మా కర్నూలు పురమున గతనెల 20 వ తేదీన తీర్మానింపబడిన కళాచీ తీర్మానములో నాడు సంతకములు చేసిన 1100 మంది గాక యిటీవల మరల 500 మంది తీర్మానమునకు అంగీకారమును తెలుపుచు సంతకములు చేసిరి. ఈ నెల 17-వ తేదీన గద్దలూరులో ప్రజలు మహాత్మాని సలహా ప్రకారము హర్తాలు గావించి, భజనలు చేసిరి. (ఒక విలేఖరినుండి)

కోనూరు

23-11-21 తేదీన కోనూరు గ్రామములో బారేమర్తి రామదండువారు స్వరాజ్యభజనలతో గాంధీపటమును బట్టుకొని ఊరేగింపు ఉత్సవములను జరిపిన మీదట గ్రామములందరును కలసి తమ గ్రామములో కాంగ్రెసుసంఘమును స్థాపించిరి. అనంతరం శ్రీయత వారి రెడ్డినూరయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద మహాసభ జరిగించి ఆసభలో ఈక్రింది తీర్మానములు అందరును యొకగొరముగా ఆమోదించిరి.

ప్రతివనిషియు విదేశవస్త్రములను, కల్లు సారాయి మొదలగు మత్తుపదార్థములను, బొత్తిగా విస్మరింప వలయును. సహాయనిరాకరణాలంబనముపట్ల ఏమనిషియు ఏలాటి విషమ నీతులయందును, ఎట్టి దౌర్జన్యమును వహించ కూడదు. కరాచీ తీర్మానము ననుసరించి గ్రామోద్ద్యోగములను తమ పదవులను వదిలుకొనవలయును. అట్లువదిలుకొనని గ్రామోద్ద్యోగముల విషయములోగాని, సమూహముమీద గ్రామములోకి వచ్చేవర్ష మెంటు అశీసరుల విషయములోగాని గ్రామములో నుండు చాకలి మంగలి వడ్డీంగి మొదలగు గ్రామపనివార లెవ్వరును తమవృత్తిధర్మములను నెఱవేర్చుటలో ఎవ్వధమగు సహాయమును చేయకూడదు. గ్రామములోనుండు చిల్లర అంగడివాం డెక్కినవారు వారికి ఏటివస్తువైనను విక్రియంప గూడదు.— ఒక విలేఖరినుండి.

ఉరవకొండ

144 శక్తన్ ప్రయోగము : అరెస్టులు.

27-11-21 వ తేదీన కామనకట్టి మైశానములో మద్య పాన నిషేధమునుగూర్చి కొందరు అసహాయవాదులు సభజరుపుచుండిరి. యిబారాదారుడు అరటికి వచ్చి యిచ్చటిసభ జరుప కూడదనియు, ఇయ్యది కల్లుదు కాకమునకు పోవుటకు మార్గమనియు, మీ బోధలవలన త్రాగుబోతులు రానియు, అందువల్ల మాకు నష్టము కలుగుననియు, యాదినము కల్లు బొత్తిగ ఖర్చుకాలేదనియుకెప్పి మీ రికిమీదట యిచ్చట హితబోధలు చేయ గూడదనియు, అలాగు చేసినయెడల మీకు ముప్పు వాటిల్లుననియు చెప్పి అసహాయవాదులలో నొకరిని బలవంతముగా నచ్చట వండి వెళ్లమని త్రోసి తేనిపోని దౌర్జన్యములు చేసెను. కాని ప్రజలలో కాని, అసహాయవాదులలో గాని యెంతమాత్రము దౌర్జన్యచలనము కలుగలేదు. అప్పటికి యిబారాదారుడు వెళ్లి పోయెను. మరుసటిదినము యి దే వి ధ ము గా ప్రజలకు హిత బోధ చేయ ముం డి రి. పోలీసు వారు శ్రీయత బెల్లాం రామదాసు నాయకుగారికిని, ఘట్టు వెంకట రమణప్పగారికిని, పేటూరు వారాయణ శాస్త్రిగార్లకు 144 శక్తను ప్రయోగించిరి. అందులో నొకరికి నోటీసు జారీ చేయలేదు. కొంతసేపటికి యీ ముప్పుర అరెస్టు చేయబడిన పోలీసుస్టేషనుకు కొంపోబడిరి. అరెస్టుచేయుటకు కారణ మేమో తెలియదు. (ఒక విలేఖరినుండి)

ఏలూరు వార్తలు

బండపాళ్లసభ

నవంబరు 28:— మాపురపాలక సంఘమువారు బండపట్ల, ఎద్దులకు, గజములకు లై సెన్సులేట్లు హెచ్చించినందున చాల కాలమునుండి అనేక అల్లెల, చిన్న పములు గావించి, విసిగి, వేగ నాటగుడినమునుండి కట్టుకట్టి బండపట్లలోంటు మనివేసిరి. ఏదిన మున కాదినము బండితోలుకొని జీవించవలసినంతటి బీదవారగుటంచేసి కట్టునిలుపుకొనవలసివచ్చి మనియు, యంతగా మొగలిగునుచున్న వేశసేవకులమని చెప్పుకొను కానినిలగగాని చేర్చెను. గాని యింతకును తగినప్రతిక్రియ చేసియుండలేదనియు, అటుల పక్షులను తగ్గించి తమకు సహాయము చేయబానిసితితో కాని.

లక్ష వర్తకాలు... దీనిని చూచి వారు వెంటనే తమ పక్షపుట రాతి నామానిచ్చి చక్కలకొనబడిన దనియు నేడు సభచేసి తీర్మానించిరి. ఈ సభకు ముగింపు దండు నారాయణరాజుగారి సవాధిపత్యమును వహించిరి. ఈ తీర్మాన మామోంపడుటకు పూర్వము బసవరాజు గారి కాయగారు కాసనధిక్కరమును చేయటవలనగాని శాసనధిత్వము బడయుట సాధ్యముకాదనియు, అందుకే బండ్లవాండ్రందరు ముతాలుగా నేర్పడి లైసెన్సులు మారివేసి తోలుట ప్రారంభింపవలెననియు, అటులచేయునపుడు బండ్లను పట్టుకొని అధికారులు పెట్టిబాధలన్నిటిని కాంతముతో ఓరిమి తో భరింపవలయుననియు, బరిమానాలు విధింపబడినవో వాటిని కల్పింపక కైదుకు బోవుటకు సిద్ధపడి యుండవలెననియు, జీవనోపాధి గడువనివారందరు బండి తోలువృత్తిని విడిచి కూలివారి చేసికొనిగాని, నాలువడకిగాని జీవించుచు ననియు తెలియ జెప్పిరి. దానిపై గ్రంథి రామమూర్తిగారు, మా నేపల్లి మాత్యనారాయణగారు రంగకాయగారి ఖండింపుచు ప్రజలు కాంతముగ నీపద్ధతిని వడపించుటకు తగినంతిలో లేనియు, గాంధీ మహాత్ముని సంతతివాడు భాంబాయిగారు జరిగిన అల్లరులకు బంకి తాము చేయబూనిన కాసన తిరస్కారము వాసివేసినియు, కావున ప్రస్తుత మంతిలోందరను బొడక మరియొకమారు కాస్సలవాటి ప్రతిక్రియ చేయుడని కోరి, వారిచే వనపని చేయించుకొనుటకు ప్రయత్నింతుమని సమాధానము చెప్పిరి. అధ్యక్షులగు దండు నారాయణరాజుగారు గూడ యావినయములనే శోకించెను. పక్షుల నేగబెట్టదలచినవో అందరును కలసి ఎగబెట్టవలెననిగాని కట్టిబండ్లవారే యీపనికి బూని బాధపడుట యుచితముగ లేదని సలహానిచ్చిరి. పిదప బండ్లవారే నేకులు ఒకరిపై ఒకరు ఊపనానవేడికపై నెక్కి ముగ్ధునిసిపని ఉద్యోగములు చేర్చుకొనగారు తిమ్మి పెట్టాయన బాధలను చెప్పిరి. అంతరిము అధ్యక్షుల నకు వందనములతో సభ ముగిసింది.

చీరాల భక్తుడు

చీరాల నివాసియగు శ్రీ వెంకటేశ్వరుగారు కైదు నుండి విడుదల కావడిన వెంటనే మా గ్రామమునకు విచ్చేరిరి. గ్రామి 2000 జనము లైలువైచునవద్ద వారి నెదుర్కొని 'మేళాభాగములతో' గ్రామమంతయు నూరేగించి పురమండపమున గొప్పసభ గావించిరి. అందు క్రీస్తువేంకటేశ్వరుగారు చీరాల వారి బాధలను, గర్ర మెంటు గావించుచున్న అక్రమములను వివరించుచు తెలియజేసిరి.

స్వరాజ్యపత్రిక

స్వరాజ్య దినపత్రిక మా గ్రామమునకు నిన్నటికడమున చేరినది. అత్యంతాహ్లాదముతో ప్రజలు దానినాదరించిరి. బహు కాలమునుండి ఆంధ్రభూమికి కొరతగలన్న ఆంధ్రాంగ దినపత్రిక నేటికి వెలువడినందున కలిగిన యుత్సాహమునకు వితిలేక యున్నది. (ఒక విలేఖరి).

క్రీశేషులైన శ్రీమద్దుల కాంతయ్యగారు... వైశ్యభామణులును వాతలును నగు శ్రీమద్దుల వెంకటచింతరాజు శ్రీస్తి గాతరల్లి కాంతయ్యగారు యీ నెల 20-వ తేదీ అదివారము రాత్రి 12 గం. 15 ని లకు స్వగృహలెగని తెలుపుటకు మిగుల చింతిల్లుచున్నాము. ఈమె క్రీశేషులైన తేలు మద్దుల రామయ్య శ్రీస్తిగారి భగ్యపత్ని. గ్రామి 90 సంవత్సరము లీప్రపంచమున భగ్యపత్నితో కాలముపుచ్చి కాశీరామేశ్వరాదియాత్రలం జరిపి, పెద్ద తిరుపతియందు గోత్రీనామములతో నిత్యాభిషేకాగల నేర్పరచి అన్నదాన గోరతులు పుస్తకభాండాగారాది అనేక సంఘములలో బహువిధ సహాయములు గావించి వర్ధిల్లకుటకు పాటింపక ఆమెను సందర్శించిన సకలప్రజలను బహువిధముల సత్కరించి క్రీశీగాచిన యీ యమృతరణమునలన ఏలూరు పట్టణమునకు గొప్ప లోపము వాటిల్లినది. ఈమెకు 4 గురు పుత్రులును ఒక కొమార్తెయు గలరు. వీరికి మా సానుభూతి తెలుపుచు ఈయమ్య యాత్మకు శాంతి కలుగు గాక యని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము. లక్ష్మీసంపన్నులు గనుక ఈయమ్యగారి పుత్రులు ఆమెపేరు కాశ్యపముగ నుండలాగున నెదిర్చు నొక భగ్యకార్యమును నెలకొల్పుదురు గాక. ఏలూరు పురవాసి.

రామపురం: 28-11-21

రామపురం: 28-11-21 లేదన తానంటే చాలా గ్రామపురం: 28-11-21 లేదన తానంటే చాలా బహిరంగసభ జరుపబడెను. 500 ప్రజలువచ్చియుండిరి. పంజాబు దురంగభూటా గూర్చియు కిలాభతుసమస్యను గూర్చియు ఉపన్యసించిరి. మద్యపాననిషేధమునకు మలబ్బట్టాట చేసి పంచాంగుతికర్తను ఏర్పాటుచేసిరి.

జూ బు లు

మంచ్చింటి సుబ్బయ్యగారు

ఈ కరవుకాలములో వీర ౧౬ పలకల ఫ్యాక్టరీలు ఏర్పాటు చేసినారు. అనేకమంది కూలీలు సుఖజీవము చేయుచున్నారు. దీనివల్ల సీమసూరకులగుడ్డలు తెప్పించడము బొత్తిగా మానుకొనినారు. వీరు సీమగుడ్డలు సంవత్సరము ౧కి రు ౧౦౦౦౦ వైగా తెప్పించువారు. స్వదేశోద్యమము ననుసరించి సీమగుడ్డల బేరము విగ్ధించినారు.

మార్కాపురం, } మహమ్మద్ ఖాశిం సాబ్.
28-11-21.

కరణములకు విజ్ఞప్తి

గీ. మనుభ సమర్థ్యమున దలవాయుటా
దిట్టుసచ్చెంట్లు జార్జాది నేను, నవ్వ
తంబ్రజీవనంకంటే స్వతంత్రులగుచు
కూలిజేసిన మీపొట్టజాను దొరకు.
ఈ ఎన్ని నిధులుబంధించి నియోజ్ఞ నేనక్కర్తవీమానుటే
తిన్న నిమగ్నగుండును మనిం దలపోసి, స్వతంత్రజీవనా
భ్యున్నతమానసాబ్జులయియోరూపుకొనించి స్వరాజ్యక్షిప్తికై
పన్నగై నైనుక్కప్పుపదపద్మములం భజియింపుదాత్తులొన.
పెద్దాడ వెంకటసుబ్బారావు,
భీమవరం.

దేవేయసాదరుల కొక విజ్ఞప్తి

నానాటికి మన వతి యిక్కట్లుల పాలగుచున్నాము మన నాయకు లొక్కచే మన స్వరాజ్యనిధికి ముందు ప్రాయశ్చిత్త మనవడిన క్రిక్కుళ్ల జన్మస్థానమున కేగుదుంటే మనము జూచుచునే యున్నాముగా! అదియునుగాక మన నాయకులు మెండలగువారును, మన మహాత్ములను దేవుడనియు వారు యెచ్చటనుండియో ఆకాశమునుండి స్వరాజ్యము మూటగట్టి తెచ్చి మనవడిలో విప్పివేయుచుదనియు మాహించుట వట్టి వైరి తలంపని నా నమ్మకము. వారు చేయవలసిన కార్యమంతయు చాలభాగ మయినదనియు, మనము తైర్యసాహస త్యాగ కీలక మయి చేయవలసిన కార్యముకంటెయు చేసియుండ లేదనియు మన మాచరించు కార్యక్రమమంతయు ముందే యున్నదనియు నా తలంపు. ఇక ముందు కొద్దిగోబులలో గావించునది. అన్ని పరీక్షలకా! ఇక మన నాయకులుగాని చిన నాయకులచే నియమించబడియున్న దేశసేవకులుగాని ప్రతి గ్రామము ప్రతిపక్ష వచ్చి మనలను హెచ్చరించుటకు ఆవకాశ ముండుటలేదు. గనుక మనము వారి ఆధారమునే నమ్ముకొని యుండుటవల్ల ప్రయోజన ముండకపోవచ్చును కాబట్టి ప్రతి గ్రామమందును ప్రతి పక్ష యందును యే గ్రామవాసుల గ్రామములయందు శ్రద్ధవహించి మన కాంగ్రెసునాయకుల ఆజ్ఞానుసారము మన సోదరుల హెచ్చరించి మన మాతృదేశమును దాస్యాబ్ధి నుండి తొలగించి మాతృదేశతా సంతోకు లగుదురుగాక!
దేవేటి నారాయణచార్యులు.

కమ్మచూడకయల కొక విజ్ఞాపన

అర్జులారా! కమ్మ చూడకయలారా! నేను కమ్మచూడక ౧౦ ఘంటలకు నెక్రటరీగా నియమింపబడిన 1-10-1921 తేదీ లగాయకు నేటి వరకు రు 10000 లు పదివేలరూపులముల మూలభనమున్న యకరము మా గాని ధూమిరున్న స పాపింపగిరి. నేటివరకు నేను యంత మూలభనమును సంపాదించగలుగుట న యొక్క స్వతంత్రియని నేను తెప్పులను. సంఘ క్రితలనన, మన సంఘమునకు రాజ సోమకు లగు ముగ్ధాశ్రీ, పర్యతనేని మల్లిఖార్జునుడు గారు అనుకున్నట్టి గోపాలకృష్ణయ్యగార్లయొక్క సహాయమునకు ఈ స్వల్పభనమును చేకూర్చ గలిగితిమి. లొగడ సమకూర్చబడిన పదివేలరూపాయలము యీ సంవత్సరం సమకూర్చబడిన పదివేలరూపాయలము జూలూ యిరువదివేల రూపులమునియ రాబడే వడ్డీని మామకొని యీనందత్సరం ఆస్తు నెలలో జనరల్ మీటింగులో 40 వుండి వీర విద్యార్థులకు న్యాయ జీతములలో పాము వంతుక పరపానవందల రూపాయల ని లభ్యగలిగితిమి. ఇట్టి స్వల్పచేతనములు నీవ విద్యార్థుల సంతోషాకరము అభివృద్ధిలోనికి నీనిగిని గావాలవు. వారి భోజనమద్యపానములు లేవు. పుస్తకములు ఇచ్చుటలేదు. మిగిల సకము చీరముమార్గము ప్రభుత్వమువారివల్ల సహాయము పొందుతూయున్నారు. వీరిని నాయకునిధిమమిద నేను చూడగా

నీగు చాలవీరవాన. వాన యింటిగద్దకుండి యేదాత్రయిననకు తెచ్చుకొన వాలరు. అయితే మన సంఘమునందలి ద్రవ్య వంతుల సహాయముకల్గితే వారు కడలేరున్నరు గాని వారు వేరీ ద్రవ్యవంతులను యాదించుటవల్ల వారిస్థాయి టను మంతా భంగమయిపోవుమన్నది. కొందరి బాలుకు యాదించుట చేతగాక నిరుత్సాహపడి నూ, స్త్రీలందీ మానుకొనుచున్నా. వీరియొక్క కృతులను పరిశించి మాతగా చాల విచారముగ నున్నది. ఓ ద్రవ్యవంతులారా! ఓ సుఖసాయకులారా! మీమీధనములో కొంచెము కొంచెము సంఘమునకు సహాయములేయదు మీ యొక్క జీవితములో కొంతభాగ మయినను సంఘసేవకై వినియోగపర్చుదు. ననసంఘము చాల బలవంతమైనది. విశాలవంతమయినది. విద్యలో చాలా వెనుకబడి యున్నది. ఇతరసంఘములవలెక కొంచెము తేరినామాచిన యెడల చాలా ముందంజవేయుచు దివడినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది; ఇక మనము యథాప్రకారమే నిర్వాకము నున్న యెడల ప్రయోజనము లేదు. మనము శక్తిపడి చనిపోకుమని యున్నది. ఆధునకము కొన్ని లక్షలయినను చేకూర్చునని యున్నది. ఇంతుకు గాను మనసంఘములో శ్రీమంతులును గొప్ప భూస్వాములును అగు గుంటూరుజిల్లా కాంచీకు వాస్తవ్యులు అయిన్న ముగ్ధాశ్రీ బాగ్లమాడి కుప్పస్వామిసాయుడు అయినా. యి.సి. గారి నేను మగ్రాములో దర్శింపగా శ్రీరామ కచ్చే సంవత్సరం జనవరినందీ మాతాబాకానా నేను మీగోట్రావితచేసి కొన్ని వేలరూపులముల మూలభనమును గూర్చినదనియు నేనుకొంతభవసహాయము చేసెననియు నాకు వాగ్దాన మొసంగినన్న ప్రోత్సాహపర్చుచు సంఘమునందు వారికి కల అత్యుత్సాహమును వెల్లడించి యున్నారు. ఓ సంఘసాయకులారా! శ్రీకుప్పస్వామిసాయుడుగారిసలెనే మీమీపుగ్గానామును వెల్లడిచేయుచు నిర్వాకముల గున్న మన సంఘమును మేల్కొల్పుదు సంఘమునకై భవమును సమకూర్చుదు. ఇందుకు గాను దివెంబరు మొదటి తేదీలగాయకు సంఘప్రచారముచేయుటకు సంఘ కౌన్సెలెంటుగా రెన ముగ్ధాశ్రీ కోవెలమాడి గోపాలకృష్ణయ్యచౌదరి బి.వి. ఎమ్.యల్.సి గారును సంఘధనాగారాధిపతియు, రాజసోమకులును అగు ముగ్ధాశ్రీ అన్నమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్య చౌదరిగారును, రాజసోమకులును, ఎత్తున సంఘాభిమానులును అగు ముగ్ధాశ్రీ పర్యతనేని మల్లిఖార్జునుడు గారును, వ్యాసువారును; సంఘాభిమాను అగు ముగ్ధాశ్రీ బొత్తెన వాగారణస్వామి సాయుడు గారున్నా బయలుదేరి దివెంబరు నెలొఖరులో గా కొన్ని వేల రూపులముల సమకూర్చుటకు నిశ్చయించు కొనియున్నారు గాక నెల్లక సంఘాభిమాను ముంచి మామ పలువిధముల తోడ్పడ గలందులకు ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇట్లు విన్న గిందు విధేయసోదరుడు,
సూరకునేని వెంకయ్యచౌదరి
నెక్రటరీ, కమ్మచూడకసంఘం, రెనాడ.

దివితాలూకా ప్రాథమికోపాధ్యాయసభ

ఈనెల 25-26 తేదీలను మ. రా. రా. శ్రీ ముత్తరాజు సుబ్బారావు పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద అనంతగ్రామ నందు జరుపబడెను. ఉపాధ్యాయుల కన్వనన్తములకు సంబంధించిన తీర్మానము లనేకము లైపిన్సుట్ట ప్రభుత్వమువారు 15-1-1922 తేదీలోపల వేరనాభివృద్ధి తృప్తికరమగు అడ్డులు దనుజేయనియెడల తాలూకా ప్రాథమికోపాధ్యాయులందరు పనిలోనుండి నిలిచిపోవలసినదిగా తీర్మానింపబడినది సభికులచే అంగీకరింపబడెను. తదనంతరము కార్యనిర్వాహకమునకు గాను స్థానుసంఘ మేర్పాటు కావడెను.

పుచ్చిలి:—తాలూకా పుచ్చిలి గ్రామములో 22-11-1921 తేదీన రాత్రి నంటూరి బంగారాజుగారి ఆధిపత్యముక్రింద సహాయనిరాకరణసభ జరిగినది. మహారాజశ్రీ మసల గంటి తిరుమలరావుగారును, కోనెల్ల నల్లనాగయ్యగారును గంభిరోపన్యాసములు యిచ్చినారు. ఈ గ్రామ కాపురములు నంటూరి జగ్గనాజుగారు వసంతరాజు, పులిండి గ్రామమునలు పుక్కోమునకు రాజీనామా యిచ్చినారు. ఈ గ్రామములో తిలవ స్వరాజ్యనిధికి 116-0-0 లు వసూలుయిస్తూ విచేతనవ్రుదమానము జరిగించడమయినది.

“కృష్ణాజిల్లా యెలూరు తాలూకా వాటపర గ్రామము లోని మాగంటి ఆంజనేయులు గారు 7 అనుగుల డయామెటరున్న, 2 అ, 3 అం లోతున్న గల వీరుతోచేసిన తొట్టి ఒకటి సుమారు రు 20/-లు ఖరీదుల వానిని బందరు నందలి శ్రీ ఆంధ్రజాతీయకళాశాలకు దానము చేసిరి.

గోదావరిజిల్లా సంఘము

రాజమహేంద్రవరములో 26-11-1921 వ తేదీన సమావేశమై గోదావరిజిల్లా కార్యదాసు కార్యనిర్వాహక సంఘము క్రియత కేళనపు కామరాజుగారి యధ్యక్షత క్రింద యాత్రాంది తీర్మానములు చేయబడినవి.

2. అఖిలభారత కార్యదాసు సంఘముయొక్క కార్య నిర్వాహకసంఘమువారి తీర్మానము ననుసరించి గోదావరిజిల్లాలో ప్రతితాలూకా కార్యదాసుసంఘస్థానమున ఆ పట్టణములోనున్న ట్రేడప్రజలను జాతీయ విద్యుత్ సేవకు వెంటనే నమోదుచేయించి 6 నాటికాలము దీక్షించు 4 తేదీకి గోదావరిజిల్లా కార్యదాసుసంఘ కార్యదర్శిని పంపవలెను.

3. ఈ దిగువ సంఘమువారు విద్యుత్ ప్రైవేటును తగిన శ్రమనిధానము నకలుకాలము తయారుచేసి దిసంబరు 3 తేదీకి గోదావరిజిల్లా కార్యదాసు సంఘమువారికి చేరుకొని పంపవలెను.

1. కండుల వీరరాఘవస్వామివాయుడుగారు 2. కేళనపు కామరాజుగారు 3. బులుసు సాంబమూర్తిగారు 4. గాడిపల్లి సూర్యనారాయణశర్మగారు 5. యాద్రమిల్లి జగ్గన్నకాశ్రీగారు.

4. గోదావరిజిల్లా మే. ట్రేడు ప్రాజెక్ట్ గారు 23-11-21 తేదీన సంఘముచేసి క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడు 144 వ కేసును ప్రకారము జారీచేయించి ప్రయోచించిన ఆర్డరు యీ సంఘము వారు చరమదయించిరి.

అఖిలభారత కార్యదాసు సంఘమువారియొక్క కానోన్ లింగున తీర్మానము ననుసరించి ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘ మువారు రాజీలుతాలూకాలోని పరిశీలనలను పరిశీలనచేయుట కొక సంఘమును యేర్పరచి తీర్మానము క్రింది ధ్యేయార్థములై జిల్లామేజిస్ట్రేటు వైఆర్డరు చేసియుండె ననియు, సదరు ఆర్డరు ప్రకారమింకొంద్రమునకు సంప్రదించుగా భంగకరమనియు, ఎవ్వరి సెంటు ఉత్తరవులను ఆర్థికమంతులకు ప్రజలకు సలహా నిపుటలపై ప్రకాశాంతి భంగము కొంతమందిమనుష్యులు కలుగ జేయుచున్నట్లు అనుభావురం గల్గిలో ఇన్వెస్టిగేషన్ సముజా యిసి కేసులను కల్పించుచు, ఎంత మౌనము విశ్వసించవలసి నది కాదనియు, రాజీలులో ఆర్థిక కలిగిన నవ్వముతో నా సా మ్యమునకుగాని, ఉద్యమమునకుగాని సంబంధములేదనియు, యీ సంఘమువారు ఆర్థికాయుధమునైనా వివేక ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమువారు స్వాభావిక కానోన్ లింగున మును అనుబంధింపబడు తీర్మానించువరకు అనుభావురం రాజీలు తాలూకాలో నున్న ప్రజలను ప్రత్యేకముగా శోధించి యివ్వబడనివానిని ఆ ఉత్తరవులను తిప్పికొని వర్షి యీ సంఘమువారు హెచ్చరించుచున్నారు.

6. తిరిగి యీవరకు తీర్మానములో దీక్షించు 5 తేదీన ఒంటిగంటకు సమావేశము కావలెను.

ఈ క్రిందివారిలో 2, 3, 5, 6, 7, 8, 12, 19 శేర్లగుల వారికిమాత్రమే ఉత్తరవులు అందింట్లు తెలియుచున్నది.

1 తొన్నలూర్ల వల్లభరాజు. 2 గోలేటి వెంకటచలము. 3 కూచిపూడి గంగరాజు. 4 కర్నాటకరావు 5 వెలివెల శంక రం. 6 మహ్మద్ వెంకటేశ్వర్లు. 7 నడిపల్లి సుబ్బరాజు. 8 మా లావామజీద్ గాహేవ. అనుభావురం 9 బులుసు సాంబమూర్తి కాకినాడ. 10 జోన్నల రామచంద్రరావు. 11 వెన్నేటి సత్య నారాయణ. 12 యాద్రమిల్లి జగ్గన్నకాశ్రీ రామచంద్రపురం. 13 పులవర్తి సీతారామయ్య అనుభావురం. 14 టి. ప్రకాశం మదిరాసు. 15 టి. సుబ్బయ్యయ్యం రాజమండ్రి. 16 చెఱుకువాడ వెంకటనగంహము, బందరు. 17 కె. వి. ఆర్. స్వామి రాజ మండ్రి. 18 పాలకోడేటి గురుమూర్తి. 19 గాడిపల్లి నూర్య వాకానానంద్య, పీతాపురం.

దేవరకల్లి ఫిర్యాసభ

ఈ సభ 25-11-21 తేదీన శ్రీయుత గారపాటి అంజ నేను మాదరిగారి ఆధ్యక్షత క్రింద దేవరకల్లిలో జరిగినది. సభకు యూదు మూడువేలమంది తాలూకావాసులగు వర్తకులు, రహీ రులు, స్త్రీలు, మున్నగువారు వచ్చిరి. యతీయతములతో సభ ప్రారంభించబడినది. పిమ్మట ఆధ్యక్షులు తమ ఆధ్యక్షోపసాధి సము చేసిరి. శ్రీమతి దువ్వూరి సుబ్బరత్నమ్మగారు స్వదేశీనిహంప్తి యు స్వరాజ్యవ్యతిరేకు గూర్చియు సందర్భా చిత పద్యములను చదువుచు సభారంజనముగా ఉపన్యసించిరి. పిమ్మట చెరుకువాడ లాసింహము గోదావరరాజు వ్యతిరేకవాదుల వెంకటరావు, కర్ల బాబెంబ్రహ్మసంధ్యారావు, అకునూరి వెంకట్రామయ్యగారు ప్రస్తుతి స్థితినిగూర్చియు, దొడ్లపర్తిరామిశ్వరముగూర్చియు, ప్రభుత్వో ద్యోగీయులు తమపదవులను విస్తరించవలయుననియు, గంభీర వాక్యావలను గావించిరి.

పిమ్మట ఫిర్యా సంఘము యేర్పాటు చేయుచున్న శ్రీ యుతి చిలకానూర్య నారాయణగారు ఆధ్యక్షులుగాను, పిన్న మని సత్యనారాయణ, దోనేపూడి లక్ష్మయ్యగారు కార్యదర్శు లుగాను మరిపదిమంది కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగాను ఎన్ను కొనబడిరి.

వరిక తీర్మానములు

అతీసాదరాదులు నభినందించుచును ప్రభుత్వోద్యోగు లెల్లరు తమ పదవులను విస్తరించి మార్కెట్ జేయవలయునని తీర్మానములు అంగీకృతము లయ్యెను. జయజయ ధ్వనులతో సాయంకాలము 5 గంటలకు సభముగిసెను.

ఇంతవరకు మా తాలూకాలో ఈ క్రింది గ్రామాద్యోగీ యులు తమ పదవులను విస్తరించినందులకు ఎంతయు వారి సభిను దించుచున్నాము. 1 భీమంతునిగూడెం కరణంగారు 2 కోరు మాదిడి మునసబు కరణములు గ్రామకాకర్లు 3 పెదతాడేపల్లి కరణంగారు 4 పెనకనమెట్ల మునసబు కరణములు గ్రామనాకర్లు.

తాలూకాలోని గ్రామాద్యోగీయులు కూడ తమ పదవు లను భారతమాత అభ్యుదయమున నిభుయు విస్తరించి సర్వస స్వరాజ్య సిద్ధికి తగు కృషిచేసి తమ వశముయొక్కయు తమ దేశముయొక్కయు కీర్తి అచంద్రాక్షముగ స్థాపించెదరు గాక. (ఒకవిలేఖరి)

తృతీయఆంధ్ర రాష్ట్ర జిదిమాండ్ర మహాజనసభ. గుంటూరు

ఈ సభ గుంటూరుపురమందు శ్రీకృష్ణప్రత్తియహాలు లో ఈ నెల 26 వ తేదీ తినివారం మధ్యాహ్నం 3 గంటలకు సమావేశము కాబడినది. అధిమాంధ్రులబలము రాజమహేం ద్రపురవాస్తవ్యులును, స్వరాజ్యోద్యోగి కేరంతరము పాటు పడుచున్నట్టియు, అఖిలభారత జాతీయసంఘసభ్యు లగు జె. రా. రాశ్రీ కుమారు వెంకట్రామయ్యగారు ఆధ్యక్షత వహించిరి. ము. రా. రా. శ్రీ నూతక్కి వెంకటేశ్వర్లుగారు ఆహ్వానసం భూధ్యక్షత వహించిరి. పట్టాచు సత్యాగ్రహశ్రమవాదు లగు శ్రీయుత కొండపర్తి పున్నయ్యగారును తరనుచరబృందమును ఆంధ్రమాతృప్రభువు దైవస్తోత్రములను మిక్కిలి శ్రావ్యముగ జరిపిరి. త. ప. శ్రీకృష్ణశ్రీమ అధిమాండ్ర బారికల సంగీతముచే ప్రేక్షకులకు మిక్కిలి ఆనందము కలుగజేయుచున్నది. గుడి వాడ తాలూకా వల్లవరంవాస్తవ్యులును అధిమాంధ్రులబలము నగు మ. రా. రా. శ్రీ ముగ్గుడు వె. కయ్యగారిచే సభావర్ణన అధ్యక్ష వర్ణనలతో నిండిన పద్యములు చదువబడినవి.

ఈ సభకు గోదావరి, కృష్ణ, నెల్లూరు, గుంటూరు వం డలమందలి వివిధప్రాంతములనుండి అధిమాండ్ర ప్రతినిధులును, బ్రాహ్మణులు, వైశ్యులు, కన్యవారు, వెలసవారు మొదలగు అగ్రవర్ణములవారును సమావేశమై అధిమాంధ్రులతో బాటు

కలసిమెలసి కూర్చుండి తమకుగల ప్రేమను వెల్లడింపు చుండిరి. అధిమాంధ్రుల సంఘోన్నతికి వలయు, ఆర్థిక, సాంఘిక, నై తిక, విద్య, మతవిషయము లగు ముఖ్యమైన తీర్మానములు చేయబడి సభకు లెల్లరిచే ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించబడినవి. ఈ సభకు శ్రీయోమినీపూర్ణలలితమ్మగారును, రాచపట్నము నుండి, మాణిక్యమ్మగారును, గుడివాడ నేవాసంఘమునుండి (అధిమాం ధ్రులు) 1 నుపర్తి గాలమ్మగారును, అభియక్త నాయకమ్మగారును, మొదలగు స్త్రీబృందము కూడ వచ్చియుండిరి. అధిమాంధ్రులకు ఉచితముగ శుద్ధకాకాహారము ముద్రసోపేతముగ పాలిశెట్టి మానుచుయ్య గుప్తగారును, నల్లపాటి మానుమంతరావుగారును, మిక్కిలి సంస్తువనీయులు. సాయంత్రం 7-80 గంటలకు వందన ములతోడను, కరతాళధ్వనులతోడను సభ జయపదము జరిగి ముగింపుచేయబడినది.

గుంటూరు వందల గ్రామాద్యోగీయుల అవసర ము సభ:—నర్సారావుపేట పురమున 1000 సం॥ దీక్షించుచునెల 3-వ తేదీ అధివారం వుదయం 10 గంటకు విజ్ఞాపనగా మిమో రియల్ హాలునందు సమావేశము కాబడును. అనేకవిషయము లను గురించి చర్చించి గ్రామాద్యోగీయుల ముందుకర్తవ్యము నిర్ణయించుకొనుట ప్రస్తుతసమయమున ముఖ్యసరమై యున్నది. కాన మండలములోని ప్రతి గ్రామముననభ, కర్లం, ఆ. శి. కర్లం, మనేగార్ సహా భేదముతేక దయచేయప్రార్థింతులు. (తగ్గించిన గ్రామముల అధిష్టాంతుకర్లం, మునసబు, మనేగార్లు కర్లంల సహా)

ముప్పాళ్ల:—మాగ్రామములో 23-11-21 తేదీన బొద్దన పల్లి వెంకటేశ్వరరామయ్యగారు కొమగరి పీఠరామచంద్ర కర్ల గారు వచ్చి స్వరాజ్యరక్షణనుగురించుచు ప్రస్తుతపుస్థితిగుల ను గురించుచు మధ్యపానీషేధములనుగురించుచు పంచాయితీ షోర్టు స్థాపనగురించుచు హిందూమహమ్మదీయ క్రైస్తవవాదా వాదినమౌళనము గురించిని అప్పగింపిషేధతను గురించిని విభులముగ నుపన్యసించి కార్యదాసుసంఘము స్థాపనచేయించిరి. మాగ్రామములో నూటికి 90 మంది కర్లవర స్త్రీయులు ధరించు వా దున్నారు. 311 రాజులలోను 14 మగ్గములలోను పని చేస్తూవున్నారు.

లకు హాకర్ల (3269)

చెరుకువాడ వేంకటా : య్య దామోదీపుర వే కట వరసింహారావు రచించినది. ఇది నెలదితెలిసి చక్కని పద్య ములు కీర్తనలు న నీకగాక తాళములతో నాకమాన్యుని జీలతి ము అనేకవిషయములలో రచించబడినది. దీనివెలు 0-8-0 మాత్రము. 12 ప్రకు నాకసారి గోనయెడల, వెలు 4.8-0, నాస్తేతిక క. ఈచెర్ల ఆంధ్రదేశమున వెచ్చు చుట్ట చెప్పబడి పెద్ద. చే ఆమోదించబడినది. వలయువారు ఇట్లు వ్రాయుదు.

దామో : పుగ్గె వె కటవరసింహారావు రాచేపల్లిగూడెము, కృష్ణాజిల్లా.

శరీరముల
నభివృద్ధి
వరచుచున్నది

ప్రపంచమునందు అంతటను క్యాకరు ఓట్లు శరీరము నభివృద్ధివరచుటయందు ప్రధానమైనదిగా ఖ్యాతిజేరినది. లక్షలకొలది శిశువులు క్రతదినము ప్రాతఃకాలమునందు దీనిని వాడుచున్నారు. ఇంగ్లాండు, అమెరికాదేశములందు ఇది మామూలు ప్రాతఃకాలభోజనముగా నున్నది.

బలమునిచ్చునట్టి ఈ ఓటు ఆహారమునకు పెక్కుసంవత్సరముల ఖ్యాతిగలదు. మాంసాహారము కంటెను రెండింతలు బలము నిచ్చును. క్రతిరొత్తైనందును అవశ్యకముగా నుండవలసిన పదనారు వస్తువులు చేరియున్నవి.

ఒకమాసమువరకు క్యాకరు ఓట్లు ఆహారమును ప్రాతఃకాలమునందు వాడుడు. బిడ్డలు ఎంత పుష్టికలవాడుగా పెరుగునది తెలియును. మీరును ఎంత పుష్టిగలవారయ్యెదరో గమనింపుడు. ఇది మిక్కిలి రుచియైనదని కూడ మీరు గ్రహించవలెను. తగరపు డబ్బాలలో వ్యాకుచేయబడి పంకబడుచున్నది.

మద్రాసు, బొంబాయి, కలకత్తా, కరాచి, రంగూన్.

Quaker Oats

MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

మదాసు అందు సదరక మరలాటా రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్,

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాబోయేటా చేయబడినది)

ప్రకటన

సామానులమీద రైల్వే సుంకము సవరణ.

1922 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల మొదటి తేదీ లగాయతు యీదిగువ కనబరచిన ప్రకారము వస్తు సామగ్రిమీద సుంకము రైల్వే బోర్డువారి కిత్తరపు ప్రకారము యమ్. యన్. యమ్. రైల్వేలో సవరణ చేయబడును.

ప్రస్తుత చార్జీలు — సూతన

తరగతి	హెచ్చుతలు.	తరగతి	హెచ్చుతలు.
1—	.333	1—	.38
2—	.500	2—	.42
3—	.666	3—	.58
4—	.833	4—	.62
5—	1.000	5—	.77
X—	1.500	6—	.83
		7—	.96
		8—	1.04
		9—	1.35
		10—	1.87

ప్రస్తుతము మొదటితరగతిలో నున్నటువంటి వస్తువులు తక్కువ ధరలుగల దగుటచే వానిపై సుంకము హెచ్చుచేయుటకు ఏలులేనటువంటిన్ని వస్తువు లగు కంకర, ఎముకలు, ఎండుగడ్డి, ధాన్యములు, సున్నము, సున్నపురాళ్లు, తెలగపిండి చెక్కకాయ ధాన్యములు మున్నగునవి ఈ సూతన సంస్కరణముల ప్రకారము ఏర్పడిన మొదటి తరగతిలో చేర్చబడినవి.

2. ఈ రైల్వే ఎ. బి. సి. డి. మెట్రాపాలిటేన్లో ఈదిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము మార్చబడును.

(1) 1922 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల మొదటి తేదీ లగాయతు, ఎ. కట్టిలో యీదిగువ కనబర్చిన ప్రకారము తిరిగి మార్పులు చేయబడును.

మైలుకు మణుగుకు ధమ్మిడి.

.380	మొదటి 300 మైళ్ళకు
.125—311	మొదలు 500 మైళ్ళకు
.115—501	మొదలు 800 మైళ్ళకు
.100—801	మైళ్ళు అంతకు పైన

(11) 1921 సంవత్సరము డిశంబరు మొదటి తేదీ లగాయతు బి. కట్టి కొట్టివేయబడును. యీదిగువ వివరించిన బి. కట్టి వస్తు సామగ్రిని కొట్టివరకు ఎ. కట్టిలోనికిని, మరికొంత సి. కట్టిలోనికి మార్చబడును.

దానికి తిరిగి బి. కట్టి అని పేరు పెట్టబడును.

ప్రస్తుతి బి. కట్టి

- (1) ఇంటివాసములు
- (2) చెక్కినదూలములు, చెక్కినిదూలములు
- (3) పెంకులు
- (4) ఇటికలు

క్రాల్మినయిలుకలు
ముముకలాహారము
సనుము, లేక ఉక్కు
రేకారము

ఈ వస్తువు లన్నియు ఎ. కట్టిలోనికి బ్రాన్స్ ఫరు చేయబడును.

- (9) వెడల్లు
- (10) వెదురు ముక్కలు
- (11) చెల్లు తురుకలు

(III) ప్రస్తుతము జరుగుచున్నటువంటి సి. కట్టి (1921 సి. నంబరు 1 తారీఖునుండి బి. కట్టి అని పిలువబడును)

ఈ దిగువ ఉదహరించిన ప్రకారము సంస్కరింపబడును.

మైలుకు మణుగుకు ధమ్మిడి

.30—	మొదటి 50 మైళ్ళు
.20—51	మొదలు 200 మైళ్ళు
.17—201	మొదలు 300 మైళ్ళు
.13—301	మొదలు 400 మైళ్ళు
.10—401	మొదలు పైన

(IV) 1922 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల మొదటి తేదీ లగాయతు డి. కట్టిలో నున్నటువంటి మాంగినీసు లోహమునకు యమ్. యన్. యమ్. రైల్వే లోకల్ బుకింగులో తిరిగి యీ దిగువ ఉదహరించిన ప్రకారము చేయబడును.

మణుగు 1 కి ఒక మైలునకు ధమ్మిడి సైడింగుపేల్

.38)	50 మైళ్ళలోపున
.300	100 డిల్లో
.250	150 డిల్లో
.200	200 డిల్లో
.166	250 డిల్లో
.143	300 డిల్లో
.125	400 డిల్లో
.115	400 మైళ్ళపైగా

ఇవి ఎగుమతి దిగుమతులలో నిలిచి వరకు లకు లోనైనవి.

(3) 1921 సంవత్సరము డిశంబరు మొదటి తేదీ లగాయతు పెన్సిల్ చార్జీలు యీ దిగువ ప్రకారము వేయబడును.

(1) మదరాసునుండి పంపు ప్రతిరవాణాకును మణుగునకు 12 పైసలు వంతునను, పైసలు వంతునను, చార్జీ చేయబడును.

మిలర్ గేజి సెక్స్ నులో మూత్రము గుంట కల్లునుండి హిందూపురము వరకు కల్లు కానేరదు. ఇందులో గుంతకల్లు మూత్రము చేరదు మిలర్ గేజి సెక్స్ నులో గుంతకల్లునుండి హిందూపురము వరకు మణుగునకు 8 పైసలు వంతునను 4 పైసలు వంతునను చార్జీ చేయబడును.

(II) సరాసరిగా బుక్కుచేయబడునట్లు గుంతకల్లు, హిందూపురము సెక్స్ నులో మణుగునకు 8 పైసలువంతున జనుంచేయబడును. గుంతకల్లు హిందూపురము సెక్స్ నులో ఒకతేడవ మణుగుకు 4 పైసలు చొప్పున జనుంచేయబడును.

నార్లు ఈస్తులైయిమీద ఇక్కడనున్న కొన్ని తక్కువకేట్లు ఎక్కువచేయుచులేదు కొట్టివేయలేదు. డిశంబరు మొదటి తేదీనుండియు జరుగు మార్పులు ఇవివరగా అక్టోబరు 20 మొదటి తేదీని ప్రకటనములవ్వారా తెలుపబడెను. ఆంధ్రులగూర్చి తెలియకొనవారు సేవర్ నూపురులకు దరఖాస్తు పెట్టుకొనినచో తెలుసుకొనగలరు.

(4) వైతేప్పిన మార్పు లన్నియు 1922-వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ మొదటితేదీ నుండియు అచరణ లోనికి వచ్చును. అవి అన్నియు గూడుపు

ఈ వస్తువుల సి. కట్టిలోనికి బ్రాన్స్ ఫరు అగును. దీనినే 1921 సంవత్సరము డిశంబరు మొదటి తేదీనుండి బి. కట్టి అని వాడుక లోనికి తెత్తురు.

టాల్ ఫ్ క్రొ పుస్తకములో తెలుపబడును. అది కొలదికాలములోనే ప్రచురింపబడును.

అవి ఈ రైల్వేస్టేషనుల కన్నిటికిని పంపబడును. వలయువారు స్టేషను మాన్యురు సహాయముతో గాని చీఫ్ గూడుపు క్లాక్కుల సహాయముతో గాని తెలిసికొనవచ్చును. లేకున్నచో జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు ఆఫీసుకు వ్రాసుకొనిన 0-4-0 అకాలకు ఒక పుస్తకము బహుగలదు.

(5) ఈ విషయమై యింగ్లండు మైన సొగ తులకు తెలుసుకొనవలసి యున్నచో మద్రాస్ సెక్రటరీ స్టేషనులోని జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు ఆఫీసులో నున్న రేటు సూచికా బుక్ డెంటుగారికి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును.

మహాత్మా గాంధీగారి ఆరోగ్యసాధనము.

ఆరోగ్యవిషయములు, చికిత్సలు అను 23 విషయములు సులభమైన శైలిలో వ్రాయబడినది. వెల రూ. 0.8.0 లు
స్వరాజ్యగీతములు: పాడిన బహు ఆనందమున ఈత్యాహమున కలగజేయును. వెల రూ. 0.8.0 లు.
స్వరాజ్యమేళరణ్యము వెల ,, 0.8.0 లు.
హైందవస్వరాజ్యము వెల ,, 0.10.0 లు.
వ్యాపారుల బహిరంగ కవిమను ఇచ్చెదము.

గిరి బ్రదర్సు, స్టేషనుగూ, ట్రిపి కేరు - మదరాసు.

ఒంటిమిట్ట రఘువీరశతకము: — అంభోవాక్కు యంబున నీశతకమునకుం జరకాలమునుండియుం బ్రఖ్యాతియు న్నున నేటివఱకు నిది యచ్చపదకయందుకు భాషకొక కొఱు తగనుండెను. ఆకొఱుతే డిక్కినందుకు శ్రీ కనుపల్లి మార్కండేయ శర్మగారు మాకృతజ్ఞతకుం బాత్రులనుటకు సంజేహము లేదు.

పండితులకందరకు నీశతకము పేరు బాగుగఁ జెలసియుం దుటకుఁ గారణ మీ గ్రంథకర్త రామాభ్యుదయ కావ్యనిర్మాత యగు అయ్యలరాజు రామభద్రునినకుం దిశామహుడు. రామభద్రుడు కృష్ణరాయల చరమందశయందుండిన వాడును రామరాజభూషణుని తలదన్నినవాడును. ఈతడు తనతాతనుగుఱించి యిట్లు అభిమాన పూర్వముగఁ జెప్పియున్నాడు. “శ్రీమదొంటి మెట్ట రఘువీర శతక నిర్మాణకర్మత జగదేకఖ్యాతి ధుర్యాయ్యల రాజు రిప్పయ మనీషిపర్వతాభి ధానపాత్ర.”

ఈశతకమునందు 100 పద్యములు గలవు. కాని తంజా పూరు పుస్తకాలమునుండున్న ప్రతిలో నింకను నూలుపద్యములు కలవని తెలియుచున్నది. ఆపద్యములనుగూడఁ దెప్పించి ద్వితీయ శతకమున నచ్చువేసెయిడల బాగుండునని శర్మగారిని హెచ్చరించుచున్నాము.

శతకమునందే పద్యము దికికొన్నను భక్తిరసములో నిండి యున్నను, వీరవైష్ణవమార్గము ననుసరించి వైష్ణవైతికేయబడినది.

కావ్యమునఁ జూచినయెడల మూడవ నాల్గవతరపు గావ్యములలో జేరునే గాని ఆంధ్రకంటే వైతేగతులలోఁ జేరదు. లక్షణావోషములును పెక్కుగూ గాననన్నురున్నవి. కాని భక్తిరసమే ప్రధానమైన కావ్యమునందు నవి యుంచదగినలోపములు కావని మేము జేర్చుకొనెదమన్నట్లులేదు. ఒంటిమిట్ట రఘువీరశతకము అయ్యలరాజు త్రిపురాంజిక మహాకవి ప్రణీతము. ప్రకాశకలు కనుపల్లి మార్కండేయశర్మగారు, కీర్తహక్ మద్రాస్. వెల 0.1.0.

వర్షపు నీరాకరి బిల్లు కాండ్రెస్సు సంఘము: — ఈ సంఘసభ 5-12-21-వ తేదీ సోమవారమునాఁడు మధ్యాహ్నము 1 గంటకు కొవ్వారులో సమావేశమగును. కొన్ని ముఖ్యవిషయములు ఆలోచించి వలసియున్నది గనుక సభ్యులెల్లరు తప్పక దయచేయ ప్రార్థింతులు.

తాలూకా సంఘముల కార్యదర్శులు ఖాళీఅయిన స్థానములను వెంటనే భర్తీ చేయించి క్రొత్త సభ్యులు కూడ సభకు హాజరుగొట్టు చూడవలెను — దండు నారాయణరాజు, కార్యదర్శి.

గోదావరిజిల్లా రాజ్ లు తాలూకా వసంతవాడ పులి నిండి గ్రామ మునము నంబూరి జగ్గరాజుగారు కార్మికుల తీర్మాన ప్రకారము తమమునము పదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి.

రాష్ట్రీయ నైస్యములు

అనిబెజంటమ్మగారి ఉపన్యాసము.

కల్కికోట, నవంబరు 28-వ తేదీ. జి. హెచ్. బి. బాక్సను గారి అధ్యక్షత క్రింద నేటి ఉపన్యాసము అనిబెజంటమ్మగారు పరీక్ష వదిలిపెట్టి ఆపాదములలో అధికారాధికారతలకు భార తీయటకు విశాఖనులకు విద్యాధుల కనేకులకు రాష్ట్రీయ నైస్యములను గురించి అతిగంభీరముగా నుపన్యసించెను.

భారతదేశములో రాష్ట్రీయ నైస్యముల నేర్పడటము కది యే ప్రథమ తరుణము. సుసంస్కృతైతిగాదు. ఇట్టి నైస్యమును నలు బారుమందలముగా మొట్టమొదట నేర్పడవలయును. ఒక ప్రాంతపును నైస్యాధికారికాగానె మనము సంతోషపడరాదు. భారతీయులకై నైస్యాధికారుల కేమన ఇచ్చుటకు ఒక ప్రత్యేక కళాకాలను భారతదేశములో స్థాపించవలయును. నీ సమయము కృషితో జేతమును రక్షించవలయును. భారతదేశములో నగరపాలకుల బాధ్యతను పౌరులు గ్రహించి వారు. ఆంగ్లపరిపాలనములకు మర్యాదను కాపాడుటకు భార తీయటం నేరము నిశాపాదము నగ్రామమునందు లేన ప్రాణముల నన్నింటిది. ఈ పరిపాలనను మనముకాద గడిచి తీరవలయును.

యుద్ధమునకు పూర్వము ఆంగ్లదేశములోకూడ రాష్ట్రీయతను గమ్యము లుండెను. చహాంగ్రామ ప్రాంతమున జరిగిన వివాదాన్ని తాంత్రికములను మన మెన్నటికిని మఱువజాలము. భారత నైస్యమే అట్టి గంభీర తరుణమునందు ఆంగ్లేయులను, ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమును కాపాడగలిగెను. భారతదేశమున అత్యుత్సాహముతో యుద్ధమునకు అత్యుత్సాహమున నెక్కి బయలుదేరి ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమును గాపాడవలయును.

ఇప్పుడు ప్రతికళాకాలలో విద్యార్థులు నైస్యకర్తలను జూచుచున్నారు. ఆంగ్లదేశములో ఇప్పుడునున్న పౌరులు ఈ రాష్ట్రీయ నైస్యములలో జేరుదురు. మనముకూడ మనదేశములో నట్టి పద్ధతినీ అమలించవలెను. నేరమునకు ఆంగ్లేయులు నైస్యములో జేరవలసినప్పుడు, ఆంగ్లదేశమునందలి విద్యాధులందఱు "ప్రైవేటు" నైస్యములకే జేరిరి. దేశమున కపాయము కచ్చిపుడు, గొప్ప తనమును తెక్కుచేయరాదు. నైస్యకర్తలములు తత్తెలుమే వీక్షించవలెను. ప్రభువుముక్కు ముమారుడు గనికూతివానికమా రుని ప్రక్కంచేరి యుద్ధముచేయ సాగెను. ఆంగ్లదేశము గంభీర సంపాదించుటకు చేసిన యుద్ధములను మనము చేయగూడదా?

ఆఫ్ఘనిస్తానునకు భారత దేశమునకు సంధి కుదిరినది ఇప్పుడు ఆఫ్ఘనిస్తానునకు భారత ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగ లంఘనమునకు నెక్కినదేను. దీనినిగూర్చి మనము సంతోషపడవచ్చును. ఆఫ్ఘని స్థానికులకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముల రావచ్చును.

క్రైస్తవకమునకు 1000 ఏండ్ల ముందు భారతదేశము చాల గొప్పదేశముగా నుండెను. భారతదేశములు, నాకలు ప్రపంచ మందంతటను దిరుగుచుండెను.

రాష్ట్రీయ నైస్యవనగా భారతదేశము, కాలిబంట్లు మాత్రమే గాదు. వైమానిక నాకాదళము లుండవలయును. నలు బారు మందలందలి ప్రజలు నాకల సంఘటిచారు. నేను నలు బారును గురించిన పురాణములను, గాథలను పఠించు చుంటిని. మొదటి బామరా 1025 వ సంవత్సరములో రాజ్యము చేయుటకు ప్రోత్సహించెను. వారిసంతోష వా కటుపిమ్మట అనేకమంది రాజ్యముచేసిరి. వారు గొప్ప నైస్యములను నడపిరి. అప్పటి రాష్ట్రీయ నైస్యాధికారుల కళాము, క్రికి సామర్థ్యములు మెప్పును బడసెను. ఒక నాయకు శ్రీ ముగ్గురు ఆయుధపాణులైన మాపి కాలను ఎదిరించి నేలగూర్చిన కథ మనకు జ్ఞాపక మున్నది. అట్టి నాకీమణులు దేశరక్షణమునకు తగిన ధీరులు. కేవలము నైస్యముగా నుండుటకు కొలదిగండి మాత్రము ఇష్టపడవచ్చును గాని రాష్ట్రీయ నైస్యములలో 28 గోళులలో భాగము. ఇప్పుటి కేవలము మందలములో ననేకమంది రాష్ట్రీయ నైస్యములో జేరనాని వినుటకు నేను సంతోష పడుచున్నాను.

మాపిలాల విప్లవముముక్కు ఫలితముగా అనేకమంది పసి పిల్లలను, శ్రీలంక గిరిన కష్టములను మనము కండ్లారజూచుచు న్నాము. ఈసభ కరుణించిన తల్లిదండ్రులందఱు తమ పుత్రులను రాష్ట్రీయ నైస్యములో జేరవలసివట్టుగా గోరవలయును. నలుబారు మందలమునందలి యువకులు భారతదేశమునందంతటను ప్రతిభా భుమున రాష్ట్రీయ నైస్యములలో జేరవట్టు కీర్తిని సంపాదించవలయును. అని అనిబెజంటమ్మగారు రుపన్యసించిరి.

రైస్యకర్తలు.

బొంబాయి స్వదేశీ స్వర్గు

స్వదేశీవర్తమాన!!

నెం. 40, 41, 42, రత్నబజారురోడ్డు, బార్డిటాను, మద్రాసు.

చీరలు, రవికలు, రత్నలు, కంబళ్లు, రత్నకంబళ్లు, పరుపులు, తలగడలు, పట్టు, నూలు, ఉన్ని మొదలగు పాత్రులు, చీరలు, తైలములు, ఉయ్యలు, బొమ్మలు, పిత్తిరి బిళ్లకానూలు, ఇతర వాటిలో నూలు కళములు, కోటు. వారపులు, మొదలగు మాదిరిలు, స్త్రీలు బ్రతులు, ఇవన బ్రతులు, అశీను కుపయోగము కళములు, వైన కనుకొను వివిధ అనేక గొమ్మకొను వైకము పెట్టు కాన్ నాను కేసులు, బ్రీపుసంకులు ఆంగ్లములు, భోగములు మొదలగునవి పలువిధములగా మా యుద్ధగళపు. లగునవి అనేకమందిలో మా వడ్డీ మాదిరిలో ఉన్నవి. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నివటించు చాలకు. సిద్ధముగా ప్లాకులో నున్నవి.

గురిల వగల సౌకర్యము. వారియొక్క లాభమును యొచించి ఈ నాతన బ్రాంచీని తెలుచియున్నాము. బెంగళూరు, కంచి, కాకి, మధుర, నేలం, మలబారు, ఆహమదాబాదు, బొంబాయి, కలకత్తా, పుణా, కరాచి మొదలగు స్థలములనందెయు, చురయు హిందూదేశమునం దుండు ఇంకను మరికొన్ని ఇతరస్థలములనుండి గూ వారి వారి అంత ఘన తగిలెట్లు ప్రపంచాగించనన్ను వెండి మొదలైన ప్రయోజనములలోనన్ను ప్రపంచాగించిన తగిన సరిగ పట్టు నూలు జవిరింపజులను దిప్పించి, ప్లాకు చేసియున్నాము. భరన్ను సరసముగా పుండును.

మద్రాసు అందు నదరక మరాలా

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

ఇండ్లాండులో ఇంకొన్నింటిని చేయబడినది.

నోటీసు (3151)

1921 సం॥ రము డిసెంబరు నెల మొదటి తేదీనుండి ఈరైల్వేకు సంబంధించిన బ్రాడ్ గేజ్, మిటర్ గేజ్ మినుగా బోవుబండ్ల రాకపోకలందు మార్పులు చేయబడును. ఈ క్రింది మార్పులను ముఖ్యముగా గమనించవలెను.

బ్రాడ్ గేజ్

నెం 2 రు లో కలకత్తా మద్రాసు మెయిలు బండి పగలు 10 గం 25 నిమిషములకు బదులు 9 గం-15 నిమిషములకు మద్రాసు చేరును.

నెం బి 59 రు లోకలు ప్యాసంజరు బండి రాయపురమునుండి ఉదయము 5 గం 40 నిమిషములకు బయలుదేరి గుమ్మడిపూడి 7 గం 42 నిమిషములకు చేరును.

నెం బి 60 రు లోకలు ప్యాసంజరు బండి గుమ్మడిపూడినుండి ఉదయం 5 గం-6 నిమిషములకు బయలుదేరి క్రస్తులము మాదిరియే రాయపురము 9 గం-40 నిమిషములకు చేరును.

నెం. బి. 65 రు లోకల్ ప్యాసంజరు బండి బీచిరుండి సాయంత్రము 5 గం 20 నిమిషములకు బయలుదేరి పాన్సేరి రాత్రి 7 గం 5 నిమిషములకు చేరి అచ్చులనే ఆగును.

నెం. బి. 66 రు లోకల్ ప్యాసంజరుబండి పాన్సేరినుండి రాత్రి 7 గం 10 నిమిషములకు బయలుదేరి రాయపురము 8 గం 50 నిమిషములకు చేరును.

నెం. 15, 16 రుల బెంగళూరు ప్యాసంజరు బండ్లు తిన్నసూరు స్టేషనువద్ద ఆగును.

మిటర్ గేజ్

నెం. 2 రు వాన్ మెయిలుబండి మాయకొండ ల జుపూరు స్టేషనులవద్ద ఆగును.

నెం 1 రు ఆస్ మెయిలుబండి అలండిస్టేషను వద్ద ఆగును.

(హుగ్లి లొండ స్టేషనులకు మధ్య బోవుచున్న నెం 24, 27 రుల మిక్సెడ్ బ్రెయినులు రద్దు చేయబడును.)

(హట్ గినుండి బయలుదేరు నెం 63 రు మిక్సెడ్ బండి గడగ ఉదయం 8 గం 20 నిమిషములకు చేరును. అందుకు సంబంధించిన నెం 49 రు బండి ఉదయం 8 గం 45 నిమిషములకు బయలుదేరి హుబి పగలు 10 గం 48 నిమిషములకు చేరును.)

ప్రస్తుతము ద్రోణాచలమునుండి సాయంత్రము 4 గం-45 నిమిషము బయలుదేరుచున్నట్టి నెం 50 రు ఎ మిక్సెడ్ బండియు, కర్నూలు నుండి రాత్రి 8 గంటలకు బయలుదేరుచున్నట్టి నెం 43 రు ఎ మిక్సెడ్ బండియు రద్దుచేయబడును.

"గొప్ప మార్పు"

ఆయుధశాసనమును యిటీవల చేయబడిన మార్పు ప్రకారము ప్రతిమనుజుడును రైస్య లేకయే సాధారణ మయిన కత్తులు స్వర్ణకాగ్గిలము గించుకొనవచ్చును అట్టి కత్తి చేతికట్టయందు ఇనుబట్టిబడి బహు అందముగాను చేతికి తేలిక గాను ఉండునట్లు మన దేశమున తయారు చేయబడి స్వదేశీ "కత్తి కట్టలు" అను పేర విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఒకటి తెప్పించి మాచియెడల దాని ప్రయోజనము మీకే తెలియగలను. కావలసినవారు:

ఈ క్రింది చిరునామావారులకు వ్రాసిన వొరకగలవు. కొలదిమాత్రమే గలవు ననుక త్వరపడి వ్రాయును. పెద్దకత్తి కట్ట 1-3 రూ 5-8-0; చిన్నకత్తి కట్ట 1-3 5-8-0 డెడను కట్టలు కొనువారికి ఒక కట్ట ఉచితముగా నీయబడును. కలయనారు ఆర్డరుతో సహా ఒకరూపాయి అడ్వాన్సుగా ప పకలెను.

పోస్టేజీ మయిరా ఖర్చులు కొనువారు భరించవలయును. మాతం శెట్టి కృష్ణారావు, (3079) బెజవాడ.

సంపూర్ణ రామాయణము (ప్రమా)

ఇది నాటక సమామలవారి ప్రదర్శనమున కనుక కులముగ నుండుటలు ఒక్కరాత్రి కరిపావునట్లు అద్భుతమైన కీర్తనలతో రకవంతమైన పద్యములతో బహుచక్కగా జి. కోటికృష్ణారావుగారిచే వ్రాయబడినది. చదివితీరవలెను. వెల రు. 1-4-0.

ఈ నెలాఖరులోగా ఆర్డరుచ్చువారికి మార్గము రు. 1-0-0. పోస్టేజీ రు. 0-6-0.

శ్రీ కన్యకామ్యువారి పాటలు వెల రు 0-5 0. పోస్టేజీ రు 0-5-0.

ఇందు కైక్కుల ౧౦౨ గోళములు కిరములున్ను గలవు. హాస్య గ్రంథములు ప్రతి 1-3 అణా ఖరీదు.

(1) అంతాగమ్యుత్తు, (2) రైలువిక్రం, (3) బోగం చేరు, (4) అడంగల మచ్చులు, (5) ఆడపాకు, (6) మగ పాకు, (7) కలివార్త, (8) కళ్యాణమధురం, (9) ధనమైత్రీ, (10) పదుమనెండ్లాము, ముసలిమగడు, (11) కత్తి, (12) కథల కామరాజు.

పోలి శెట్టి రామయ్య, శ్రీ సీతారామాంజనేయకంపెనీ, బజారు, బెజవాడ.

అచ్చునా నున్నది త్వరలో సిద్ధమగును

1922 సం॥ స్వదేశీ క్యాలెండరు

మహాత్మా గాంధీ, తేక లో॥ పిల్లకు

పటములు అందులో కలవు. కొలది క్యాలెండరులు మాత్రమే మాదిరిపబడుచున్నది గాన అడ్డకులా అ అణాలు పంపి, ముందుగ రిజిస్టరు చేసుకొనవలెను.

వెల ప్యాకింగు పోస్టేజీ సహా 12 అణాలు

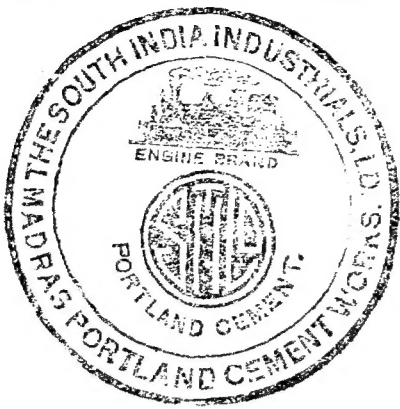
మేయరకం కస్తూరి, గోరొజనం, ఈ పువ్వు, పచ్చకర్పూరం ధరసహాయముగ వొరక

తంజివిలాసం- క్రిష్ రాజ్ అండ్ కో, కొలకూర్ 256, వై నాబూర్ రోడ్, మదరా

ప్రఖ్యాతిపొందిన మాయొక్క

"ట్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమెంటు"
"ENGINE" BRAND PORTLAND CEMENT

కవర్మెంటు డిపార్టుమెంటులు
హిందూ రాజ్యములు
గనులుత్రొవ్వ కంపెనీలు
కంట్రాక్టరులు

మదరాసు కార్పొరేషన్
మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు
ముంబై పాలిటేలు
ఇండ్లకట్టవారు

అందరును విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఏలననా:-

1. మాయొక్క "ఇంజిన్" బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమెంటు శుద్ధమైన మూలకస్తువులతో చేయబడుచున్నది.
2. బ్రిటిష్ ప్రాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారము శుద్ధముగా చేయబడుచున్నది.
3. అనేకరకముల చేయక, పిక్క, పేకము ఎంతవఱగా చేయవచ్చునో అంతవఱగా చేయబడుచున్నది. వైద్యుని కారణములచేత అందరును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలము సిమెంటులో యున్నదని అందరికిని తెలిసియున్నది.
4. సిమెంటు తీయునప్పుడు "ఇంజిన్" బ్రాండు అడిగి తీసికొనినయెడల కట్టడములందు పోషణము కలుగ గేరవు. సిమెంటు వాడుటయందు ఏసందేహములు యుండినను మాకు ప్రాసిన వివరముగా వ్రాయగలరు.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమెంటు వర్క్స్

సొంతదారులు:

ది సాత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్

పోస్టుబెట్టు 101, మదరాసు.

THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS

Proprietors.

THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.

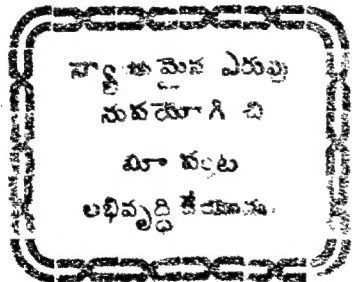
(8049)

Post Box 101, MADRAS.

International Ad. Service. S-84.

మా ప్రత్యేక పు
ఫర్టిలైజరులను

వడ్డు, చెత్త, జొన్నలు.
తొంకాయ, పొగాకు
మొవలగు వంటలకు
పండించుటకు
ఉపయోగింపును.

చేవలపొడి యంత్రములచే
తీయబడిన మృత్తు
చేవల ఎరువు
ఎరుకల పోడి
మొదలగు వాటియందు
ఉపయోగింపును.

ఇతర వివరములకు ఫరవాలేదు ఈ క్రింది వివరములకు ప్రాసిన తెలుపుటకు:-

ఇండియన్ ఫర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్.

ట్రీచూరు. (మలబార్ కోస్టు)

INDIAN FERTILISERS, Limited.
TRICHUR. (Malabar Coast)

లేక మనకు మధూరి చలమయ్య, ఏలూరు, కృష్ణా జిల్లా ఎస్. డి. పిల్లయ్యగారిగారి ద్వారక, మధురజిల్లా. సి. ఆర్. రామచంద్రరావు, పోర్టు నాసిక్ లో ఆర్. నానాబ్ బన్, శ్రీవేంకటాచారి, చె. గల్పట్టుజిల్లా. ఆర్. పిల్లలోకాచారి తిరుచూరు, తిరువూరు జిల్లా. టి. ఎస్. వెంకటేశ్వరయ్య, పల్నాటిగూడెం, తిరువల్లిజిల్లా 3014

నివ్వముగ రయారచేయబడిన కాశ్రియ బొంబములు.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో వారకును.
తెలుగు భాషయందు గాని, ఇంగ్లీషు భాషయందు గాని
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
మేనేజరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,
19, హుస్ సాగ్, హుంబుల్డ్ - మదరాసు.

తామర తియిలము

రాజారాణిగల దబ్బెలో ఉండును. నిం 0-6-0

రాజారాణిగల బొమ్మను చూచి కొనుగడు చేయు.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

వైద్యరత్న మండిత
డి. గోపాలాచార్యగారి

అమృతమలకతల

శరణును కండ్లను సర్వదా కాపాడును
అన్ని విధ శిశురోగములను బోగొట్టును
పాస్యరోగములను దూరము చేయును
కణిషోపకృలను నిర్మూలము చేయును
పిండవ్యాధిగల రానివ్వదు
మెదడును బలము కలుగజేయును (బు)
కర్ణరోగములను నశింపజేయును
కండ్లకు చలువజేయును
ఆపస్మారముల దూరము చేయును
తలనొప్పులకు బలమునిచ్చును
నేర్పిరోగములకు హితము
మూక్కులను బోగొట్టును
తలయందును బోగొట్టును
వెంట్రుకలను నెయకుండజేయును
నెరవిన వెంట్రుకలను నలుపుజేయును
యోచనచేయువారికి మిక్కిలి హితకరము
మాడుపొట్టును నిర్మూలము చేయును
విద్యాధులకు సర్వదా హితము
చక్కలోగులకు చుండిజేయును
తలగుంటలను మాన్పును
అధికగ్రహులకు తగ్గించును
నిద్రలేమిని బోగొట్టును
దీని గుణములు అనుభవజ్ఞులకు వెలుగును.
వెల బుట్టి 1-8 రు 1-0-0.
ప్యాకింగు పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
క్యాటలాగు ఉచితము.
ఆయుర్వేదాశ్రమం,
41, ఆచార్యగారి వీధి, జి. టి. మదరాసు.

శరణినిగొనుము:- "పండ్లపత్రి" మదరాసు.

పాశ్చాత్య వెంకటాచల పండితుల
ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతమును
కౌముయవార
సూరి మాత్రలవలె

సర్వోత్తమగు గారియందు విశ్వాసము
తనొకటి తనని భారాళముగా చెప్పుచున్నది
దీనిలో ఆశ్చర్యకరమైన యొక వస్తువు భరలేదు
గావున అప్పుడు పుట్టిన శిశువు మొదలుకొని
వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కరైనను సంపాదములేక
నేనించుచున్నాను. ఈ మూతలు 8 నుండి 12 వ
వరకు తొంబాయిలలో గాని లేక కట్టి బోజి
లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన
పదిల మందము అట్లైనను మలబద్ధము చితి
బ్బరము బ్బరము మలేటియోబ్బరము తీరము
వారిను దగ్గు, పడికము వరముల నొప్పి నం
మీను బంపు ఎంతో స్థలము కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక
వ్యాధులను దిగ్గరకు వదిలెయ్యదు. బట్టుకలిగిన వేళ ఉపయో
గించిన తరువాత గుణ మిచ్చును. ఒకచోట కూర్చుండ నం
నిన గునుస్తాన వ్యాపారస్థులు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు
మోసాశ్రీలు మొదల ఈ మూతలను నేనించి గుణమును పొగ
డుచున్నాము. 350 మూతలు గల సీసా 1-8 వెల 0-4-0
60 సీసా మొదల 8 సీసాల వరకు పోస్తే 0-4-0 ఒకపాక
6 సీసాలను తెప్పించిన పోస్తే 1-8-8
12 సీసాలు " " 2-18-0
30 సీసాలు " " 5-0-0
మద్రాసునందు అన్ని మహాములందు దొరకును

శ్రీతారామవైద్యశాల
(301-594) మైసూరు.

తంకి వివరము - పండిట్ మైసూరు.

